

2018

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla
Miasta Gorlice

Spis treści

1.	Wprowadzenie do badania.....	3
2.	Metryczka Gorlic.....	4
	A. Opis Miasta.....	4
	B. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta.....	10
	C. Statystyki Policji.....	19
3.	Metodologia badania dorosłych.....	22
4.	Diagnoza dorosłych.....	23
	A. Opis badanej próby.....	23
	B. Problemy społeczne występujące na terenie Miasta Gorlice.....	23
	C. Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego.....	25
	D. Problem alkoholowy.....	31
	E. Problem narkotykowy.....	39
	F. Zjawisko przemocy.....	42
	G. Cyberprzemoc.....	49
	H. Ryzyko hazardu.....	51
	I. Podsumowanie i wnioski.....	54
5.	Punkty sprzedaży.....	57
	A. Opis badanej próby.....	57
	B. Wyniki badania.....	57
	C. Podsumowanie i wnioski.....	66
6.	Dzieci i młodzież.....	69
	A. Opis badanej próby.....	69
	B. Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców Miasta.....	75
	C. Przemoc a relacje w rodzinie.....	80
	D. Alkohol a młodzi mieszkańcy Miasta Gorlice.....	83
	E. Problem nikotynowy z perspektywy młodych mieszkańców Miasta Gorlice.....	89
	F. Problem narkotykowy i inne środki odurzające.....	93
	G. Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych.....	101
	H. Samopoczucie w szkole oraz kontakty z innymi ludźmi.....	107
	I. Podsumowanie i wnioski.....	111

1. Wprowadzenie do badania

Niniejsze opracowanie ma na celu prezentację wyników badań socjalnych przeprowadzonych na terenie Miasta Gorlice. Poniższa diagnoza opisuje zarówno rodzaj, jak i skalę występowania określonych problemów społecznych. Jej analiza może pozwolić na określenie kierunków działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych oraz tych, związanych z wykluczeniem społecznym na terenie Miasta. Jako najistotniejsze kwestie, które powinny zostać poddane szczegółowym badaniom i analizom uznane zostały między innymi:

- Spożycie substancji psychoaktywnych
- Poglądy dotyczące spożycia alkoholu
- Skala problemów alkoholowych
- Problemy związane z narkotykami
- Skala bezrobocia
- Przemoc fizyczna oraz psychiczna
- Przemoc w rodzinie
- Zagrożenia związane z użytkowaniem Internetu
- Hazard

Diagnoza została opracowana przy pomocy kwestionariuszy ankietowych rozdawanych oraz komputerowych, metoda ta uznana została za najskuteczniejszą w tym przypadku narzędzie badawcze, ponieważ pozwoliła na zbadanie w krótkim czasie dużej próby badawczej, przy czym starano się, aby była to grupa jak najbardziej reprezentatywna. Znaleźli się wśród niej reprezentanci takich grup społecznych, jak między innymi: dorośli – kobiety i mężczyźni, zamieszkujący miasto, uczniowie oraz sprzedawcy napojów alkoholowych. Przygotowany kwestionariusz miał formę zarówno papierową, jak i elektroniczną i składał się z 52 pytań, zdecydowana część z nich to pytania zamknięte.

Dane, które zostały uzyskane poprzez przeprowadzone badanie ankietowe pozwoliły na diagnozę problemów społecznych, które występują na terenie Miasta z perspektywy jej mieszkańców.

2. Metryczka Gorlic

A. Opis Miasta

Miasto Gorlice znajduje się w województwie małopolskim, w powiecie gorlickim i jest siedzibą gminy wiejskiej Gorlice. Miasto Gorlice położone jest w dolinie Ropy i jej doływu Sękówki, na północnej granicy Beskidu Niskiego. Zachodnia część Beskidu Niskiego powszechnie jest nazywana Beskidem Gorlickim. Najwyższym szczytem Gorlic jest Musiałówka i mierzy 379 m n.p.m.

Miasto Gorlice zamieszkuje 27781 mieszkańców. Powierzchnia Miasta obejmuje 23,5 km². Zostało założone w roku 1354 i w tym roku otrzymała również prawa miejskie. Dookoła Gorlic znajdują się inne Miasta, takie jak Biecz, Grybów, Bobowa, Jasło czy Krynica-Zdrój.

Rys.1 Położenie Miasta Gorlice

Założycielem grodu Gorlice był Derśław Karwacjan, krakowski mieszczanin, który z zakupionych wsi Glinik, Stróżówka i Ropnica wydzielił obszar pod miasto Gorlice. Dwór Karwacjanów jest w chwili obecnej siedzibą Małopolskiej Galerii Sztuki, a przed jej gmachem stoi pomnik założyciela Miasta.

Gorlice przez bardzo długo czas były ośrodkiem handlu, szewstwa, tkactwa oraz produkcji płótna.

W XIX w. region gorlicki stał się kolebką przemysłu naftowego. W latach 1853–1858 pracownię miał Ignacy Łukasiewicz, farmaceuta, konstruktor lampy naftowej, ojciec przemysłu naftowego.

W 1865 r. Gorlice stały się miastem powiatowym. Od tego czasu wyraźnie widoczny staje się proces rozwoju Miasta, przejawiający się m.in. założeniem Parku Miejskiego (otwarcie

w 1900 r.), powstaniem szpitala i pierwszych szkół średnich (Seminarium Nauczycielskie dla dziewcząt – 1904 r., Gimnazjum – 1906 r.)

Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego[18]

- synagoga, ob. piekarnia, ul. Piekarska 3,
- kapliczka, ul. Węgierska, 1850,
- cmentarz ul. Karwacjanów,
 - kaplica Miłkowskich, 1907,
 - kaplica Potockich, 1920,
- ogrodzenie,
- cmentarz żydowski,
- cmentarz wojenny nr 87 z I wojny światowej „Nowodwór”,
- cmentarz wojenny nr 88 z I wojny światowej „Sokół”,
- cmentarz wojenny nr 91 z I wojny światowej „Korczak”,
- cmentarz wojenny nr 92 z I wojny światowej „Stróżówka”,
- cmentarz wojenny nr 98 z I wojny światowej „Glinik”,
- park miejski,
- dwór Karwacjanów,
- dom „Szkłarczykówka”, ul. Legionów 13,
- dom drewniany z lat 1918–1919, ul. Ogrodowa 1 (przeniesiony do skansenu w Szymbarku)
- dom, Rynek 6, 7,
- dom, ul. Wąska 11,
- zespół pałacowy Siary, ul. Węgierska 135,
 - pałac,
 - kordegarda,
 - brama,
 - oranżeria,
 - pergola,
 - fontanna,
 - park z zespołem rzeźb i wazonów,
- park leśny.

Miasto jest ośrodkiem przemysłu naftowego, maszynowego i drzewnego. W Gorlicach mieści się obszar przemysłowy podlegający Specjalnej Strefie Ekonomicznej Euro-park Mielec.

Lista przedsiębiorstw w Mieście których obrót roczny wynosi powyżej 25 milionów złotych:

- Grupa Kapitałowa „Glinik” S.A.

- Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacyjnych „Matizol” S.A. (wchodzi w skład Grupy Selenia)
- FOREST Gorlice sp. z o.o.
- SEVERT Polska Sp. z o.o.[22]
- Gór Stal sp. z o.o.[potrzebny przypis]
- TLC Architectural Metalwork

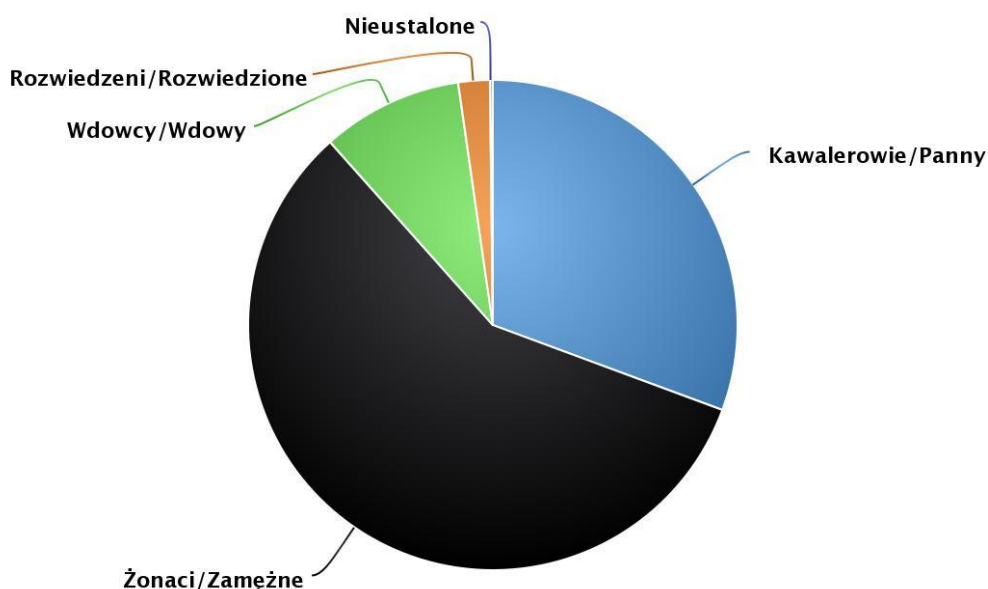
W Gorlicach od 1870 r. funkcjonuje bank spółdzielczy

Każdego dnia w samo południe z wieży gorlickiego ratusza jest odgrywany hejnał „Beskidzkie Echo”.

W latach 1899-1900 z inicjatywy ówczesnego burmistrza Gorlic – Wojciecha Biechońskiego powstał park miejski. Jest on jednym z najstarszych parków w Polsce i położony jest na ponad 20 hektarach.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gorlice

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

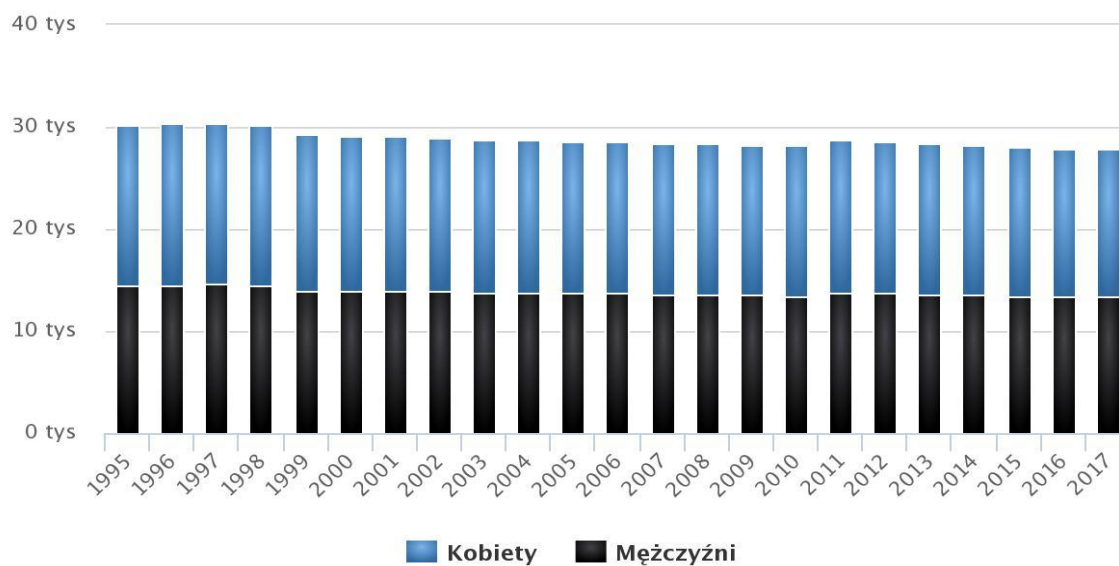
www.polskawliczbach.pl

Rys.2 Polska w liczbach

Miasto Gorlice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -49. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,76 na 1000 mieszkańców Gorlic. W 2017 roku urodziło się 242 dzieci, w tym 47,9% dziewczynek i 52,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 311 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,16 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Populacja – Gorlice w latach 1995 – 2017

(Źródło: GUS)

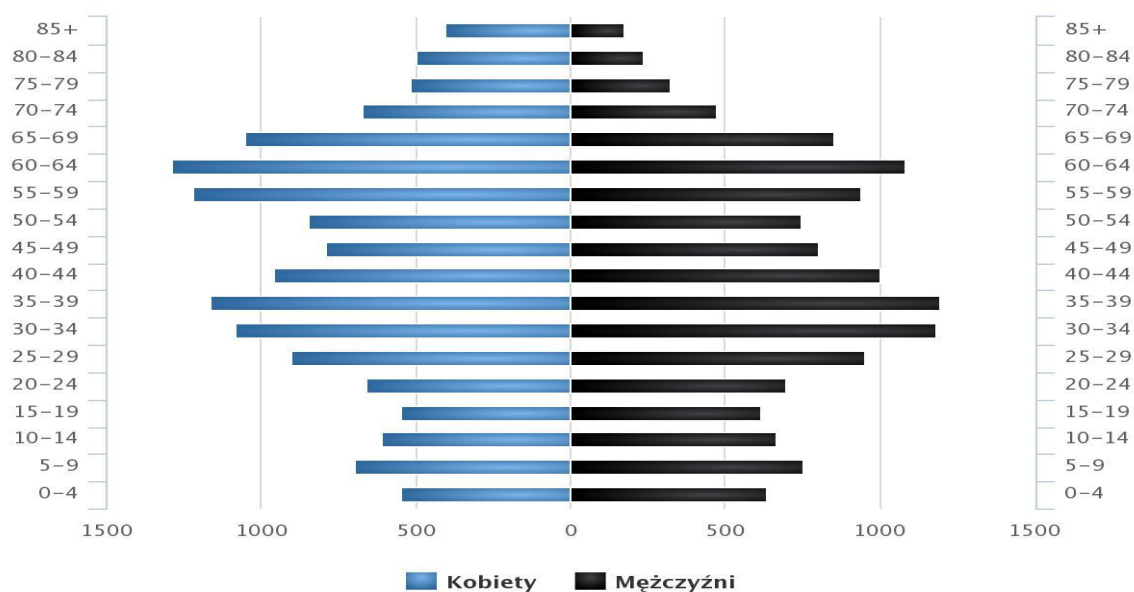
www.polskawliczbach.pl

Rys.3 Polska w liczbach

60,0% mieszkańców Gorlic jest w wieku produkcyjnym, 16,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Piramida wieku mieszkańców Gorlic, 2017

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Rys.4 Polska w liczbach

W Gorlicach na 1000 mieszkańców pracuje 346 osób . Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. 44,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 55,9% mężczyzn.

Bezrobocie rejestrowane w Gorlicach wynosiło w 2017 roku 7,5% (9,6% wśród kobiet i 5,6% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

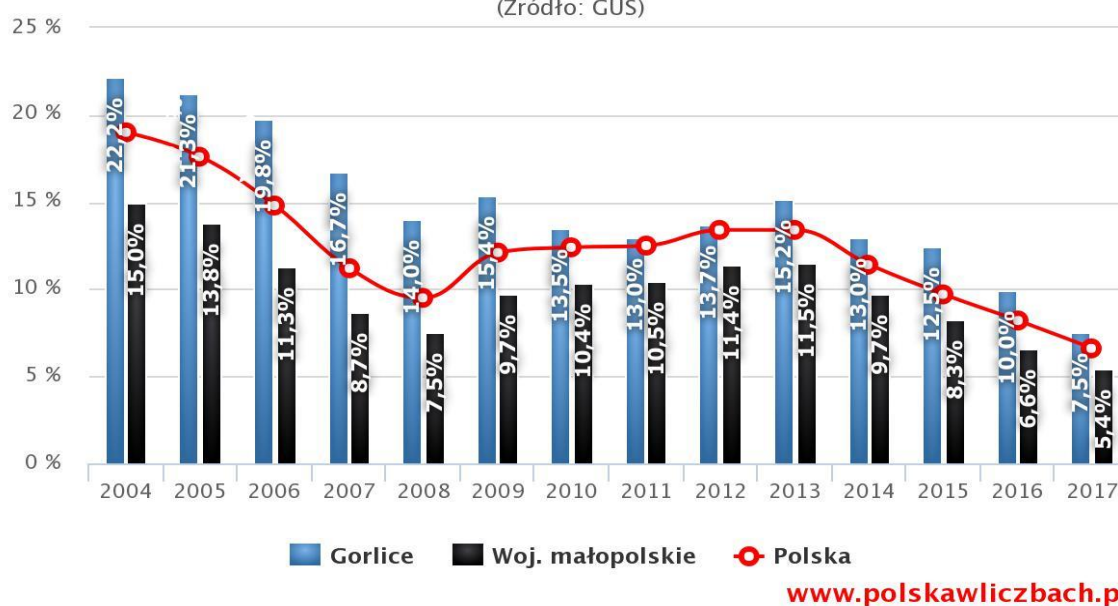
W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gorlicach wynosiło 3 430,00 PLN, co odpowiada 75.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gorlic 847 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 5 034 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 4 187.

55,0% aktywnych zawodowo mieszkańców Gorlic pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 16,1% w przemyśle i budownictwie, a 9,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gorlicach w latach 2004 – 2017

(Źródło: GUS)

Rys.6 Polska w liczbach

B. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 104) w tym

- Do spożycia poza miejscem sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -68
 - Od 4,5% do 18% -55
 - Powyżej 18% -61
- Do spożycia w miejscu sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -34
 - Od 4,5% do 18% -18
 - Powyżej 18% - 15

Liczba nowych wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe złożone do KRPA

- 2015 - 26 wniosków
- 2016 - 24 wnioski
- 2017 – 22 wnioski

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie

2015

- Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu – 49
- Rodziny z problemem alkoholowym - 38

2016

- Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu – 61
- Rodziny z problemem alkoholowym - 40

2017

- Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu – 62
- Rodziny z problemem alkoholowym - 28

W związku z procedurą „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach sporządzono następującą liczbę wniosków:

- 2015 rok – 71 wniosków, w tym:
 - 28 wniosków przekazanych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - 32 wnioski przekazane do Placówek Szkolno-wychowawczych
 - 11 wniosków przekazanych do Sądu i Prokuratury

- 2016 rok – 45 wniosków, w tym:
 - 17 wniosków przekazanych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - 23 wnioski przekazane do Placówek Szkolno-wychowawczych
 - 5 wniosków przekazanych do Sądu i Prokuratury
- 2017 rok – 43 wniosków, w tym
 - 15 wniosków przekazanych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - 21 wniosków przekazane do Placówek Szkolno-wychowawczych

Grupy samopomocowe:

- AA (dla osób uzależnionych) – 3 osoby
- Al.-Anon (dla osób współuzależnionych) – 1 osoba
- Inne: Stowarzyszenie Gorlicki Klub Abstynenta EGIDA

Świetlice:

- Ilość placówek: 6
- Ilość dzieci: 20-70
- Liczba wychowawców: 10

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Gorlice jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Z jego pomocy korzysta znacząca liczba rodzin będących w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Z pomocy społecznej korzystają przede wszystkim te osoby, których dotyczą problemy takie jak:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwałe lub ciężkie choroby
- Przemoc w rodzinie
- Alkoholizm lub narkomania
- Bezradność w kwestiach opiekuńczo wychowawczych oraz związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego
- Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
- Klęski żywiołowe.

Ogólną liczbę rodzin, które korzystają z pomocy Ośrodka przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba rodzin	Z problemem uzależnień
2015	742	64
2016	732	77
2017	615	26

Tab. 2.B.1. Rodziny korzystające z pomocy MOPS

Rodzaje pomocy udzielonej przez MOPS:

2015 ogółem 1209:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 627
- Świadczenia pieniężne dla osób: 1170
- Świadczenia porady dla osób: 0

2016 ogółem 1063:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 540
- Świadczenia pieniężne dla osób: 1115
- Świadczenia porady dla osób: 0

2017 ogółem 845:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 374
- Świadczenia pieniężne dla osób: 789
- Świadczenia porady dla osób: 0

Punkt konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie

2015

- Liczba rodzin korzystających z punktu Pomocy (przemoc): 14 osób
- Rodziny z problemem alkoholowym: 10 osób

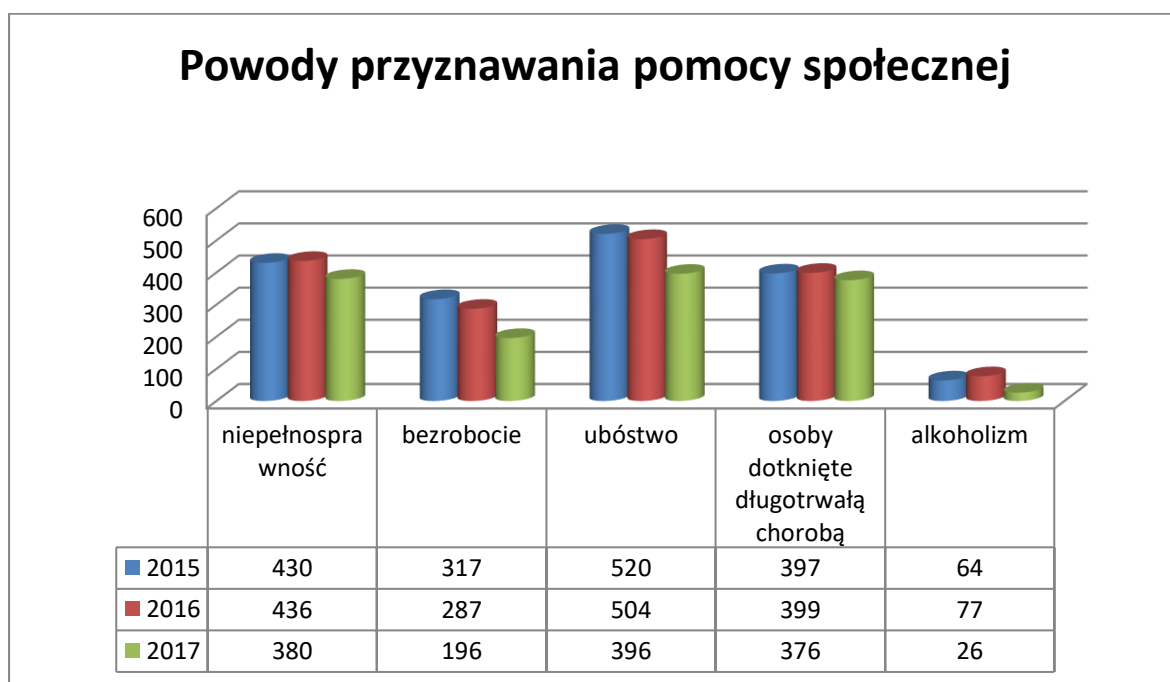
2016

- Liczba rodzin korzystających z punktu Pomocy (przemoc): 9 osób
- Rodziny z problemem alkoholowym: 4 osoby

2015

- Liczba rodzin korzystających z punktu Pomocy (przemoc): 12 osób
- Rodziny z problemem alkoholowym: 8 osób

Na poniższym wykresie została zamieszczona statystyka dotycząca powodów przyznawania pomocy społecznej w Gorlicach.

Wykres 2.B.2. Powody przyznawania pomocy społecznej

Z powyższej tabeli wynika, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat najwięcej świadczeń przyznane zostało osobom, które są dotknięte ubóstwem oraz osoby niepełnosprawne. Duża liczba osób korzysta ze świadczeń z powodu długotrwałej choroby oraz bezrobocia.

W Gorlicach działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

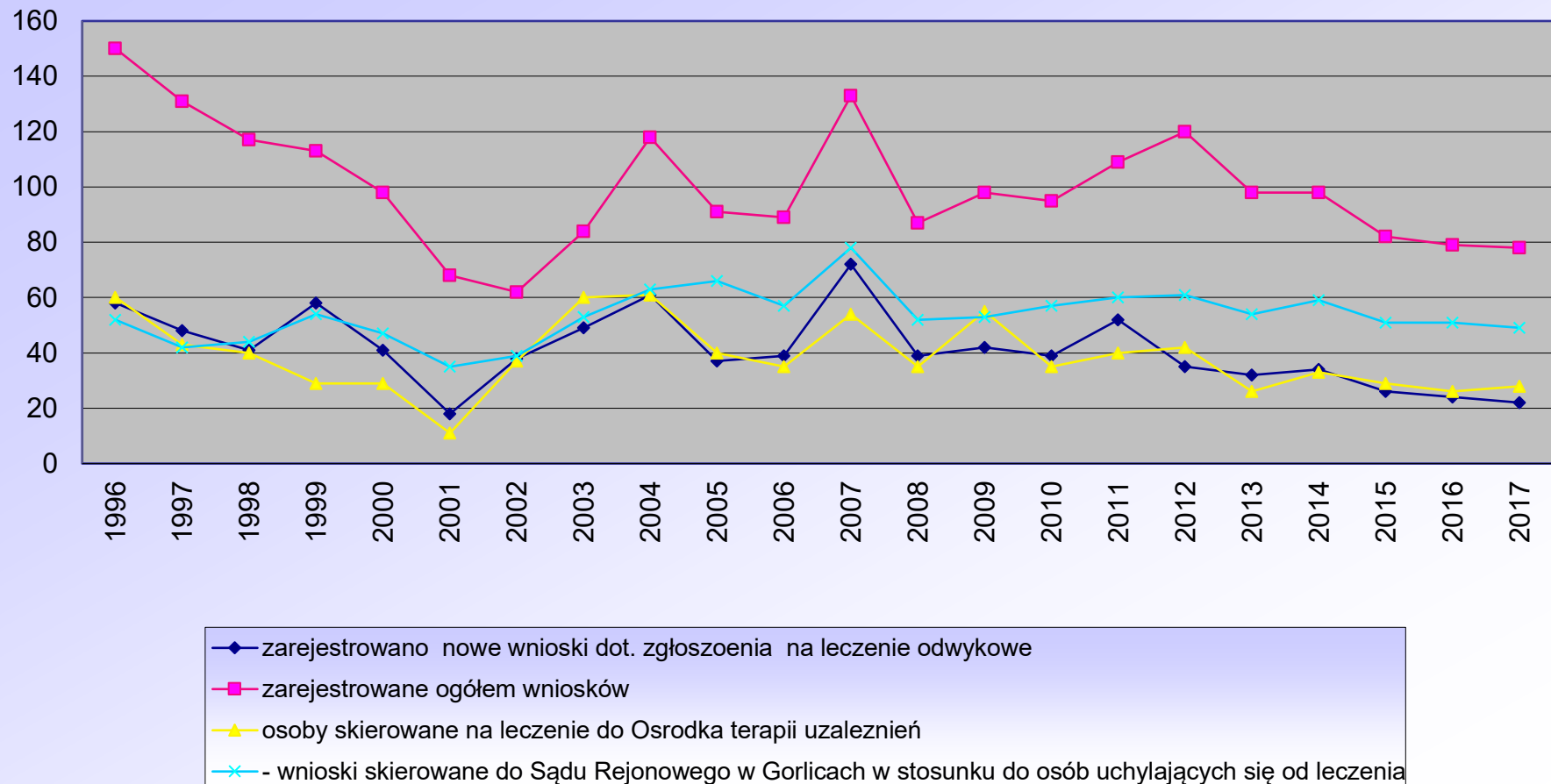
Poniższa tabela przedstawia działalność Komisji na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Działanie	Rok		
	2015	2016	2017
Ogólne posiedzenia komisji	24	24	25
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywuującej	23	26	32
Przeprowadzenie rozmowy	54	51	67
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	59	71	44
Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem W tym:			
❖ Dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	10	0	0
❖ Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	62	23	34
❖ Postanowienia negatywne	3	0	0

Tabela 2.B.3. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Poniżej przedstawiony jest wykres obrazujący działanie Komisji od roku 1996. Jak widać najwięcej wniosków napłynęło w latach 1996-1997. Kolejny wzrost można zauważyć w latach 2003-2008. W tych samych latach najwięcej osób zostało skierowanych na leczenie do Ośrodka Terapii Uzależnień. Od roku 2014 widać delikatny spadek ilość zarejestrowanych nowych wniosków dotyczących zgłoszenia na leczenie odwykowe, jak również wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Gorlicach w sprawie osób uchylających się od leczenia. Analizując wszystkie lata działalności MKRPA można wnioskować, iż problem dotyczący osób uzależnionych od alkoholu jest coraz mniejszy, jednak wciąż dużo ludzi ma problem i mimo wszystko poddaje się leczeniu.

Działanie MKRPA w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu

Członkami Miejskiej Komisji są specjaliści z zakresu terapii uzależnienia, pedagogiki, profilaktyki oraz przeszkoleni przedstawiciele Urzędu Miejskiego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji oraz Kuratora sądowego.

Komisja powoływana jest przez Burmistrza Miasta Gorlice na podstawie Zarządzenia.

Komisja m.in. prowadzi działania kontrolne w zakresie prawidłowości sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Decyzję o obowiązku poddania się leczeniu podejmuje sąd rejonowy. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub prokuratora. Pismo do Miejskiej Komisji z wnioskiem o rozpatrzenie opisanej w nim sprawy można składać osobiście lub przesyłać pod adres Urzędu Miejskiego w Gorlicach, Rynek 2.

Siedziba komisji znajduje się w budynku przy ul. Jagiełły 10 - pok. 6, MKRPA posiada Stronę internetową www.mkrpa.gorlice.pl

W ostatnich latach działalność Komisji wyglądała następująco:

2015 - do Komisji wpłynęło :

- Wniosków o leczenie odwykowe 82
- Zgony 1
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 18
- Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego 51

2016 - do Komisji wpłynęło :

- Wniosków o leczenie odwykowe 78
- Zgony 1
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 23 (w tym 5 negatywnych)

2017 - do Komisji wpłynęło :

- Wniosków o leczenie odwykowe 78
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 23
- Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego 49

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorlicach działa w oparciu o Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

z dnia 26 października 1982 r, Obsługę kancelaryjno-administracyjną Komisji zapewnia Urząd Miejski w Gorlicach.

Realizowana jest stała współpraca z:

- Punktem Konsultacyjnym (konsultacje dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu oraz dla rodzin ofiar przemocy w rodzinie) w Gorlicach
- Sąd Rejonowy w Gorlicach
- Policją;

PUNKT KONSULTACYJNY świadczy bezpłatną pomoc, wsparcie i konsultacje dla osób i członków rodzin z problemami uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz dla rodzin ofiar przemocy w rodzinie. Punkt konsultacyjny znajduje się w CTU Gorlice przy ul. Szpitalnej 10a, Tel. 18 352 77 45.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży, jakie miały miejsce na terenie Miasta

Na terenie Miasta Gorlice organizowane są corocznie pogadanki, jednorazowe prelekcje, spektakle, festyny rodzinne, imprezy sportowe, konkursy, szkolenia dla rodziców i nauczycieli. W poszczególnych latach były to:

2015:

Teatr profilaktyczny, sesje profilaktyczne, warsztaty profilaktyczne dla uczniów, warsztaty profilaktyczne dla liderów młodzieżowych, kampanie profilaktyczne, STOP 18, Powstrzymaj pijanego kierowcę, No promil No Problem, Projekt profilaktyczny „Obudź się, możesz więcej”, warsztaty profilaktyczne w Krainie praojców Archezja, Program Archipelag Skarbów, Gra profilaktyczna CUDER, Sesja profilaktyczna pn Narkotyki a zachowania ryzykowne, Olimpiada o AIDS i Uzależnieniach, Turniej Super klasa na dzień Wagarowicza, Dzień Edukacji Zdrowotnej, konkursy plastyczne z zakresu Profilaktyki, zajęcia profilaktyczne w ramach Zielonej Szkoły

❖ Ilość osób uczestniczących:

- Uczniowie: 1000
- Nauczyciele: 45
- Rodzice: 25-40

2016:

Teatr profilaktyczny, sesje profilaktyczne, warsztaty profilaktyczne dla uczniów, warsztaty profilaktyczne dla liderów młodzieżowych, kampanie profilaktyczne, STOP 18, Powstrzymaj pijanego kierowcę, No promil No Problem, Projekt profilaktyczny „Obudź się,

możesz więcej”, warsztaty profilaktyczne w Krainie praojców Archezja, Program Archipelag Skarbów, Gra profilaktyczna CUDER, Sesja profilaktyczna pn Narkotyki a zachowania ryzykowne, Olimpiada o AIDS i Uzależnieniach, Turniej Super klasa na dzień Wagarowicza, Dzień Edukacji Zdrowotnej, konkursy plastyczne z zakresu Profilaktyki, zajęcia profilaktyczne w ramach Zielonej Szkoły

❖ Ilość osób uczestniczących:

- Uczniowie: 1000
- Nauczyciele: 45
- Rodzice: 25-40

2017:

Teatr profilaktyczny, sesje profilaktyczne, warsztaty profilaktyczne dla uczniów, warsztaty profilaktyczne dla liderów młodzieżowych, kampanie profilaktyczne, STOP 18, Powstrzymaj pijanego kierowcę, No promil No Problem, Projekt profilaktyczny „Obudź się, możesz więcej”, warsztaty profilaktyczne w Krainie praojców Archezja, Program Archipelag Skarbów, Gra profilaktyczna CUDER, Sesja profilaktyczna pn Narkotyki a zachowania ryzykowne, Olimpiada o AIDS i Uzależnieniach, Turniej Super klasa na dzień Wagarowicza, Dzień Edukacji Zdrowotnej, konkursy plastyczne z zakresu Profilaktyki, zajęcia profilaktyczne w ramach Zielonej Szkoły, projekt profilaktyczny „Nie zgub skarbu”, warsztaty bajko terapii, Turniej talentów 2017, projekt profilaktyczny „na rower z trzeźwą głową”, realizacja programu „Przyjaciele Zippięgo”, debata, warsztaty dla przedszkolaków z wykorzystaniem zestawu edukacyjnego AUTOCHODZIK, szkolenia z programu Domowi detektywi, warsztaty Mój smart fon – mój mały świat, wykład „współpraca nauczyciela z rodzicami”

❖ Ilość osób uczestniczących:

- Uczniowie: 1500
- Nauczyciele: 50
- Rodzice: 20-40

Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży np.:

2015:

- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób – 16)
- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 70)
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 300)

2016:

- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób – 17)
- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 70)
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 400)
- Inne zajęcia szachowe, zajęcia z pływania (ilość osób – 500)

2017:

- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób – 18)
- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 68)
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób – 450)
- Inne zajęcia szachowe, zajęcia z pływania (ilość osób – 550)

C. Statystyki Policji

W roku 2015 tutejsza jednostka przeprowadziła 269 dochodzeń, których przestępstwa zostały stwierdzone na terenie Miasta Gorlice, w roku 2016 - 366 dochodzeń, a w roku - 370. Poniżej poszczególne kategorie przestępstw:

Przestępstwo	Rok		
	2015	2016	2017
Zabójstwo	0	0	0
Rozbój	3	12	6
Kradzieże i przywłaszczenia	46	58	75
Kradzieże z włamaniem	23	15	24
Bójka, pobicie	1	9	12
Uszkodzenie ciała	8	27	20
Uszkodzenie mienia	23	49	45
Przestępstwa drogowe	32	42	21
Narkomania	22	25	23

Znęcanie się nad rodziną	3	11	20
Inne (w tym oszustwa i znieważenia)	108	122	120

W roku 2015 Policjanci ujawnili 16127 wykroczeń, z czego w postępowaniu mandatowym represjonowano 11046 wykroczeń. Do Sądu Rejonowego w Gorlicach skierowano 1113 wniosków o ukaranie oraz zastosowano 3596 pouczeń.

W roku 2016 Policjanci ujawnili 17316 wykroczeń, z czego w postępowaniu mandatowym represjonowano 13310 wykroczeń. Do Sądu Rejonowego w Gorlicach skierowano 957 wniosków o ukaranie oraz zastosowano 2635 pouczeń.

W roku 2017 Policjanci ujawnili 18195 wykroczeń, z czego w postępowaniu mandatowym represjonowano 13279 wykroczeń. Do Sądu Rejonowego w Gorlicach skierowano 793 wniosków o ukaranie oraz zastosowano 3710 pouczeń.

W poszczególnych kategoriach zagadnienie skierowanych wniosków o ukaranie przedstawia się następująco:

Wykroczenia przeciwko	Rok		
	2015	2016	2017
Porządkowi i spokojowi publicznemu	86	87	71
Bezpieczeństwu osób i mienia	7	5	2
Bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	106	65	95
Mieniu	69	92	104
Obyczajności publicznej	91	30	98
Urządzeniom użytku publicznego	9	5	-
Wykroczenia z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	30	26	31
Inne	18	16	41

Poszukiwania osób zaginionych:

2015: 59

2016: 61

2017: 57

Przeprowadzone interwencje:

- 2015: 5537 interwencji w tym 320 interwencji domowych (w 68 przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty)

- 2016: 5685 interwencji w tym 435 interwencji domowych (w 75 przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty)
- 2017: 6168 interwencji w tym 395 interwencji domowych (w 107 przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty)

3. Metodologia badania dorosłych

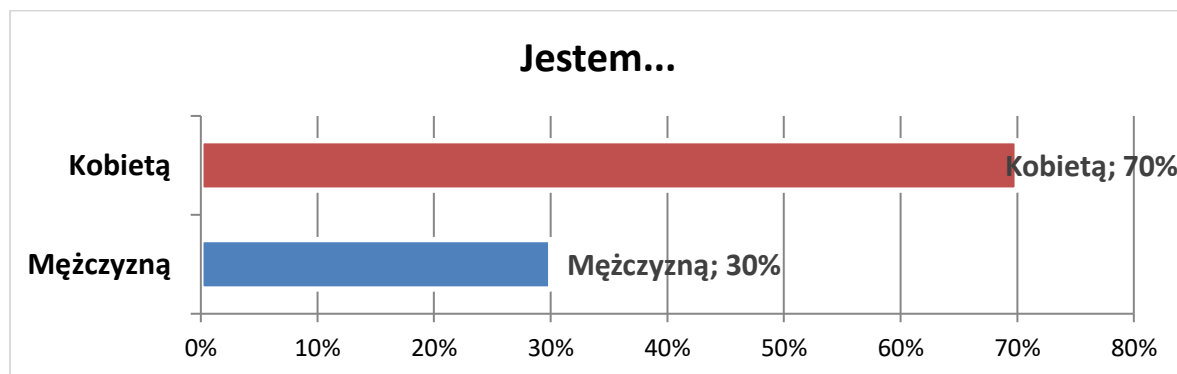
Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Miasta Gorlice przeprowadzone zostało metodą ilościową, przy pomocy kwestionariusza w formie papierowej. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, hazard oraz przemoc, co pozwoliło na dokonanie diagnozy wymienionych tu zjawisk w środowisku mieszkańców badanego Miasta.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy, a ewentualne dysproporcje (maksymalnie +/- 2%) związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych.

4. Diagnoza dorosłych

A. Opis badanej próby

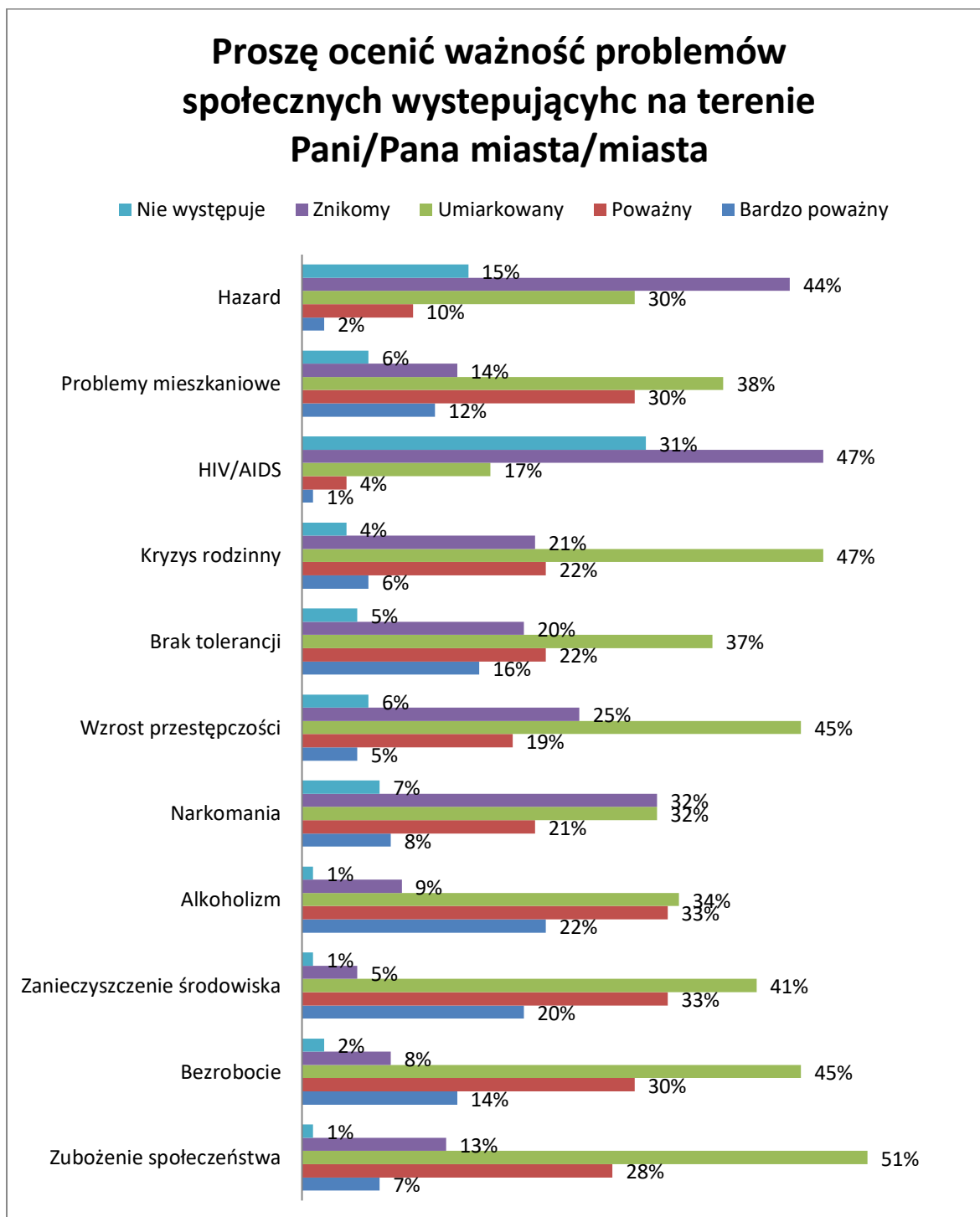
Na terenie Miasta przeprowadzone zostało wśród jej dorosłych mieszkańców anonimowe badanie ankietowe (w formie elektronicznej oraz papierowej). Wśród ankietowanych znalazło się 70% kobiet i 30% mężczyzn.

Wyk. 4.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

B. Problemy społeczne występujące na terenie Miasta Gorlice

W dalszej części kwestionariusza respondenci poproszeni zostali o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie Miasta.

Wyk. 4.B.1. Postrzeganie wybranych problemów społecznych

Z tabeli wyraźnie wynika, iż za **największe problemy mieszkańcy Miasta wskazują te, związane z alkoholizmem i zanieczyszczeniem środowiska.**

Alkoholizm jako bardzo poważny i poważny problem Miasta Gorlice wskazało 22% i 33% ankietowanych. 20% ankietowanych wskazało jako bardzo poważny problem zanieczyszczenie środowiska, a 33% uznało ten problem jako poważny.

Za problemy o umiarkowanej ważności 47% ankietowanych uznało kryzys rodzinny. Na drugim miejscu po 45% badanych wskazało bezrobocie oraz wzrost przestępczości. Mieszkańcy Miasta wskazują również jako jedne z obserwowanych problemów – zubożenie społeczeństwa, narkomanię oraz problemy mieszkaniowe.

Zjawiska alkoholizmu, braku tolerancji, hazardu oraz narkomanii są często ze sobą powiązane a nawet wynikają jedno z drugiego – np. konsekwencją braku tolerancji może być alkoholizm lub narkomania. Często także ludzie długotrwale nieakceptowani z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol. Z kolei w skali całego kraju na pierwsze miejsce wysuwa się problem bezrobocia i zubożenia społeczeństwa, które jako problemy wskazywali również mieszkańcy Miasta Gorlice. Według badań zubożenia społeczeństwa pozytywnie koreluje ze wzrostem spożywania alkoholu. **Trudności w znalezieniu zatrudnienia, problemy wynikające z nadużywania alkoholu, narkomania, hazard oraz ubóstwo społeczne powinny skupić na sobie uwagę władz**, ponieważ w tych obszarach są największe oczekiwania mieszkańców w związku z podjęciem określonych działań.

Na uwagę zasługuje pozycja alkoholizmu wśród problemów społecznych – jest pierwszym najczęściej wskazywanym jako poważny lub bardzo poważny problem przez badanych mieszkańców. Samorząd powinien rozważyć kwestie podjęcia działań w tym zakresie.

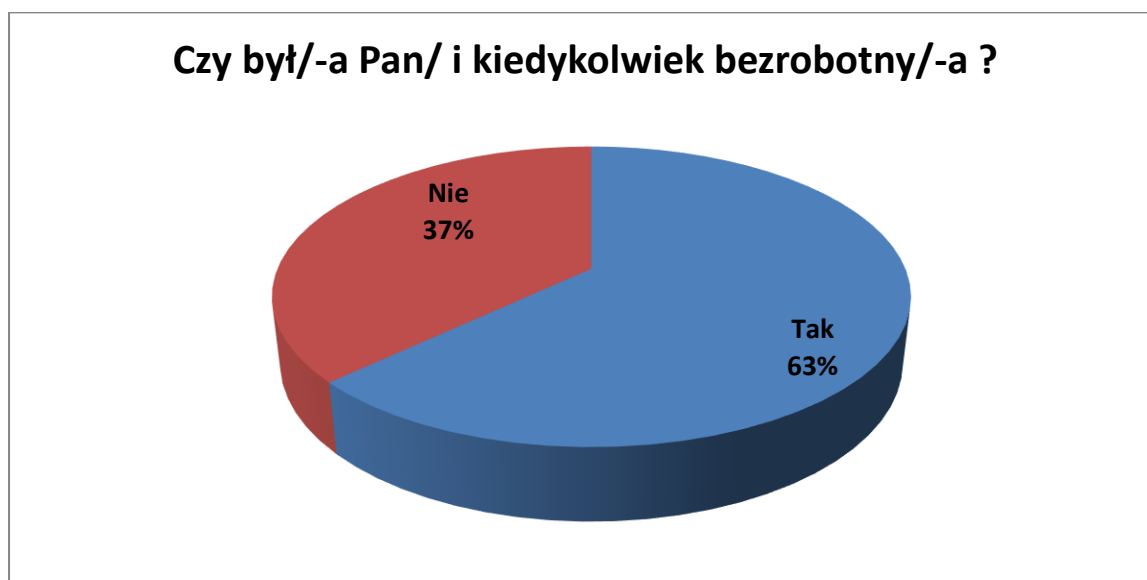
C. Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego

Kolejne pytania, jakie zadane zostały mieszkańcom w anonimowej ankiecie dotyczyły problemu, jakim jest bezrobocie. Jest to jeden z największych problemów społecznych, który występuje na terenie całej Polski, ponadto bardzo często jest ono powodem występowania również innych problemów, a w szczególności mieszkaniowych, rodzinnych oraz związanych z nadużywaniem alkoholu. Niestety rzeczywista skala występowania bezrobocia jest bardzo trudna do zmierzenia, a to z uwagi na fakt, iż nie każda osoba bezrobotna jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy. Bardzo często wśród osób, które przez długi czas pozostają bez zatrudnienia występuje niechęć do dalszych poszukiwań pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia, szczególnie jeżeli występuje ono przez dłuższy czas, jest ubożenie rodziny, a to z kolei może doprowadzić do narastania konfliktów oraz napięć między członkami rodziny, a także powoduje powstawanie patologii społecznych. Kolejnym następstwem długotrwałego bezrobocia jest degradacja społeczna osób borykających się z tym problemem. Powoduje także powstawanie poważnych obaw o własny los i o możliwości przetrwania całej rodziny, jak również odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego.

Z badań przeprowadzonych przez CBOS w 2016 roku wynika, iż stopa bezrobocia w gospodarstwach domowych w Polsce w ciągu ostatnich lat systematycznie maleje, jednak nadal w co piątej rodzinie (21%) znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna.

Około 30% dorosłych Polaków przyznaje, że w przeszłości mieli oni przez dłuższy lub krótszy czas problemy ze znalezieniem pracy. Badania przeprowadzone w marcu oraz kwietniu 2016 roku wykazały, że 9% respondentów to osoby bezrobotne, z czego tylko co drugi jest zarejestrowany w urzędzie pracy¹.

Mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące występowania negatywnych następstw występowania zjawiska bezrobocia. Pierwsze pytanie pozwoliło stwierdzić, jak wielu respondentów kiedykolwiek doświadczyło bezrobocia.

Wyk. 4.C.1. Doświadczenie bezrobocia przez mieszkańców Miasta Gorlice

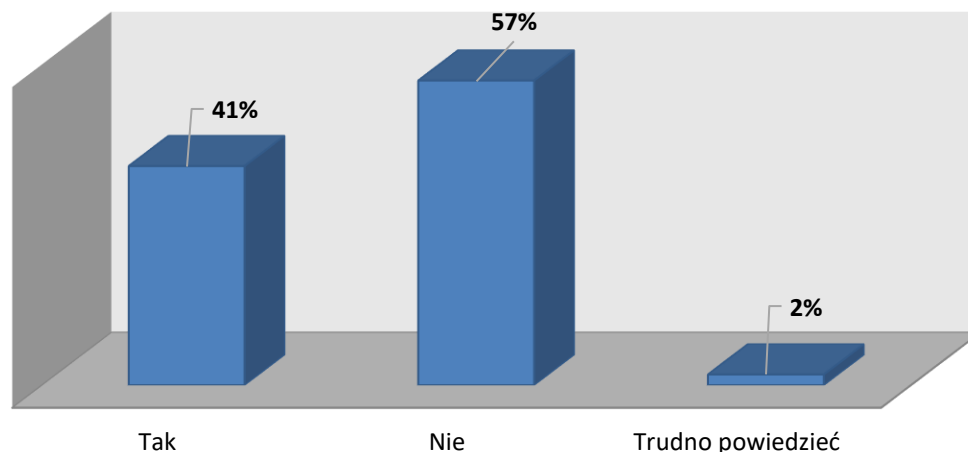
Bezrobocie uznane jest jako jeden z poważniejszych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Miasta i jak wynika z powyższego wykresu dotyczy lub w przeszłości dotyczył 63% osób biorących udział w badaniu. Z kolei 37% ankietowanych przyznała, że nigdy nie było osobami bezrobotnymi. Wyniki te są nieco mniej niepokojące niż te, pochodzące z badania przeprowadzonego przez CBOS, ponieważ okazuje się, że zjawisko bezrobocia dotknęło tu mniejszej liczby osób.

W kolejnej części ankiety respondenci udzielili odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania dotyczące występowania zjawiska bezrobocia.

41% badanych osób przyznaje, że wśród ich najbliższej rodziny, a dokładnie w prowadzonym wspólnie gospodarstwie domowym znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna. 57% respondentów odpowiedziało, że w ich rodzinach nie ma takich osób.

¹http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_070_16.PDF

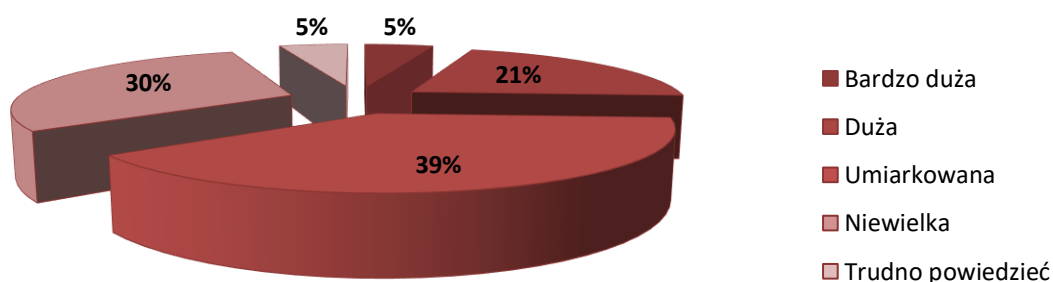
Czy w Pani/-a rodzinie (gospodarstwie domowym) znajduje się osoba bezrobotna ?

Wyk. 4.C.2. Bezrobocie w gospodarstwach domowych

W dalszej części ankiety mieszkańcy Miasta odpowiadali na pytanie dotyczące tego, jaka według nich jest szansa na znalezienie pracy przez osoby bezrobotne. Jak widać na poniższym wykresie niespełna połowa respondentów uznała, że osoby bezrobotne mają duże lub umiarkowane szanse na znalezienie pracy. Aż 30% respondentów uważa, że szanse na podjęcie pracy są niewielkie, a pozostałe 5% stwierdziło, że jest to trudno określić.

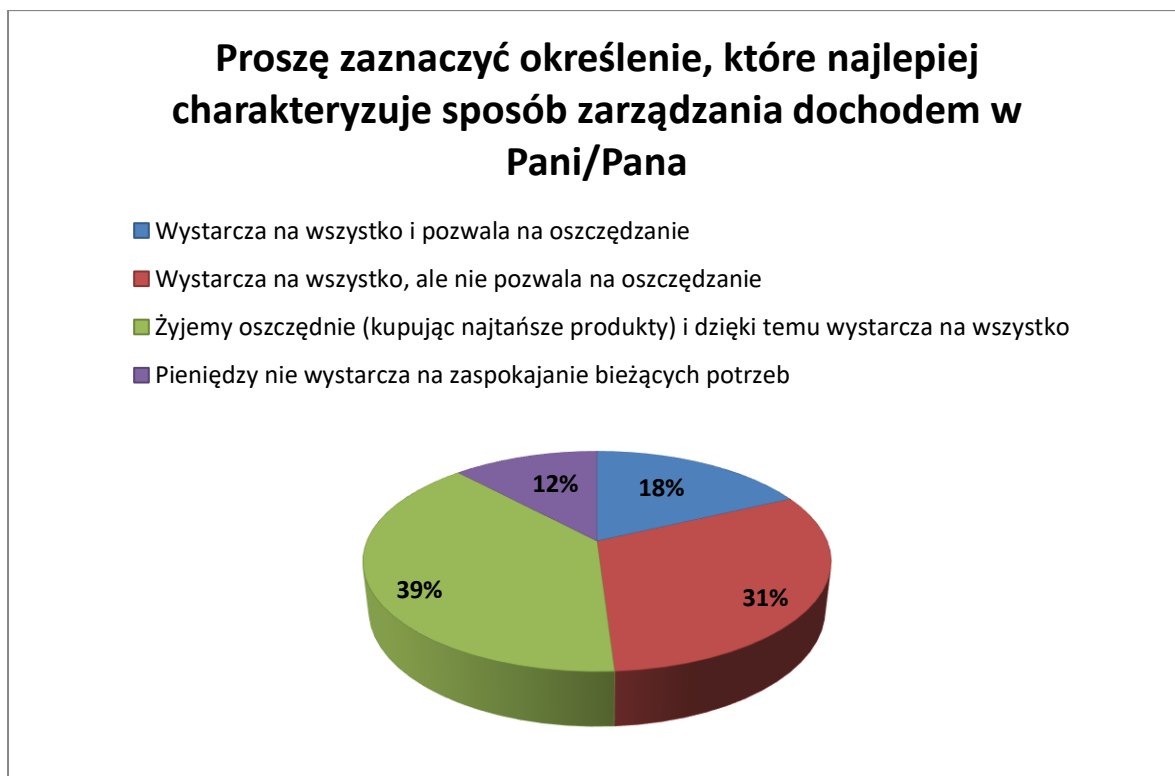
Jaka jest, Pani/Pana zdaniem, szansa znalezienia pracy przez bezrobotnych?

Wyk. 4.C.3. Szansa na znalezienie pracy przez bezrobotnych

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o scharakteryzowanie sposobu zarządzania dochodem w swoim gospodarstwie domowym.

Blisko 12% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. 39% ankietowanych zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko. Niemal 31% mieszkańców Miasta biorących udział w badaniu uznało, iż dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie, pozostałe 18% respondentów może sobie pozwolić na zaoszczędzenie pewnej części dochodów.

Wyk. 4.C.4. Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym

Podsumowując wszystkie odpowiedzi udzielone przez ankietowanych należy uznać, że większość mieszkańców Miasta Gorlice ma możliwość poczucia bezpieczeństwa w sferze ekonomicznej, jednak niewielka część może sobie pozwolić na odkładanie pewnej części swoich stałych dochodów. Mimo wszystko dla wielu mieszkańców Miasta, zarządzanie budżetem domowym z pewnością jest źródłem wielu stresów i nie pozwala na zgromadzenie stosownego zabezpieczenia na wypadek niespodziewanych ale koniecznych wydatków.

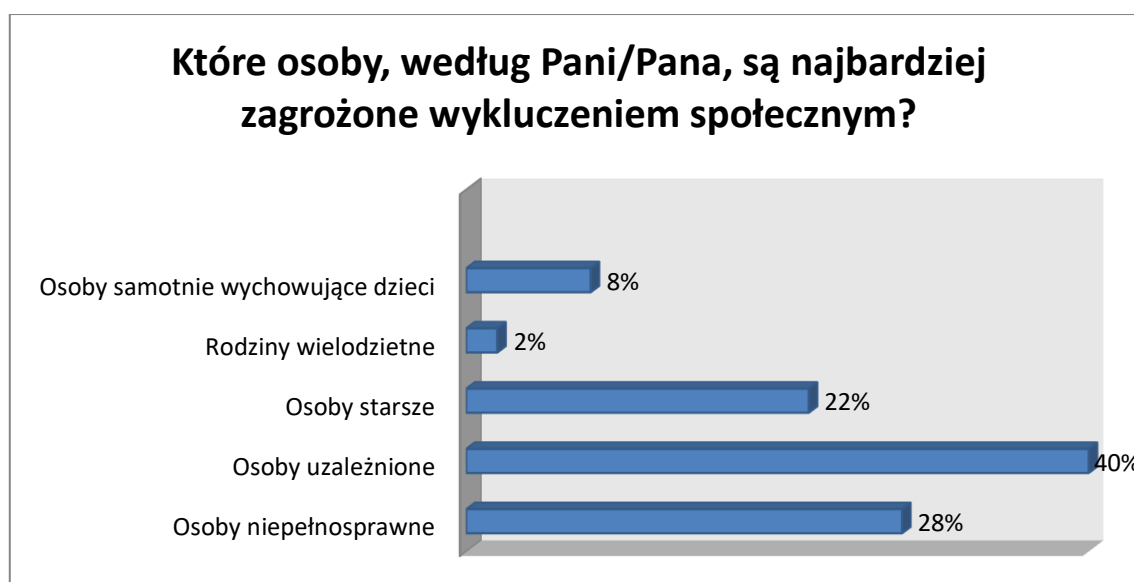
Osoby najmniej zamożne zmuszone są do rezygnacji z często nawet podstawowych artykułów, w związku z czym mogą odczuwać frustrację oraz bezsilność. Niestety zdarza

się, że w takich rodzinach pojawiają się, oprócz biedy, również inne negatywne zjawiska społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, czy alkoholizm.

Bardzo częstym, obok ubóstwa, problemem społecznym jest wykluczenie społeczne. Z definicji jest to niezdolność do uczestnictwa w ważnych aspektach życia społecznego, a także zerwanie więzi między jednostką a społeczeństwem. Nieuczestniczenie w życiu społecznym nie jest jednak wyborem jednostki, a skutkiem przeszkód jakie stają jej na drodze.

W następnej kolejności mieszkańcom zadano pytania dotyczące wykluczenia społecznego, dzięki czemu poznano ich opinie dotyczące tego właśnie zjawiska. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, które osoby według respondentów są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

Jak wynika z ankiety **zdaniem badanych najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby uzależnione**, uważa tak 40% ankietowanych. Na drugim miejscu są to osoby niepełnosprawne, taką odpowiedź wskazało 28% respondentów. 22% ankietowanych wskazało na osoby starsze, 8% na osoby samotnie wychowujące dzieci, a pozostałe 2% - rodziny wielodzietne.

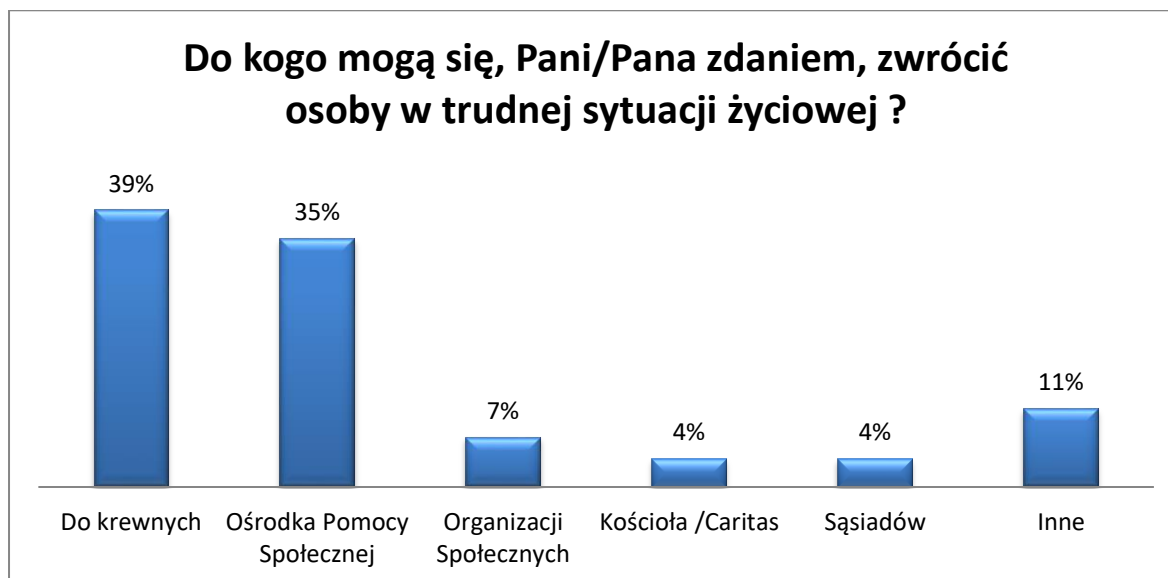

Wyk. 4.C.5. Osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym

Wykluczenie najczęściej kojarzy się z odizolowaniem, czy też unikaniem kogoś przez resztę danej grupy społecznej. Zdaniem badanych mieszkańców to osoby uzależnione są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Często ze względu na stan upojenia alkoholowego, chwiejny chód, bełkotliwą mowę, ogólne zaniedbanie higieny fizycznej i nieracjonalne zachowanie osoby będącej pod wpływem środków odurzających, może ona być izolowana od pozostałych, unika się jej towarzystwa, nie wpuszcza np. do lokali gastronomicznych, a w środkach komunikacji publicznej często odsuwa się od takiej

osoby. Uzależnienia bardzo często niszczą rodziny, doprowadzają do ich rozpadu, a w skrajnych przypadkach mogą nawet być przyczyną bezdomności. Bardzo często zdarza się, że osoba uzależniona zostaje sama ze swoim problemem i dotyka ją wykluczenie społeczne.

Zazwyczaj ludzie, którzy znajdują się w trudnej sytuacji starają się szukać pomocy. Dlatego też kolejne pytanie, które zostało zadane mieszkańcom Miasta Gorlice dotyczyło tego, do kogo ich zdaniem mogą zwrócić się osoby dotknięte między innymi wykluczeniem oraz innymi problemami społecznymi.

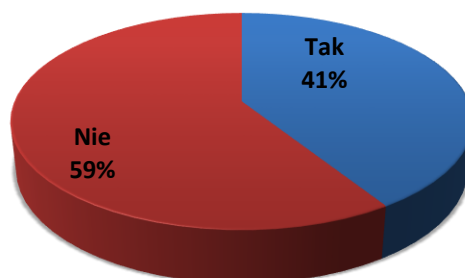

Wyk. 4.C.6. Do kogo zwracają się osoby w trudnej sytuacji życiowej

Zdaniem większości osób biorących udział w badaniu (39%) osoby będące w trudnej sytuacji życiowej mogą przede wszystkim zgłaszać się krewnych. Na drugim miejscu znalazł się Ośrodek Pomocy Społecznej – 35%. Na trzecim miejscu znajdują się inne ośrodki i placówki, tą odpowiedź wskazało 11% respondentów. Mniejszym zaufaniem mieszkańcy Miasta darzą również organizacje społeczne, które wskazało prawie 7% ankietowanych. Osoby biorące udział w badaniu najrzadziej wskazywały kościół (4%) oraz sąsiadów (4%).

Dodatkowo mieszkańcy Miasta Gorlice zostali zapytani, czy posiadają wiedzę na temat działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym. Aż 59% ankietowanych nie wie nic na temat natkach działań. Tylko 41% odpowiedziało twierdząco. Patrząc na ilość osób, które mają problem choćby z bezrobociem takie działania powinny być zdecydowanie bardziej dostępne.

Czy posiada Pan/i wiedzę na temat działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym?

Wyk. 4.C.7. Wiedza na temat działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym.

D. Problem alkoholowy

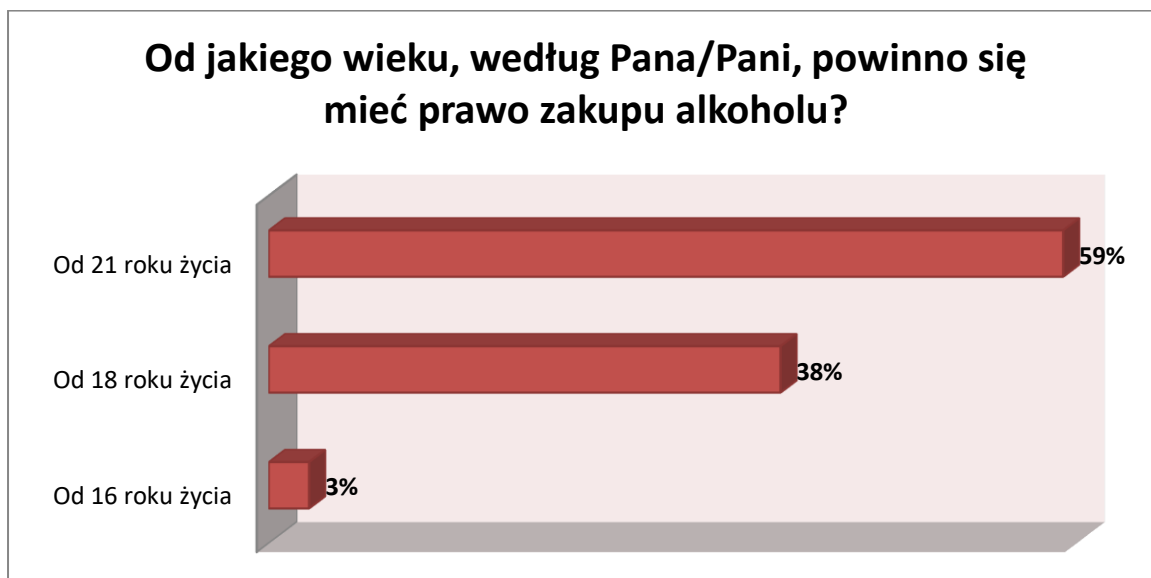
Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. Na podstawie przeprowadzonej ankiety należy uznać, iż również w Mieście Gorlice zajmuje on wysoką pozycję wśród występujących tu problemów. Nadużywanie alkoholu wywiera negatywny wpływ na wiele dziedzin życia osoby uzależnionej, jak również jej otoczenia. Dotyka członków rodziny, wpływa na funkcjonowanie lokalnej społeczności i często jest przyczyną przemocy i cierpienia. Coraz częściej zdarza się, że po alkohol sięgają nastolatki, a nawet dzieci.

W przeprowadzonym badaniu największa uwaga poświęcona została takim kwestiom, jak:

- stopień wiedzy na temat alkoholu i stosunek do niego mieszkańców Miasta,
- czy w środowisku lokalnym występują zagrożenia (bójki, wandalizm) związane z nadmiernym spożywaniem alkoholu,
- czy respondenci widzą jakieś zmiany dotyczące alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat oraz czy posiadają wiedzę o działaniach władz związanych z tym zagadnieniem.

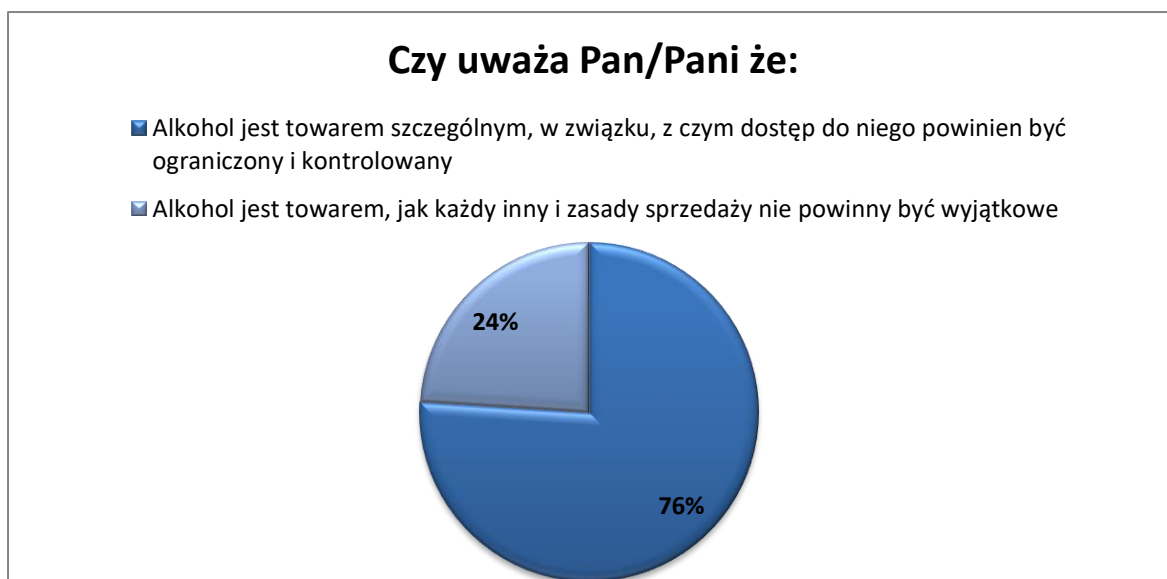
Pierwsze pytanie w części ankiety dotyczącej alkoholu pozwoliło uzyskać odpowiedź na pytanie w jakim wieku powinno się mieć możliwość zakupu napojów alkoholowych.

Aż 59% respondentów uznało, że należy podnieść granicę wieku, od którego ma się prawo do zakupu alkoholu do lat 21 i jest to większość badanych. Możliwość kupna alkoholu od 18 roku życia popiera 38% osób biorących udział w badaniu. Jednak aż 16% mieszkańców twierdzi, że dostęp do alkoholu powinna mieć młodzież od 16 roku życia.

Wyk. 4.D.1. Od jakiego wieku powinno się mieć prawo zakupu alkoholu

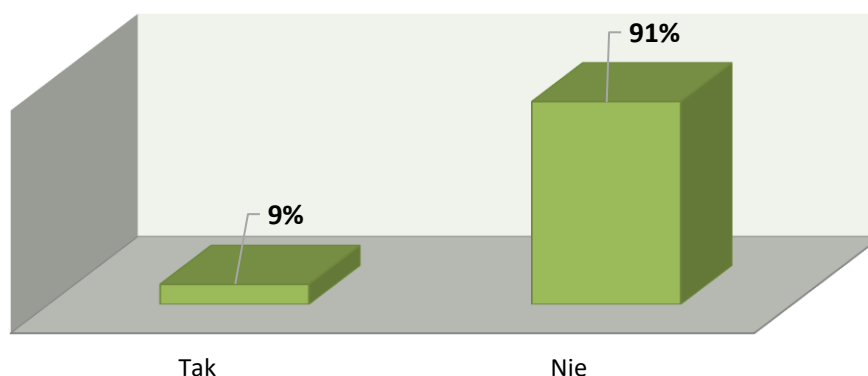
Duża liczba badanych osób uznała, że alkohol jest jednak towarem szczególnym, a dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany. Takiej odpowiedzi udzieliło 76% respondentów. Pozostałe 24% jest zdania, że jest to towar zwykły, niczym nie wyróżniający się wśród pozostałych i dlatego zasady na jakich jest on sprzedawany nie powinny być w żaden sposób wyjątkowe.

Wyk. 4.D.2. Stosunek do zasad sprzedaży alkoholu

Mieszkańcy Miasta Gorlice zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem alkohol zawarty w winie lub piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce.

Czy uważa Pan/i, że alkohol zawarty w winie/piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce ?

Wyk. 4.D.3. Szkodliwość alkoholu

Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają tylko i wyłącznie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie. Wśród mieszkańców Miasta objętych badaniem 91% posiada realną świadomość zagrożeń.

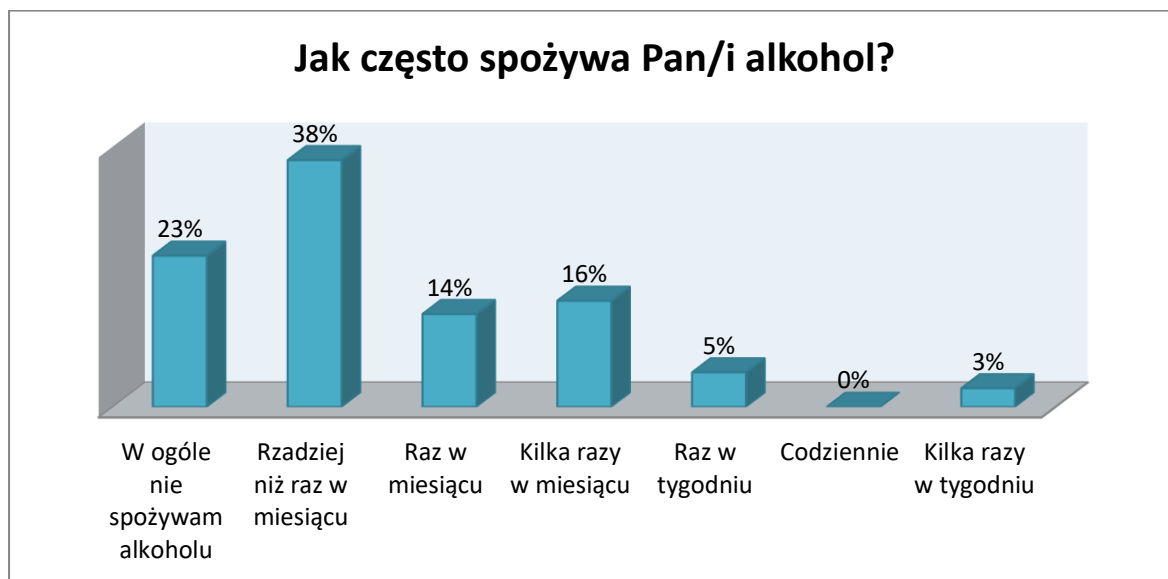
Następne pytanie, jakie zostało zadane w ankiecie dotyczyło tego, czy mieszkańcy Miasta widzą zmiany w obyczajowości spożywania alkoholu w swoim środowisku. Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem jego spożycie w ciągu ostatnich 10 lat wzrosło, zmalało, czy też pozostało bez zmian. Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż **na terenie Miasta Gorlice spożycie alkoholu w ostatnim czasie według większości jej mieszkańców wzrosło**, takiej odpowiedzi udzieliło aż 52% osób biorących udział w badaniu. Jednak niewiele mniej, ponieważ 40% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu nie zmieniło się i tylko według 8% zmalało.

Czy Pani/Pana zdaniem spożycie alkoholu w środowisku lokalnym w ciągu ostatnich 10 lat:

Wyk. 4.D.4. Spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat

Dalsza część ankiety dotyczyła częstotliwości spożywania alkoholu przez respondentów. Wyniki, jakie zostały otrzymane w odpowiedzi na to pytanie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

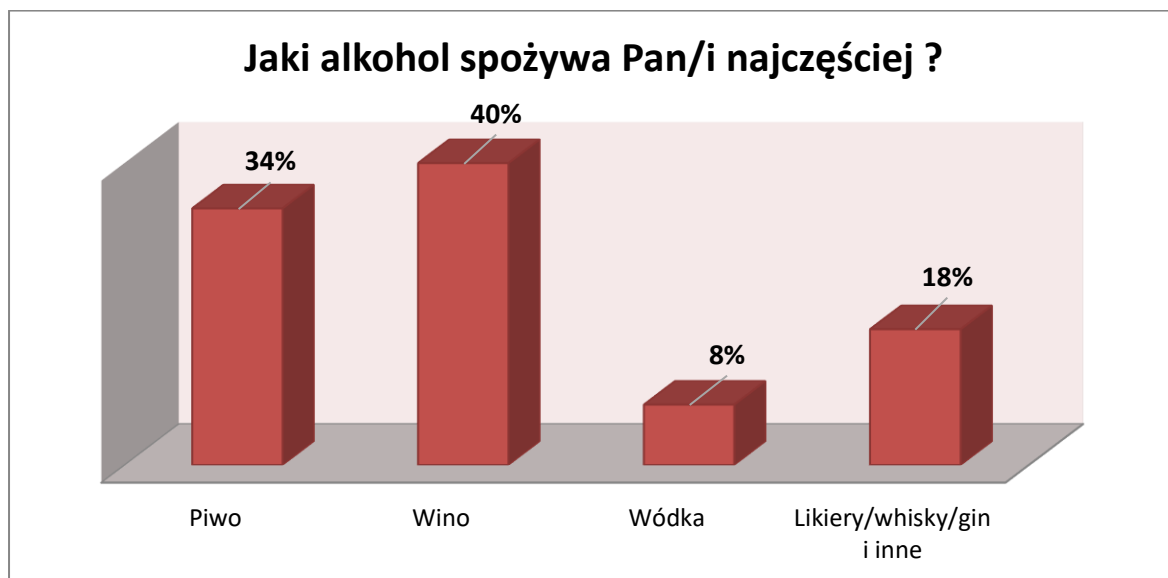

Wyk. 4.D.5. Częstotliwość spożywania alkoholu

Niemal 14% respondentów odpowiedziało, że spożywa alkohol raz w miesiącu, 38% rzadziej niż raz w miesiącu, czyli tylko okazjonalnie. Prawie 16% robi to kilka razy w miesiącu, natomiast 23% zadeklarowało, że nie pije alkoholu w ogóle. 5% mieszkańców pije alkohol raz w tygodniu, a 3% kilka razy w tygodniu. Żaden z ankietowanych nie pije alkoholu codziennie. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy Miasta uznają alkoholizm jako jeden z ważniejszych problemów występujących na terenie ich Miasta, to do jego częstego spożywania przyznała się bardzo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu.

W dalszej części badania poznano opinie respondentów dotyczące tego, jaki alkohol jest przez nich wybierany najczęściej.

Okazało się, że **najczęściej spożywanym alkoholem jest wino**, 40% badanych deklaruje jego spożycie. Na drugim miejscu wśród preferencji ankietowanych znalazło się piwo, po które sięga 34% respondentów. Niemal 18% stwierdziło, że najczęściej wybiera likiery/whisky/gin itd., natomiast 8% - wódkę.

Wyk. 4.D.6. Rodzaj spożywanego alkoholu

Spożywanie alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem, które ujawnia się w życiu społecznym w postaci bójek, awantur, pobić i stosowania wulgaryzm. Dlatego właśnie w następnej kolejności badanych poproszono o określenie, jak osoby pijące alkohol wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Miasta Gorlice.

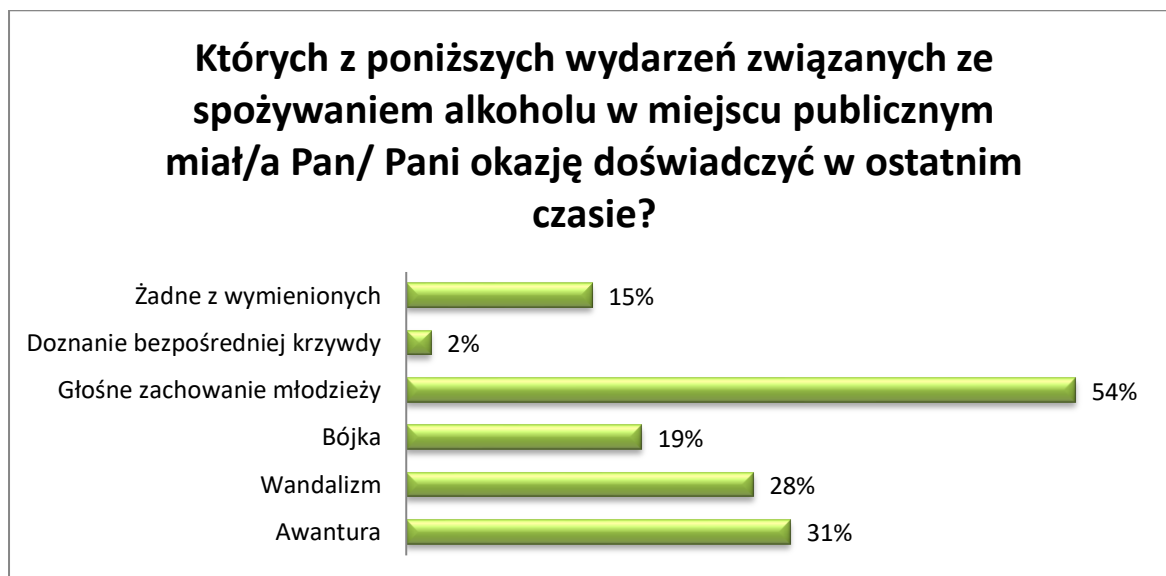

Wyk. 4.D.7. Alkohol a bezpieczeństwo

Niespełna połowa, ponieważ aż 47% ankietowanych stwierdziło, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania nie stanowią zagrożenia dla ich bezpieczeństwa. **Jednak 34% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla**

innych i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta. Pozostałe 19% nie ma zdania na ten temat.

Ponieważ część mieszkańców Miasta uznała, że czuje pewne zagrożenie ze strony osób nadużywających alkoholu, dlatego też w kolejnym pytaniu zostali oni poproszeni o wskazanie negatywnych zjawisk związanych w tym problemem, których byli oni świadkami w ostatnim czasie. Okazało się, że najczęściej było to głośnie zachowanie, tego problemu doświadczyło 54% ankietowanych. Często wskazywano na awantury (31%) oraz wandalizm (28%). Niemal 19% ankietowanych oświadczyło, że byli świadkami bójek.

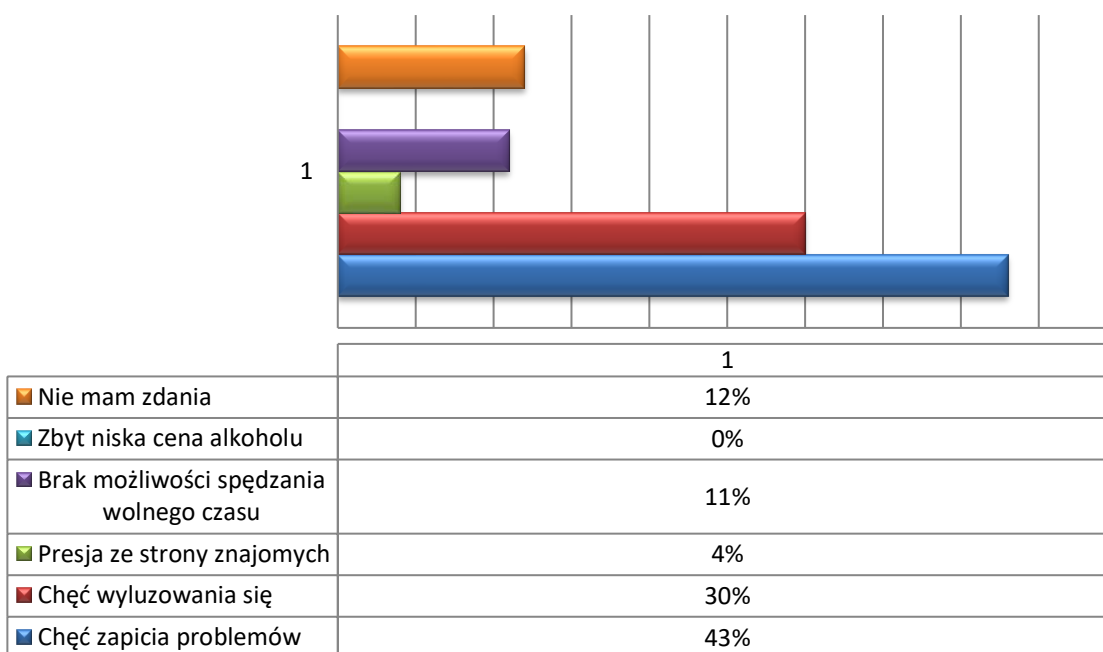

Wyk. 4.D.8. Alkohol a negatywne zachowania

W następnej kolejności mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie kierują osobami sięgającymi po alkohol.

Wśród powodów spożywania alkoholu najwięcej osób, bo aż **43% ankietowanych, wskazało chęć zapicia problemów**. Z kolei według 30% jest to chęć wyluzowania się, co może oznaczać, że zdaniem dużej grupy ankietowanych alkohol jest spożywany ze względu na jego wpływ na świadomość i postrzeganie otaczającej rzeczywistości. Niemal 11% respondentów uznało, że najczęstszym powodem jest brak możliwości spędzania czasu w inny sposób. 4% stwierdziło, że najczęściej jest to presja ze strony znajomych. W grupie, w której przeważająca liczba osób pije alkohol łatwiej jest poddać się ich namowom, zwłaszcza jeżeli są to nasi przyjaciele lub dobrzy znajomi. Pozostałe 12% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Jak Pan/i sędzi, co jest głównym powodem sięgania przez ludzi po alkohol?

Wyk. 4.D.9. Powody sięgania po alkohol

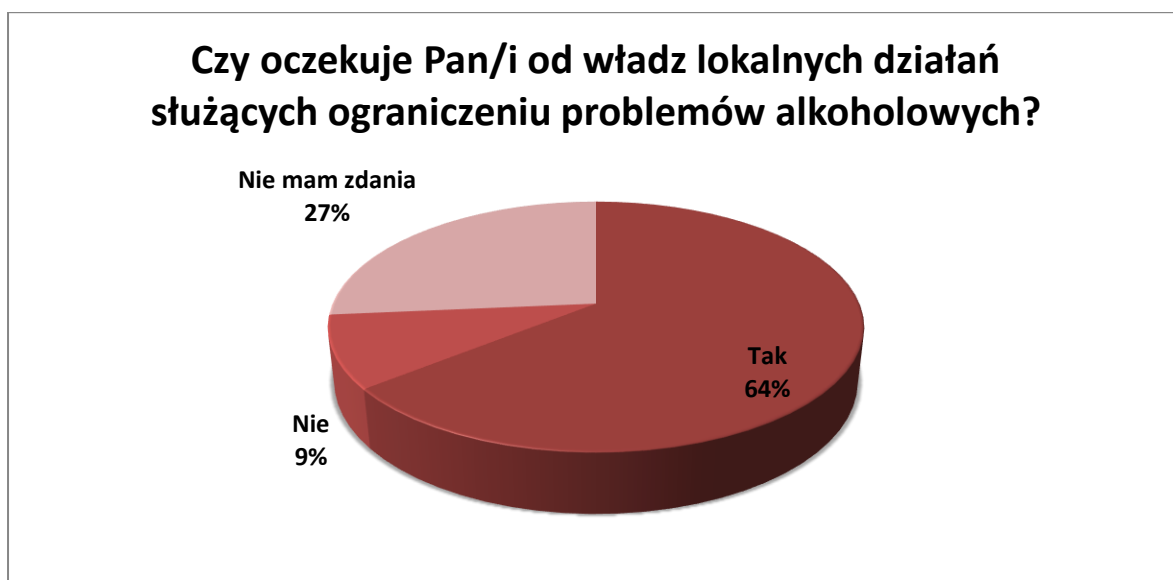
Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie, jakie według nich są najlepsze sposoby na wyleczenie alkoholika z uzależnienia.

Wśród mieszkańców Miasta panuje przekonanie, że do wyjścia z nałogu osobie uzależnionej wystarczy silna wola, uważa tak 49% osób biorących udział w badaniu. Niewiele mniej, bo 47% ankietowanych uważa, że najskuteczniejsza w tym przypadku może okazać się psychoterapia. Równie ważne i skuteczne jest motywowanie przez najbliższych (28%). Niemal 24% stawia na metody przymusowe, takie jak skierowanie na leczenie przez Sąd. 8% ankietowanych stwierdziło, że najbardziej skuteczne w tym wypadku byłoby zastosowanie tzw. 'wszywki'. Jest to tabletki implantowana podskórnie, zawierająca substancję czynną, która po połączeniu się z alkoholem wywołuje bardzo wiele negatywnych, a także groźnych dla zdrowia i życia człowieka reakcji organizmu. Tym samym poprzez obawę przed nieprzyjemnymi dolegliwościami zmusza ona do zachowania abstynencji. Niemal 3% odpowiedziało, że może być to groźba wyrzucenia z domu, a 2% wskazało na szantaż rozwodem.

Wyk. 4.D.10. Sposoby wyleczenia z uzależnienia

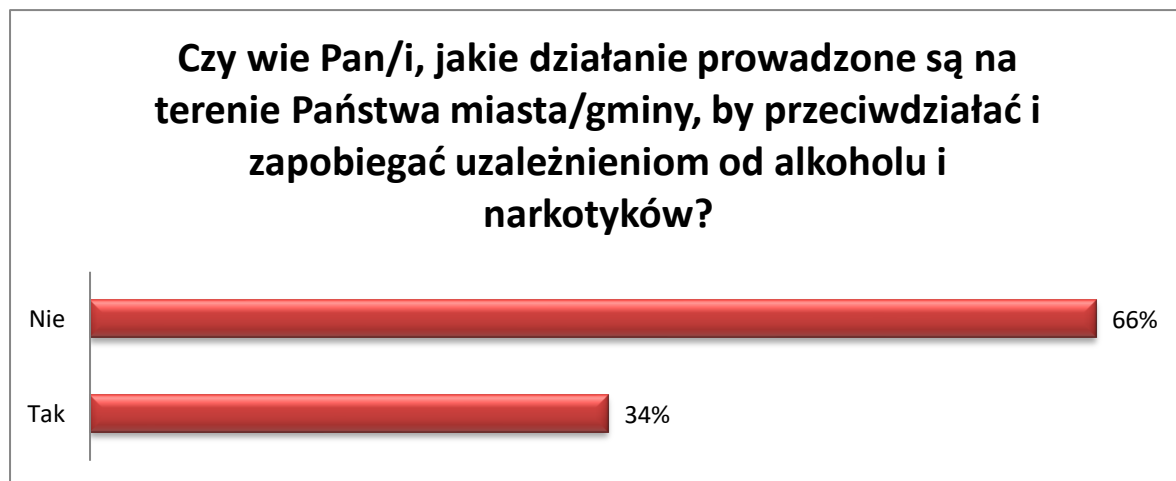
Władze lokalne zazwyczaj podejmują lub powinny podejmować różnego rodzaju działania prewencyjne dotyczące problemów alkoholowych. Mieszkańcy Miasta Gorlice zostali więc zapytani, czy oczekują od władz podjęcia takich właśnie działań.

Wyk. 4.D.11. Władze lokalne a problemy alkoholowe

Aż 64% osób biorących udział w badaniu uważa, że władze lokalne powinny podejmować działania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz problemów

z tego płynących. Jednak 9% ankietowanych nie widzi takiej potrzeby, natomiast pozostałe 26% nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 4.D.12. Wiedza na temat działań Miasta w zakresie prewencyjnym

Mieszkańcy Miasta zdecydowanie oczekują od jej władz podejmowania działań prewencyjnych, ponieważ w tym momencie działań takich jest zdecydowanie zbyt mało i nie są one w ogóle widoczne. Aż 66% ankietowanych uznało, że nie posiada zupełnie żadnej wiedzy na ich temat. Jedynie 34% mieszkańców Miasta odpowiedziało, że wie, jakie działania są podejmowane w celu ograniczenia problemów związanych z alkoholem.

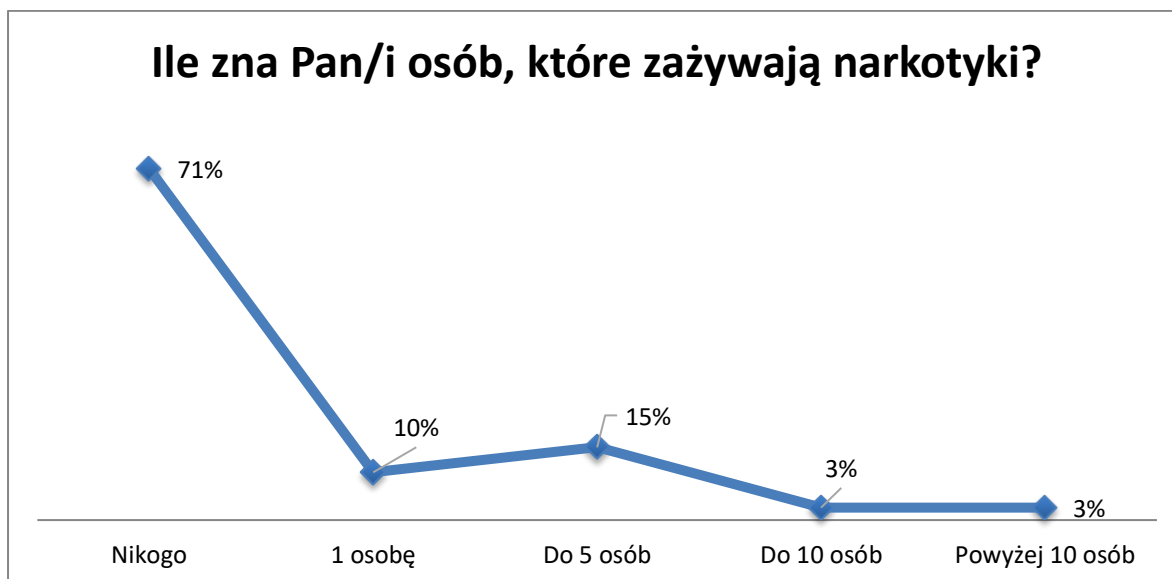
E. Problem narkotykowy

Kolejna część badania, jakie zostało przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców Miasta dotyczyła problemu narkotykowego. Pomimo tego, iż nie ma jednoznacznej definicji słowa „narkotyk”, jednak powszechnie przyjęło się, iż są to środki odurzające oraz substancje psychoaktywne inne niż alkohol i tytoń, które wpływają na ośrodkowy układ nerwowy zmniejszając jego wrażliwość. Zażywanie narkotyków ma na celu wywołanie w organizmie odmiennych stanów świadomości, uzyskania określonego nastroju, czy przeżycia euforycznych doznań.

Głównym przedmiotem naszego zainteresowania będą substancje nielegalne, których produkcja, sprzedaż, czy posiadanie są zakazane przez prawo.

Pierwszym pytaniem w części ankiety dotyczącej narkotyków było pytanie o to, czy w najbliższym otoczeniu mieszkańców Miasta są osoby, które zażywają narkotyki.

Aż 3% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki. Również 3% ankietowanych zna do 10 takich osób, natomiast 15% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób. Niemal 10% uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 71% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem.

Wyk. 4.E.1. Powszechność zażywania narkotyków

Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie Miasta.

Aż 31% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, 6% stwierdza, że według nich jest to raczej trudne, a 2%, że jest to trudne. Według 4% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie ich Miasta jest trudne i wymaga wysiłku. Pozostałe 54% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków.

Wyk. 4.E.2. Powszechność zażywania narkotyków

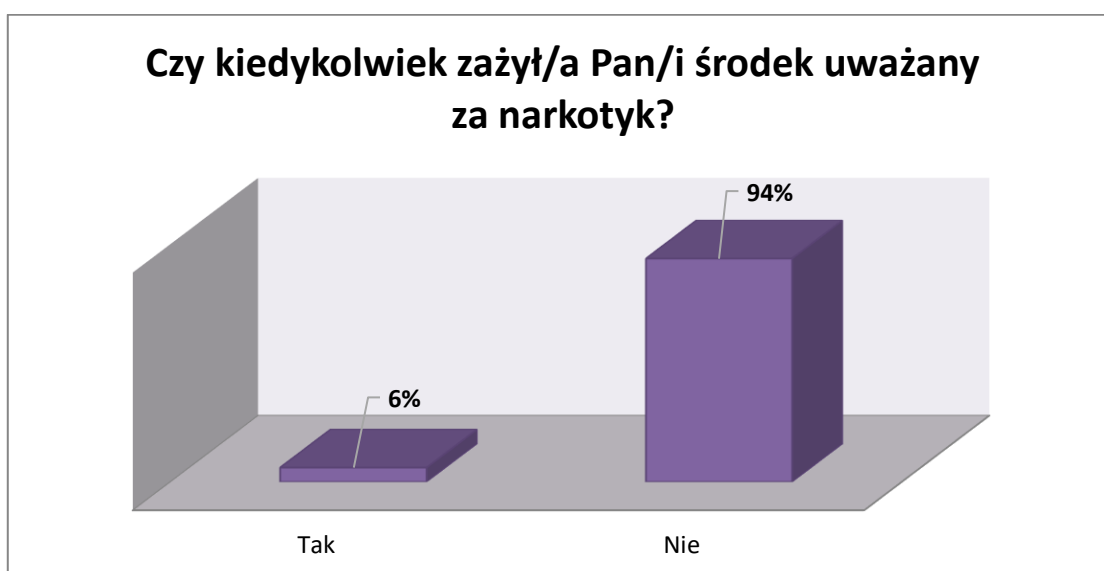
Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, czy badani mają wiedzę dotyczącą tego, gdzie mogą nabyć środki odurzające. Analizując odpowiedzi dotyczące dostępności narkotyków okazuje się, że **11% badanych wie gdzie można je nabyć**, natomiast wiedzy na ten temat nie ma 89% ankietowanych.

Wyk. 4.E.3. Dostępność narkotyków

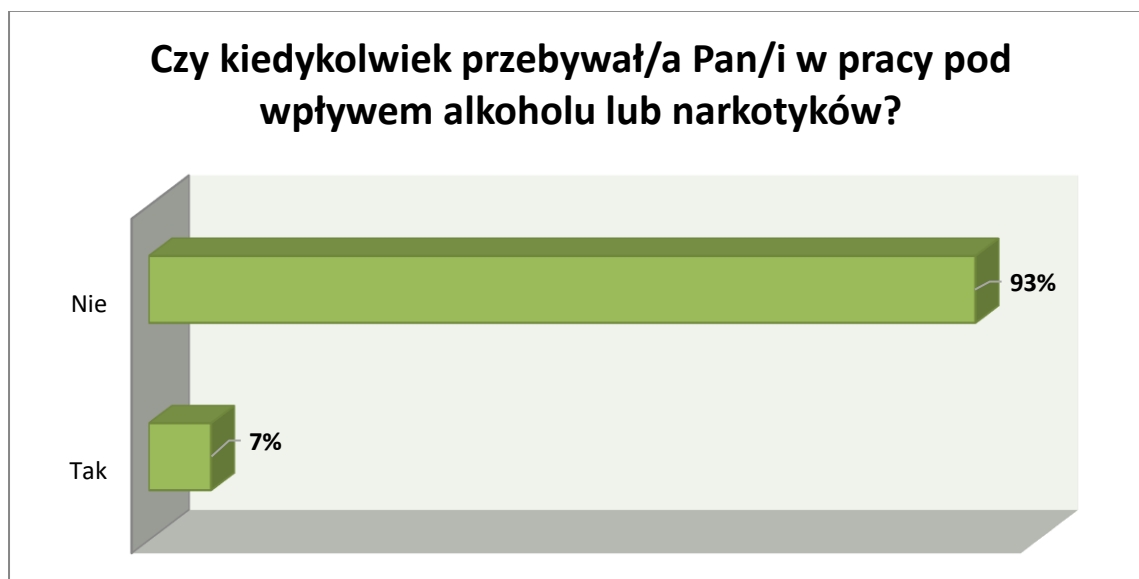
Biorąc pod uwagę powyższe dane można uznać, że odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości nabywania narkotyków są nieco niższe niż w rzeczywistości. Może to wynikać z faktu, iż dla większości osób, pomimo tego że jest to ankieta anonimowa, jednak pytanie to jest krępujące i dlatego odpowiedzi na nie, nie we wszystkich przypadkach były zgodne z prawdą.

Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki 7% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Natomiast 93% dorosłych mieszkańców utrzymuje, iż nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyków.

Wyk. 4.E.4. Zażywanie narkotyków

Ostatnie z pytań w części ankiety dotyczącej narkotyków dotyczyła tego czy kiedykolwiek badani przebywali w pracy pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Aż 7% ankietowanych przyznało, że taka sytuacja miała miejsce. Pozostałe 93% nigdy nie była w takim stanie w miejscu pracy.

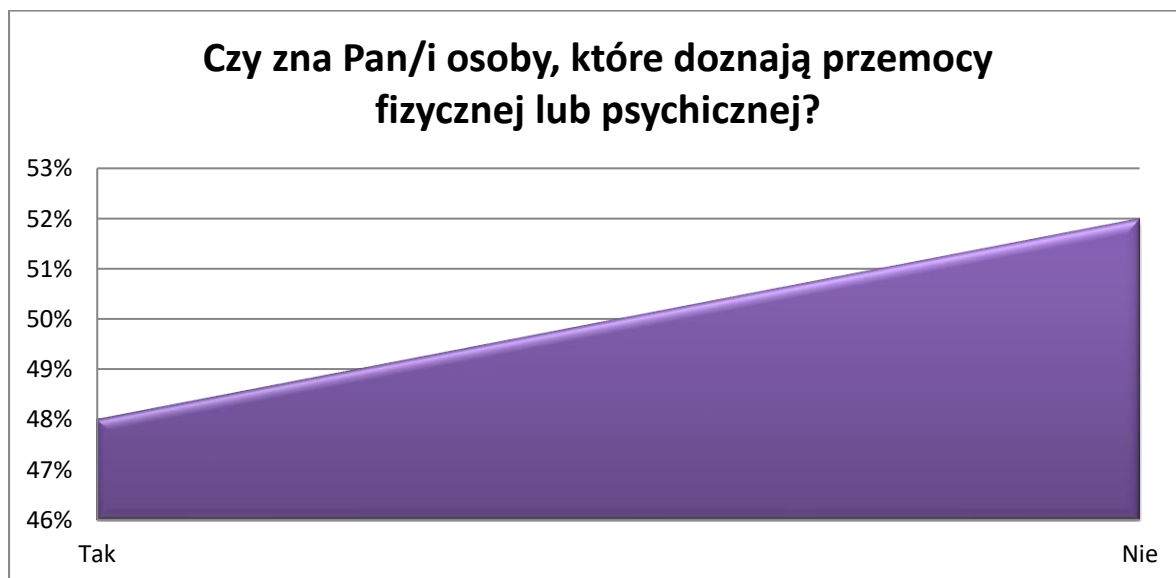
Wyk.4.E.5. Przebywanie w pracy pod wpływem alkoholu lub narkotyków

F. Zjawisko przemocy

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu.

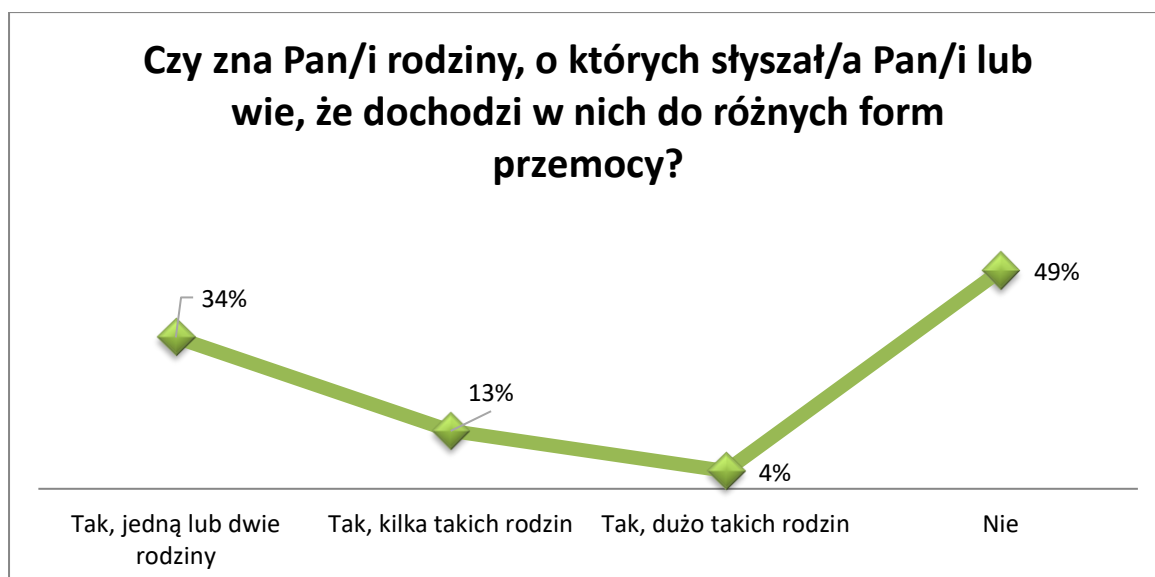
W tej części ankiety mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące zjawiska przemocy. Pierwsze z nich odnosiło się do występowania przemocy wśród osób, które ankietowani znają osobiście.

Okazuje się, że **48% ankietowanych zna osoby, które doznają fizycznej lub psychicznej przemocy**. Ponad połowa, bo aż 52% nie stwierdziło w swoim otoczeniu osób, które mogłyby doznać przemocy w jakiegokolwiek formie.

Wyk. 4.F.1. Zjawisko przemocy w otoczeniu

Przemoc jest problemem, który dotyka wiele rodzin. Spośród ankietowanych 34% deklaruje, iż zna jedną lub dwie takie rodziny. Kilka takich rodzin zna 13% biorących udział w badaniu, 4% zna dużo takich rodzin. Pozostałe 49% badanych uznała, że nie zna ani jednej rodziny, w której istniałby problem przemocy.

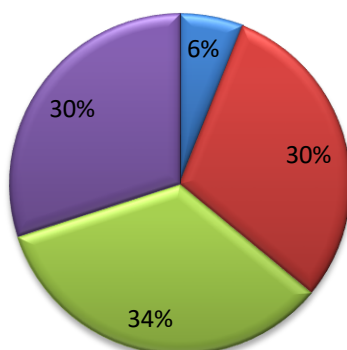
Wyk. 4.F.2. Ilość rodzin dotkniętych przemocą

W dalszej części badania mieszkańcy Miasta Gorlice odpowiedzieli na pytanie jakie według nich występują korelacje pomiędzy statusem materialnym rodziny a ryzykiem wystąpienia w niej przemocy.

Niemal 30% respondentów zaznaczyła tu odpowiedź „nie wiem”. Możliwe więc, że nie widzą oni związku pomiędzy sytuacją finansową a występowaniem przemocy w rodzinie. Jednak 34% uważa, że sytuacja materialna osób doświadczających przemocy najczęściej jest zła. Według 30% jest ona średnia, a 6% stwierdziło, iż jest ona zazwyczaj dobra.

Według Pana/i, sytuacja materialna osób doświadczających przemocy najczęściej jest:

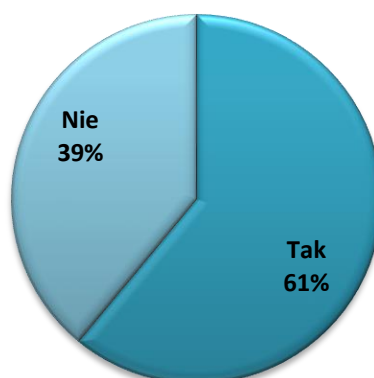
■ Dobra ■ Średnia ■ Zła ■ Nie wiem

Wyk. 4.F.3. Sytuacja materialna a przemoc

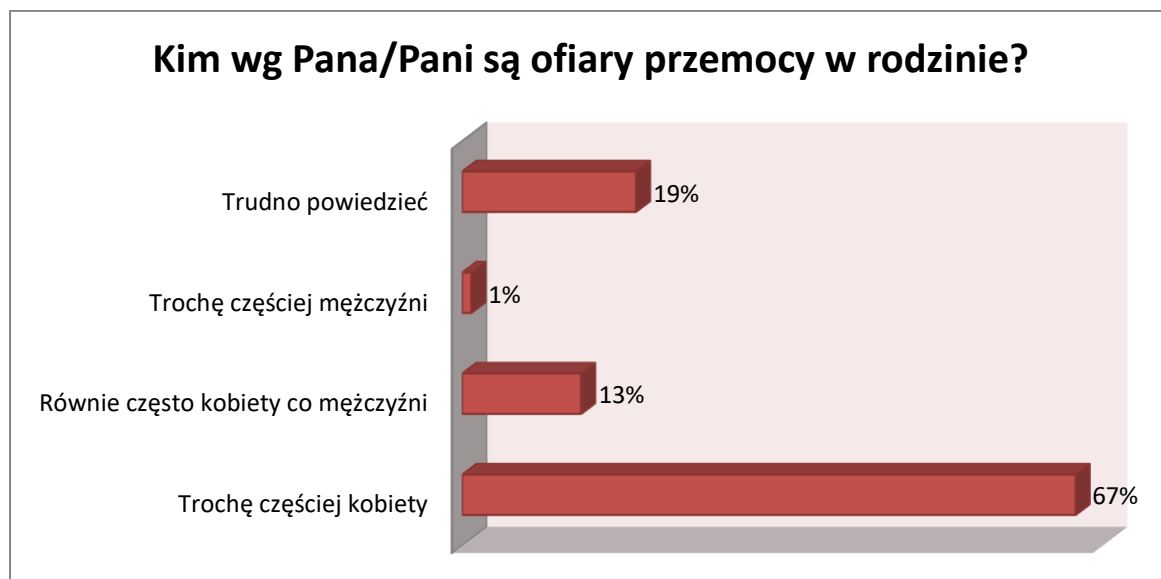
W dalszej części badania okazuje się, że **świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy jest niewielka**. Ponad połowa, bo aż 61% badanych stwierdziło, że ma świadomość tego jak można takim osobom pomóc lub gdzie się udać w przypadku zaistnienia takiej sytuacji. Jednak 39% respondentów nie wie jednak co mogą zrobić. **Oznacza to, że być może należy zastanowić się nad zwiększeniem liczby oraz zakresu działań przeciw przemocy na terenie Miasta.**

Czy wie Pan/i, jak powinno się postępować wobec osoby, która doświadcza przemocy?

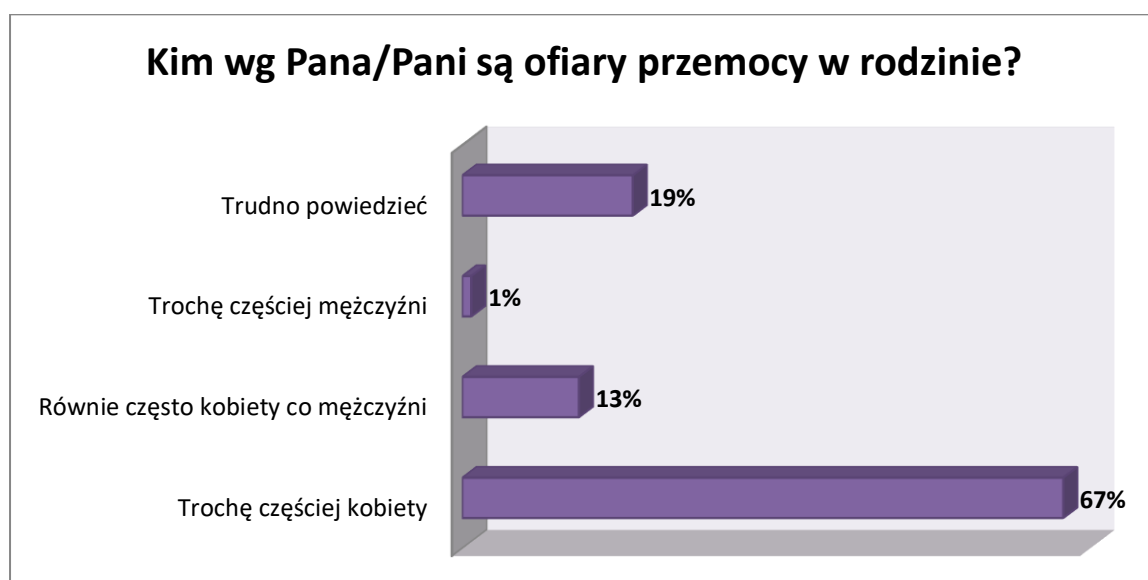
Wyk. 4.F.4. Świadomość postępowania z ofiarami przemocy

Według dorosłych mieszkańców, to kobiety częściej wskazywane były jako ofiary przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło 67% respondentów. Według 13% płęć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. Tylko 1% badanych wskazało na mężczyzn, a pozostałe 19% nie potrafi powiązać płci z przemocą w rodzinie.

Wyk. 4.F.5. Ofiary przemocy w rodzinie wg płci

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać, jaki ich zdaniem, jest rodzaj przemocy najczęściej występujący w rodzinie. Badani wskazali, że według nich jest to przede wszystkim przemoc psychiczna – w ten sposób odpowiedziało 50% z nich. Na przemoc fizyczną wskazało 47% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wybrało 3% badanych.

Wyk. 4.F.6. Rodzaje przemocy w rodzinie

Niestety przemoc bardzo często jest wciąż kojarzona przede wszystkim z aspektem fizycznym. Nie należy jednak zapominać o tym, że przemoc w innych formach może być równie katastrofalna w skutkach. Mowa tutaj przede wszystkim o przemocy psychicznej, w której najczęściej wykorzystuje się takie aspekty, jak:

- Wyśmiewanie
- Poniżanie
- Zawstydzanie
- Krytykowanie
- Kontrolowanie
- Ograniczanie kontaktów z innymi
- Stosowanie gróźb
- Szantażowanie.

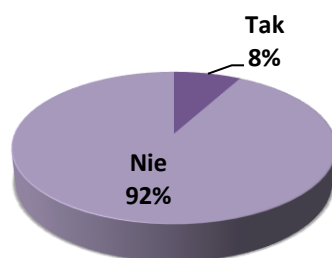
Coraz częściej dostrzega się jednak przemoc na tle ekonomicznym. w Polsce istnieje duża grupa kobiet, które nie posiadają własnych dochodów i najczęściej są uzależnione od swoich partnerów, którzy stosują wobec nich różne formy przemocy ekonomicznej.

Przemoc wobec dzieci to zjawisko bardzo dobrze znane we wszystkich kręgach kulturowych. Przez wieki było ono bagatelizowane, czasem nawet uważane za pewnego rodzaju „ochronę” dziecka przed demoralizacją, wykolejeniem i zejściem na złą drogę. Dopiero w XIX w. zajęto się badaniem wpływu stosowania przemocy wobec dzieci. Prawdziwa i zasadnicza zmiana stosunku rodziców do dzieci i w konsekwencji społeczeństwa dorosłych w stosunku do dzieci dokonała się głównie dzięki rozwojowi psychologii, a przede wszystkim dzięki odkryciom Z. Freuda.

Dziś już wiemy doskonale, że przemoc może prowadzić do wewnętrznej destrukcji i może być przyczyną wielu groźnych następstw. Dlatego tak ważna jest edukacja w zakresie agresji i przemocy, zarówno wśród ludzi dorosłych, jak i młodzieży oraz dzieci, które kształtują nowe pokolenie.

W części ankiety dotyczącej przemocy umieszczono kilka pytań dotyczących negatywnych zachowań wobec najmłodszych. Jeszcze do niedawno uważano, że strach przed rodzicami ułatwia wychowywanie dzieci. Obecnie pomimo ogólnej zmiany trendów, nadal można spotkać osoby, które myślą w ten sposób. Mieszkańcom Miasta Gorlice zadane zostało pytanie, które pozwoliło poznać ich poglądy dotyczące tej właśnie kwestii.

Czy, Pani/Pana zdaniem, strach dziecka przed rodzicami ułatwia jego wychowanie?

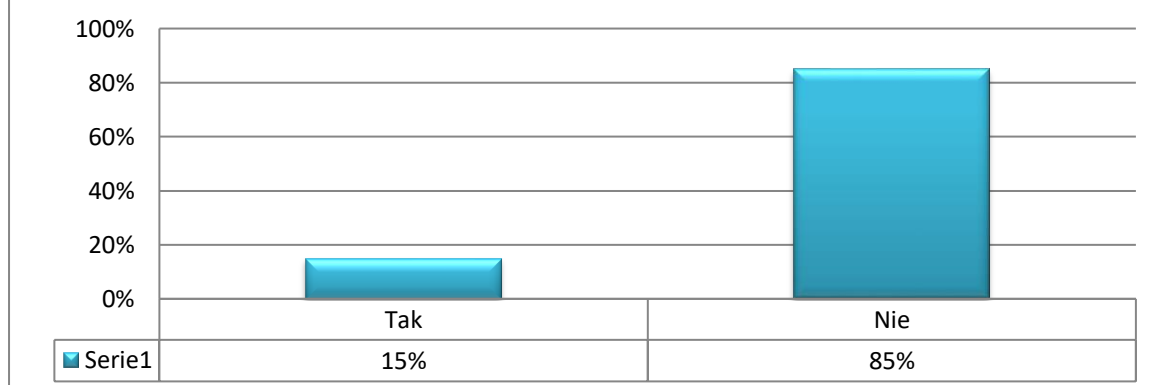

Wyk. 4.F.7. Strach jako metoda wychowawcza

Aż 8% ankieterów podziela pogląd, jakoby strach dziecka przed rodzicami miał być pomocny, podczas jego wychowania. Jednak 92% badanych jest odmiennego zdania i uważa, że strach nie powinien być traktowany jako jedna z metod wychowawczych.

W kolejnym pytaniu okazało się, że 15% badanych uważa, że surowe wychowywanie dzieci pomogło im w ich późniejszym życiu. Pozostałe 85% jest odmiennego zdania.

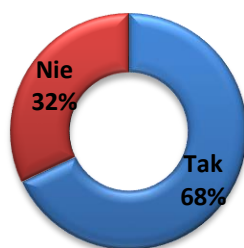
Czy, Pani/Pana zdaniem, surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala lepiej radzić mu sobie w życiu?

Wyk. 4.F.8. Wpływ surowego traktowania dziecka na jego przyszłość

Okazuje się, że zdecydowana większość mieszkańców Miasta Gorlice nie tylko nie uważa strachu przed rodzicami oraz surowego traktowania jako odpowiednich metod wychowawczych ale również jest przeciwna stosowaniu kar fizycznych. **Niemal 68% ankieterów uważa, że powinny być one zakazane przez prawo. Jednak aż 32% jest przeciwnych temu zakazowi.**

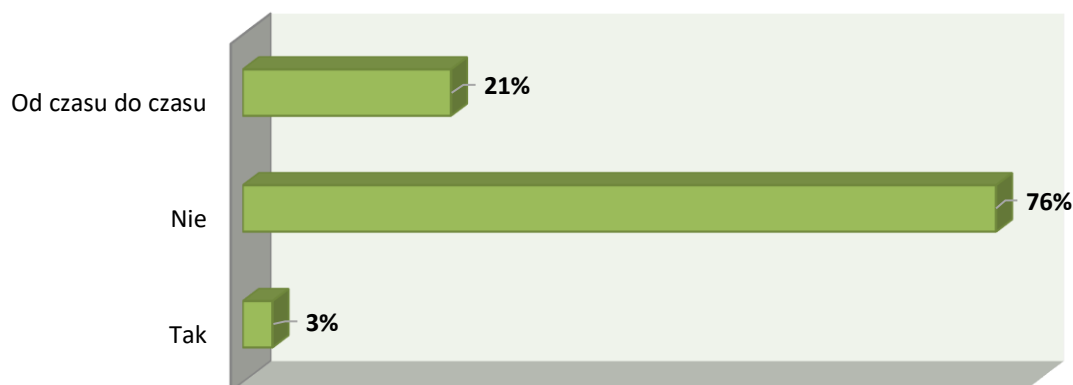
Czy, Pani/Pana zdaniem, stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem?

Wyk. 4.F.9. Poglądy dotyczące stosowania kar fizycznych

Pomimo, iż w poprzednich pytaniach mieszkańcy uznali, że nie popierają stosowania kar fizycznych, których stosowanie nadal powinno być prawnie zabronione, a surowe wychowanie wcale nie jest dobre dla dzieci, to jednak w pytaniu dotyczącym tego, czy stosowanie tego rodzaju kar jest dobrą metodą wychowawczą, 3% ankietowanych uznało, że tak, natomiast 21% stwierdziło, że od czasu do czasu można je stosować. Pozostałe 76% zdecydowanie się im sprzeciwia.

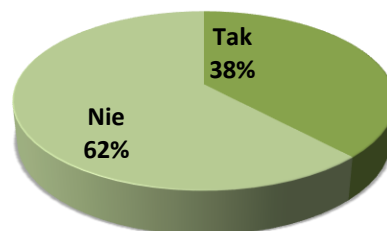
Czy, Pani/Pana zdaniem, stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą?

Wyk. 4.F.10. Kara fizyczna jako metoda wychowawcza

Odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczące tego, czy badani mieszkańcy Miasta znają przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów również są mocno niepokojące, ponieważ aż 38% z nich udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Takie dane świadczą o tym, że **problem ten występuje na stosunkowo szeroką skalę i wymaga podjęcia niezbędnych działań w celu jego ograniczenia.**

Czy zna Pan/i przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów?

Wyk. 4.F.11. Przemoc wobec dzieci

Stosowanie przemocy wobec dzieci jest niezwykle groźnym zjawiskiem. Ma bardzo negatywny wpływ na ich psychikę i poczucie bezpieczeństwa, które dorośli powinni im zapewnić. Zjawisko to w ogóle nie powinno mieć miejsca. Tutaj jednak widzimy, iż pomimo powszechnego sprzeciwu, który był wcześniej deklarowany, jednak występuje ono często.

G. Cyberprzemoc

Komputer oraz Internet to doskonałe narzędzia, które pomagają dzieciom w odkrywaniu świata, a także w nauce oraz komunikacji. Należy jednak pamiętać, aby rozsądnie sprawować pieczę nad krokami swoich pociech w Internecie, ponieważ jest to jednocześnie źródło wielu niebezpiecznych informacji.

Uzależnienie się od Internetu, a zwłaszcza jego „ciemnej strony”, jest bardzo łatwe i następuje szybko, niestety jest też bardzo trudne i długotrwałe w leczeniu. Ilość czasu, jaki dziecko spędza przed komputerem często jest większa niż ta na świeżym powietrzu. w dodatku często rodzice nie mają kontroli nad treściami, do jakich dzieci mają dostęp w Internecie.

W tej części ankiety zajęliśmy się zjawiskiem cyberprzemocy. Mieszkańcom zadano szereg pytań związanych z Internetem i szeroko pojętą komunikacją. Na początek zapytano mieszkańców, ile czasu ich dziecko spędza przed komputerem.

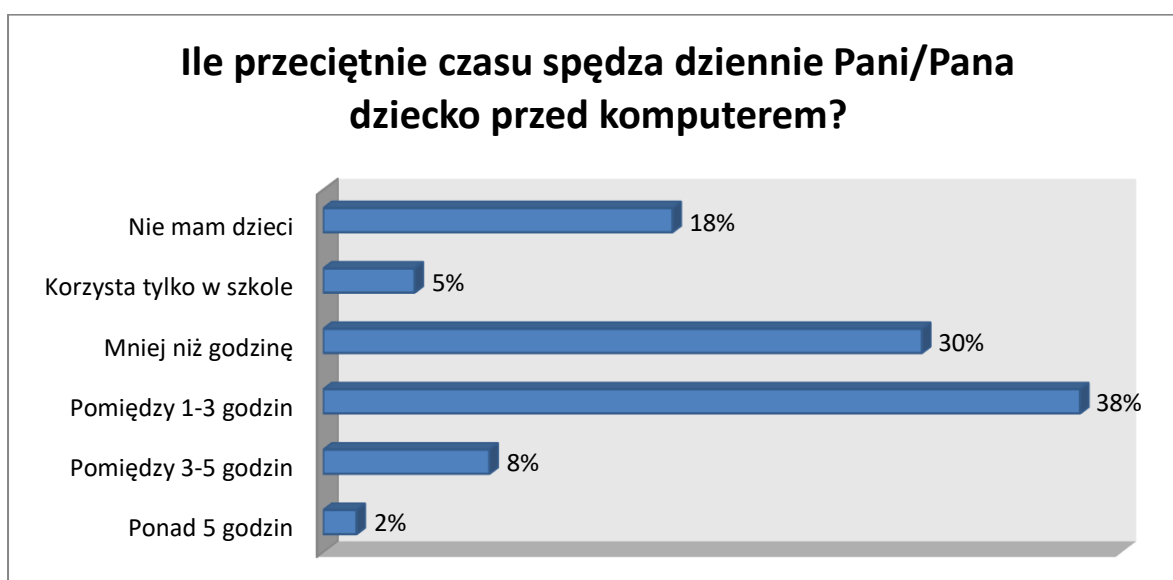
Dość duża część badanej próby w ogóle nie ma dzieci. Wśród pozostałych ankietowanych osób, jest 5% których dzieci korzystałyby z komputera jedynie w szkole. Niemal 8% badanych oświadczyło, że ich dziecko spędza przed komputerem od 3 do 5 godzin. Aż 2% ankietowanych stwierdziło, że jego dziecko spędza codziennie ponad 5 godzin przed

komputerem. Najczęściej dzieci spędzają przed nim mniej niż godzinę (30%) oraz od 1 do 3 godzin (38%).

Wyk. 4.G.1. Czas spędzany przez dzieci przed komputerem

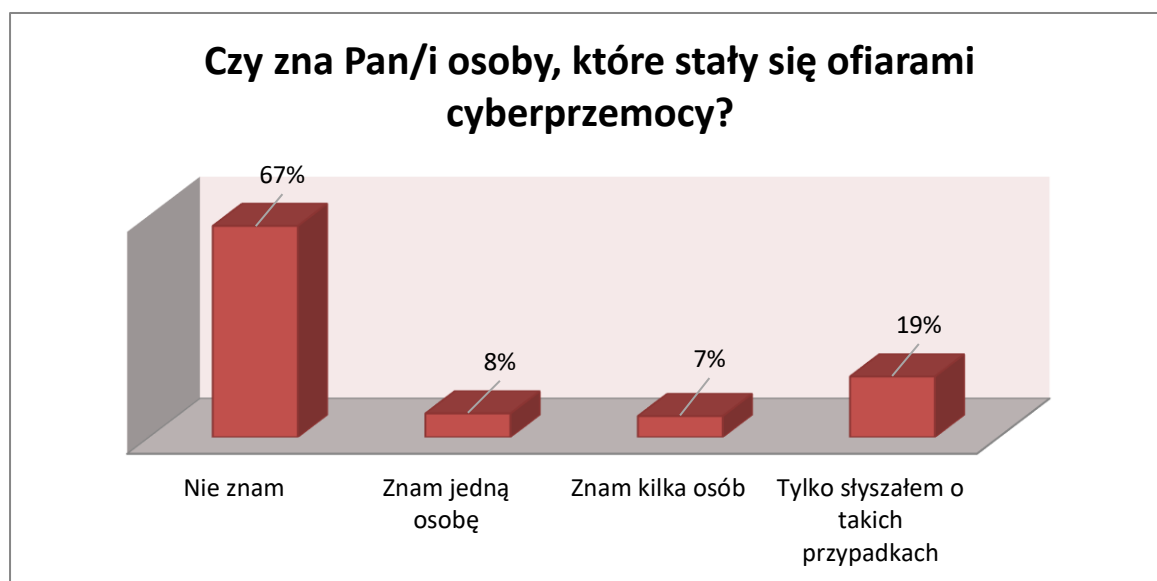
Następne pytanie zadane mieszkańcom Miasta Gorlice odnosiło się do ich świadomości na temat zjawiska cyberprzemocy. Okazuje się, że jest ona dość duża, ponieważ aż 87% badanych słyszało o nim i wie z czym jest związane.

Wyk. 4.G.2. Świadomość dotycząca istnienia zjawiska cyberprzemocy

W kolejnym pytaniu badani zostali poproszeni o wskazanie, czy znają osoby, które padły ofiarami cyberprzemocy. Osobiście kilka osób zna tylko 7% respondentów, 8% zna tylko jedną taką osobę. Niemal 67% badanych nie zna osób, które stały się ofiarami

cyberprzemocy, ale 19% pomimo iż osobiście nie zna żadnej takiej osoby, ale jednak słyszała o tego rodzaju przypadkach.

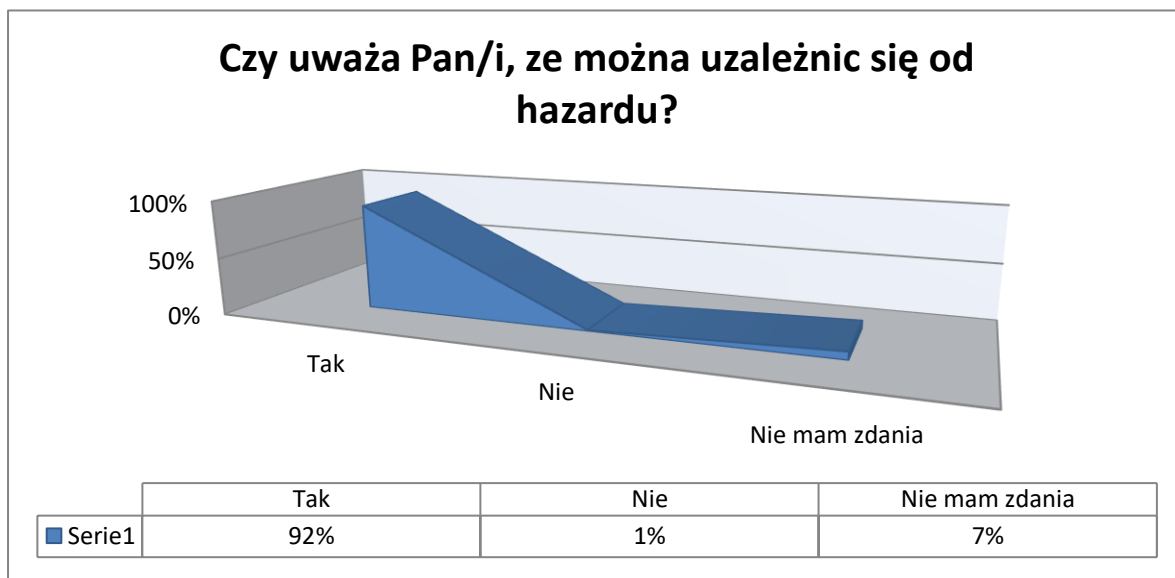

Wyk. 4.G.3. Ofiary cyberprzemocy

H. Ryzyko hazardu

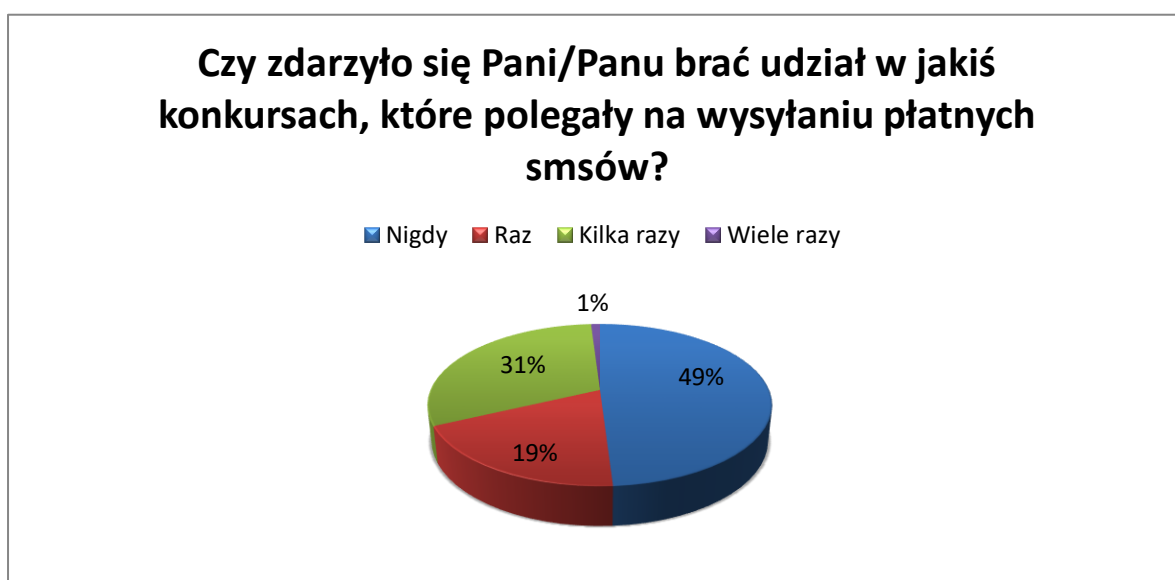
Hazard jest jednym z tych zjawisk, które niosą za sobą możliwość szybkiego uzależnienia, przede wszystkim dlatego, iż kusi możliwością szybkiej i wysokiej wygranej. Hazardem nazywamy wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej decyduje przede wszystkim przypadek. Szeroka oferta różnego rodzaju form gier hazardowych oraz ich dostępność sprawiają, że problem dotyczy zarówno dorosłych, jak również dzieci i młodzież. Należy bowiem pamiętać o tym, że nie jest to więc jedynie ruletka czy gry na automatach w podejrzanym miejscu, popularne gry liczbowe to również hazard i również można się od nich uzależnić.

Hazard był ostatnim obszarem badanym w ankiecie dedykowanej dorosłym mieszkańcom Miasta. Na pytanie dotyczące tego, jak duże jest ryzyko uzależnienia **92% badanych odpowiedziało, iż od hazardu można się uzależnić, 7% nie ma zdania na ten temat, natomiast 1% uważa, iż nie jest to możliwe.** Świadomość zagrożenia uzależnieniem od hazardu w badanej grupie jest więc duża.

Wyk. 4.H.1. Ryzyko uzależnienia od hazardu

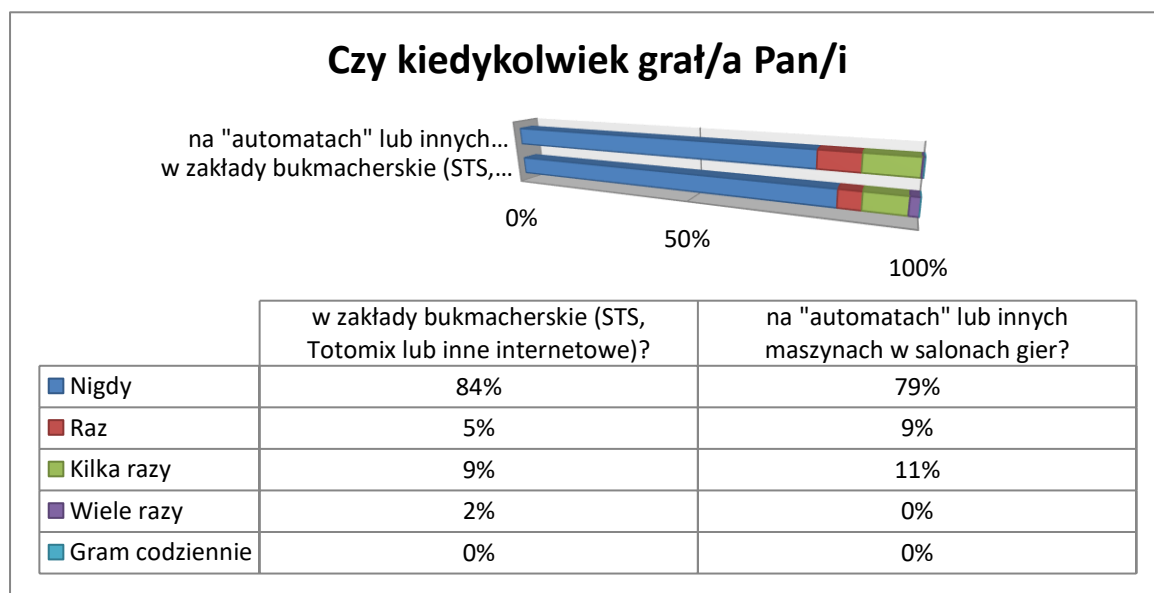
Kolejne pytania dotyczyły styczności ankietowanych z różnego rodzaju formami hazardu oraz tego, jaka jest ich częstotliwość. W konkursach, które polegają na wysłaniu płatnych SMS-ów przynajmniej raz w życiu brało udział 19% badanych. Kilka razy zrobiło to 31% ankietowanych. 1% ankietowanych brał udział w takich konkursach wiele razy, natomiast 49% osób objętych badaniem przyznało, iż nigdy nie brał udziału w podobnym konkursie lub grze. **Wydaje się, że spora część społeczeństwa nie jest świadoma, że tego typu rozrywka to również hazard.**

Wyk. 4.H.2. Udział w konkursach SMS

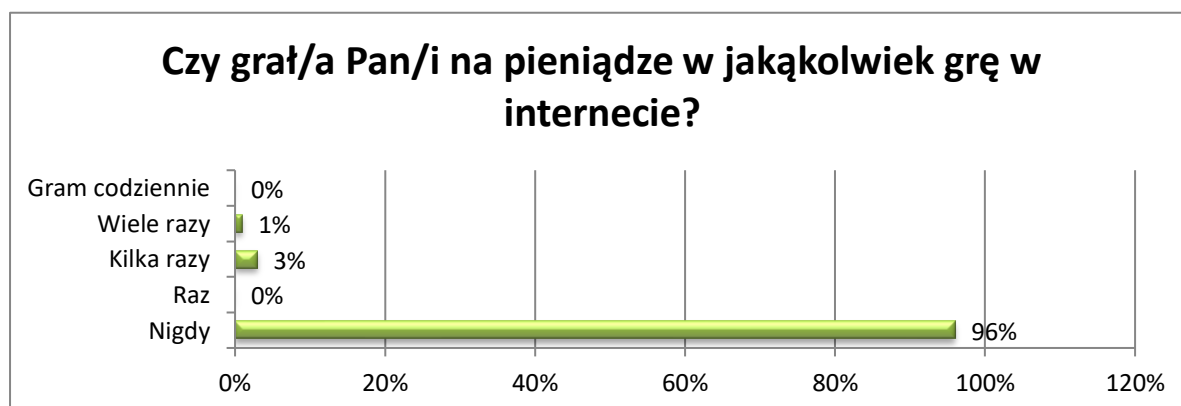
Ankietowanym zadano również pytania dotyczące innych form hazardu. Jeśli chodzi o zakłady bukmacherskie 9% badanych przyznało się, iż grało w nie kilka razy, a 5% przynajmniej raz. Żaden z badanych nie przyznał, aby grał codziennie, jednak wiele razy grało 2% ankietowanych. Nigdy nie grało w nie 84% mieszkańców Miasta.

Z kolei na tzw. automatach i innych maszynach w salonach gier nigdy nie grało 79% badanych. 9% grało raz, kolejne 11% kilka razy. Do grania wiele razy oraz codziennie nie przyznał się żaden ankietowany.

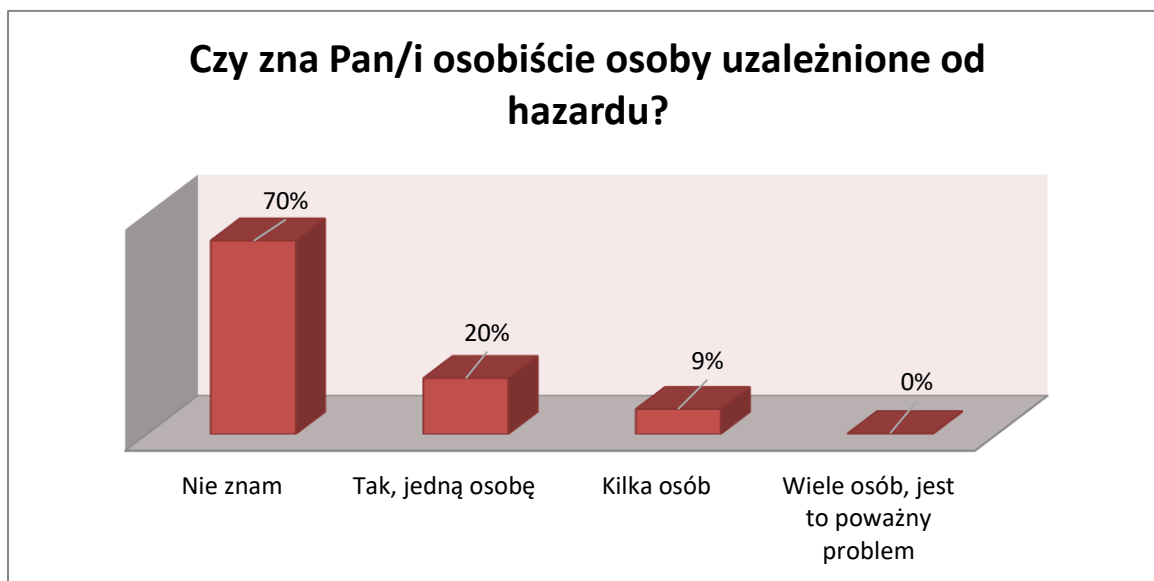
Wyk. 4.H.3. Udział w zakładach bukmacherskich, na „automatach” i innych maszynach w salonach gier.

Większość ankietowanych mieszkańców Miasta nie przyznaje się do udziału w grach hazardowych organizowanych przez Internet (96%). Jednak 3% uznało, że zdarzyło się to kilka razy, 1% badanych deklaruje, że zdarzyło im się to wiele razy w życiu.

Wyk. 4.H.5. Udział badanych w grach hazardowych przez Internet

Zapytaliśmy także o osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu respondentów. Niemal 70% nie zna nikogo, kto borykałby się z tym problemem. Jednak 20% badanych stwierdziło, że zna jedną taką osobę, a 9% wskazało na kilka osób.

Wyk. 4.H.6. Osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu ankietowanych

I. Podsumowanie i wnioski

W badaniu diagnozującym przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Miasta Gorlice wyróżnić można główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach osób objętych badaniem. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych:

- Za zdecydowanie najpoważniejsze problemy społeczne mieszkańcy uznali alkoholizm oraz zanieczyszczenie powietrza. Alkoholizm i bezrobocie są problemem nie tylko dla ludzi bezpośrednio nimi dotkniętych, ale też dla ich najbliższego otoczenia.
- Bezrobocie w dosyć znaczny sposób dotyka mieszkańców Miasta. 41% ankietowanych ma w rodzinie osobę bezrobotną. Jedynie 21% ankietowanych uważa, że szansa na znalezienie przez bezrobotnych pracy jest co najmniej duża.
- W przypadku trudnej sytuacji życiowej badani najchętniej zwróciliby się o pomoc do krewnych (39%).
- Większość mieszkańców (52%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie Miasta wzrosło. Biorąc pod uwagę fakt, iż uważają oni alkoholizm za jeden z najpoważniejszych problemów społecznych występujących na terenie

Miasta można uznać, iż oczekują oni od władz lokalnych podjęcia działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.

- Z danych wynika, że problem narkotyków nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców Miasta Gorlice, ponieważ 71% z badanych stwierdziło, iż nie znają nikogo kto zażywałby narkotyki, a 94% nigdy nie zażyło środka uznawanego za narkotyk.
- Większość badanych nie wie o działaniach prowadzonych na terenie Miasta, które miałyby przeciwdziałać uzależnieniom od alkoholu i narkotyków – 66%, a aż 9% mieszkańców Miasta Gorlice odpowiedziało błędnie, że alkohol zawarty w winie/piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. Może to świadczyć o małej wiedzy o alkoholizmie i potrzebie przeprowadzenia dodatkowych akcji profilaktycznych.
- Aż 48% grupy badawczej zna co najmniej jedną rodzinę, która doświadcza przemocy fizycznej lub psychicznej. Projektowanie działań profilaktycznych w tym zakresie zdaje się być konieczne dla Miasta w najbliższym czasie.
- Pomimo wielu kampanii wciąż zdarzają się osoby, które wierzą, że kary fizyczne od czasu do czasu są dobre dla wychowania dziecka. Ponadto aż 15% ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala lepiej radzić sobie w życiu.
- Większość ankietowanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy, pomimo to znaczna część dzieci spędza w domu kilka godzin przed komputerem, nawet do 5 godzin. Wydaje się więc, że mieszkańcy Miasta nie są do końca świadomi zagrożeń, jakie wiążą się z nieograniczonym użytkowaniem tego typu urządzeń przez dzieci. Niemal 87% ankietowanych zna lub słyszała o przypadkach cyberprzemocy.
- Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. Jest jednak obszar z tej dziedziny, który jest bliski wielu badanych – to konkursy polegające na wysyłaniu płatnych sms do uczestnictwa w których przyznało się 51% badanych.

Zalecenia dla Gorlic:

- Głównym celem działań profilaktycznych realizowanych na terenie Miasta nie powinno być wyeliminowanie spożywania alkoholu przez jej dorosłych mieszkańców, ponieważ nie jest to możliwe. Skupić należy się na uświadomieniu lokalnej społeczności skutków oraz zagrożeń jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu zwłaszcza w nadmiernych ilościach.
- Bardzo ważne jest dążenie do przesunięcia wieku inicjacji alkoholowej, zgadza się z tym bardzo duża liczba mieszkańców.
- Należy wspierać osoby, które są uzależnione, współuzależnione oraz te, które pochodzą z grup społecznych najbardziej podatnych na uzależnienia, a przede wszystkim będących w trudnej sytuacji życiowej. Osobom takim trzeba wskazywać różne formy rozwiązywania problemów, które będą alternatywą dla alkoholu i narkotyków.
- Należy także zwiększyć liczbę działań mających na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu. Bardzo duża liczba mieszkańców jest zdania, że to właśnie brak możliwości spędzania czasu w inny sposób jest przyczyną sięgania po alkohol.
- Uświadamiać powinno się również osoby, których problem uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz zjawisko przemocy bezpośrednio nie dotyczy, aby wiedziały w jaki sposób reagować na ludzi zmagających się z uzależnieniem czy przemocą oraz jak im pomagać.
- Profilaktyka powinna kształtować odpowiednie postawy społeczne oraz rozwijać umiejętności empatyczne oraz poczucie odpowiedzialności nie tylko za siebie, ale również za innych.
- Szczególnie przemoc wobec dzieci wymaga edukacji mieszkańców.
- Wszystkie działania profilaktyczne, które realizowane są na terenie Miasta powinny być kontrolowane pod względem efektów, jakie przynoszą, aby móc na bieżąco dokonywać korekty tych oddziaływań, które nie przynoszą oczekiwanych skutków.

5. Punkty sprzedaży

A. Opis badanej próby

W badaniu przeprowadzonym w punktach sprzedaży wzięli udział sprzedawcy z terenu Miasta Gorlice. Pytania, które znalazły się w ankiecie przeprowadzonej w punktach sprzedaży, miały na celu przede wszystkim ukazanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec tak ważnych zagadnień jak:

- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- awantury i bójki wywołane przez osoby nietrzeźwe lub spożywające alkohol.

B. Wyniki badania

Pierwsze pytanie, jakie zadano ankietowanym sprzedawcom, miało na celu zbadanie ich świadomości dotyczącej alkoholu. Wszyscy ankietowani odpowiedzieli jednogłośnie, że alkohol zawarty w piwie/winie nie jest mniej groźny niż w wódce.

Wyk. 5.B.1. Świadomość dotycząca alkoholu

Każdy napój alkoholowy, bez względu na rodzaj, zawiera tę samą substancję. Jediną różnicą jest jej stężenie. Mimo, że piwo zawiera mniejsze stężenie alkoholu niż wódka to

należy pamiętać, iż nadal jest to ta sama substancja, która ma taki sam wpływ na organizm człowieka. Większa ilość alkoholu zawarta w wódce powoduje tylko szybsze wprowadzenie się w stan upojenia alkoholowego niż ilość alkoholu zawarta w winie lub piwie, ale bez względu na rodzaj alkoholu należy pamiętać, iż jego nadmierne spożycie jest niebezpieczne i może prowadzić do uzależnienia.

Drugie pytanie, jakie zadane zostało sprzedawcom dotyczyło tego, jak postrzegane jest przez nich spożywanie alkoholu w punktach sprzedaży.

Tutaj również 100% ankietowanych nie zgadza się na spożywanie jakichkolwiek napojów alkoholowych w miejscach, w których prowadzona jest ich sprzedaż.

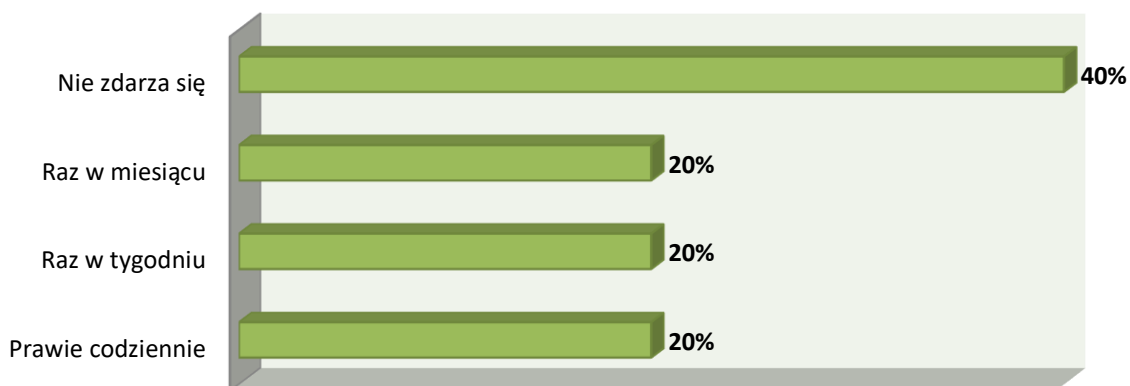

Wyk. 5.B.2. Spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży

W nawiązaniu do poprzedniego pytania i udzielonych na nie odpowiedzi, zapytaliśmy sprzedawców, jak często zdarza się spożywanie alkoholu przez klientów na terenie ich sklepów.

Po 20% ankietowanych odpowiedziało, że prawie codziennie, raz w tygodniu lub raz w miesiącu. Pozostałe 40% ankietowanych odpowiedziało, iż w ich punktach sprzedaży spożywanie alkoholu na miejscu nie zdarza się. Poniżej przedstawiony został wykres ukazujący procentową ilość odpowiedzi.

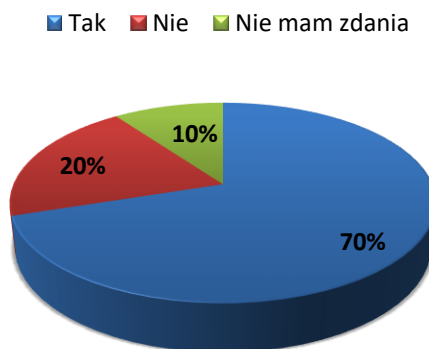
Jak często zdarza się spożywanie alkoholu w obrębie Pana/i sklepu?

Wyk. 5.B.3. Częstotliwość spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży

Kolejne pytanie, na które odpowiedzieli sprzedawcy dotyczyło osób spożywających alkohol. Zapytaliśmy, czy według nich takie osoby stanowią jakiegokolwiek zagrożenie dla innych ludzi. Zdecydowana większość, bo aż 70% sprzedawców odpowiedziało, że takie osoby w jakiś sposób zagrażają innym w ich otoczeniu, a 20% ankietowanych było odmiennego zdania i uważa, że nie widzi żadnego zagrożenia ze strony osób będących pod wpływem alkoholu. Pozostałe 10% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Czy osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla innych?

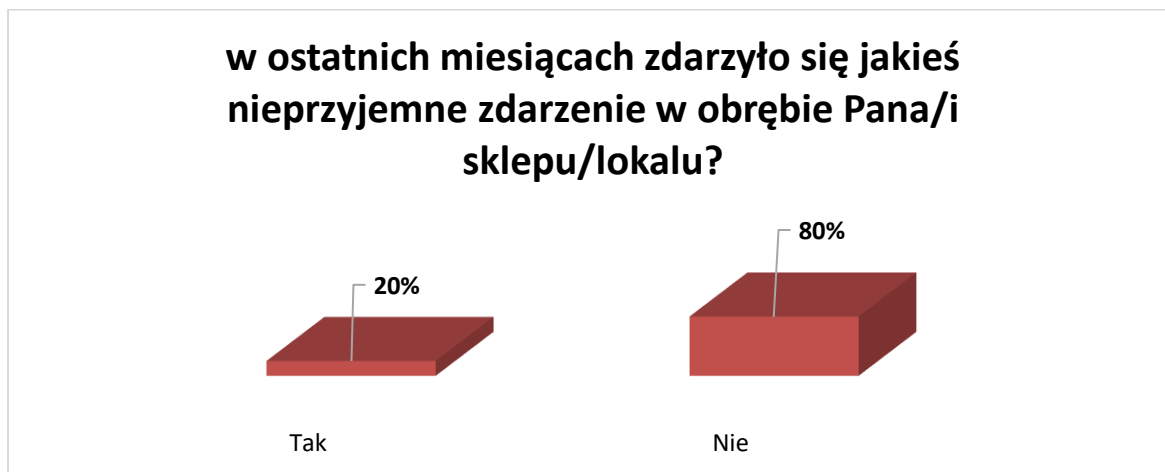

Wyk. 5.B.4. Osoby spożywające alkohol jako zagrożenie

Alkohol często wzmaga agresywne zachowania, jest powodem awantur, wyzwick, czy też aktów wandalizmu, dlatego też zapytaliśmy sprzedawców, czy w ciągu ostatnich miesięcy

miało miejsce jakieś nieprzyjemne zdarzenie, związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie ich lokalu.

Wśród ankietowanych 80% stwierdziło, iż nic takiego się nie wydarzyło, jednak 20% sprzedawców odnotowało w okolicy sklepu nieprzyjemne wydarzenia związane ze spożywaniem alkoholu.

Wyk. 5.B.5. Wydarzenia związane z alkoholem w obrębie sklepu

Osoby będące pod wpływem alkoholu często zachowują się nieracjonalnie, a agresja nie jest ich jedynym problemem, którego nie potrafią kontrolować. Na przykład pomimo znacznego już upojenia alkoholowego wciąż chcą sięgać po alkohol. Często też zdarza się, że są w stanie wydać na niego ostatnie pieniądze. Osoby, które są już wyraźnie nietrzeźwe, wydają się być łakomym kąskiem dla sklepów, których celem jest przecież zysk.

W związku z powyższym zainteresowaliśmy się również opinią sprzedawców na temat sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Chcieliśmy sprawdzić, jaki jest ich osobisty stosunek wobec takich sytuacji. Dla 90% sprzedawców alkoholu z Miasta Gorlice sprzedaż tego typu napojów osobie nietrzeźwej jest niestosowna, pozostałe 10% nie widzi w tym niczego złego.

Czy widzi Pan/i coś niestosownego w sprzedaży alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej?

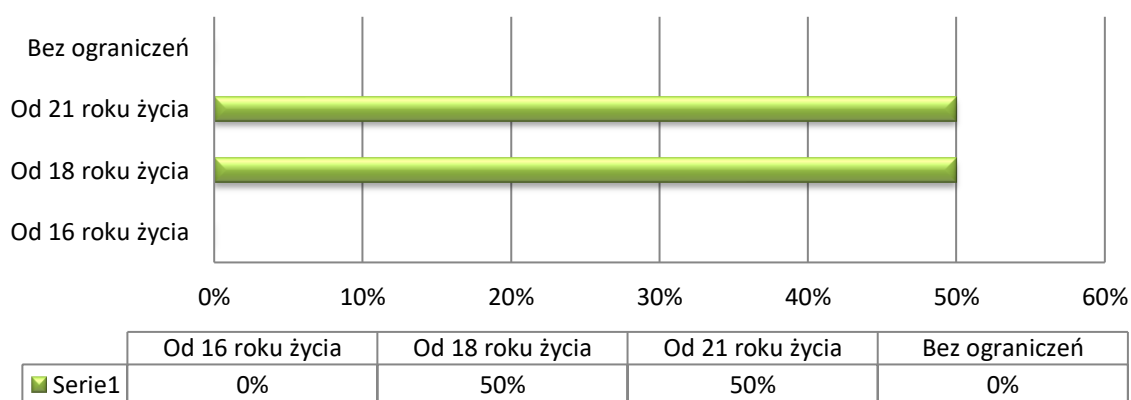

Wyk. 5.B.6. Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym

Następnie zapytaliśmy sprzedawców, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się sprzedawać papierosy, oraz wyroby tytoniowe.

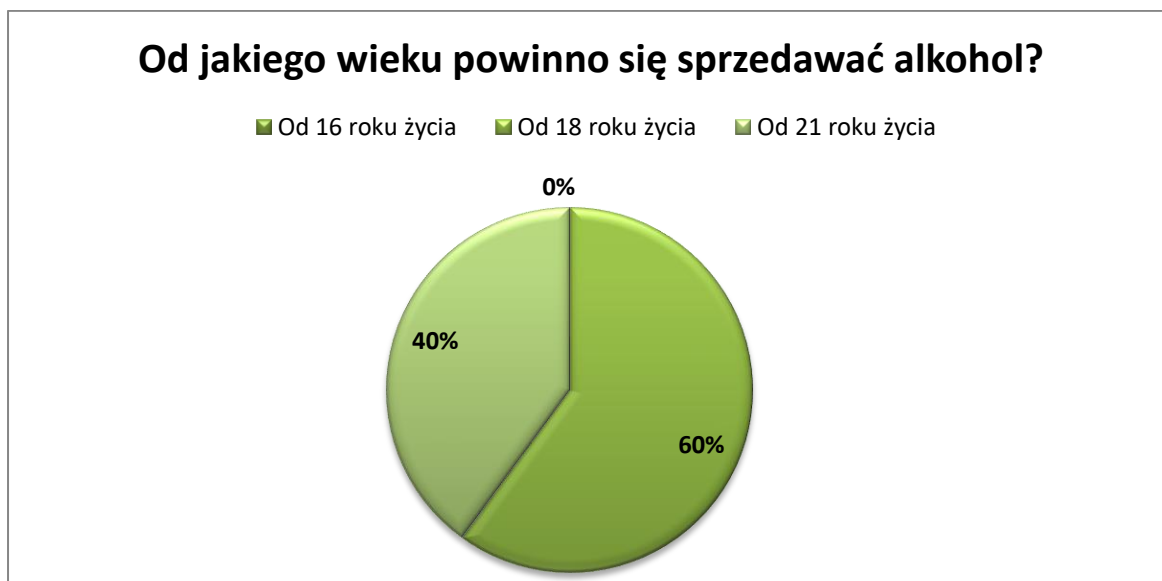
Na to pytanie 50% sprzedawców odpowiedziało, że papierosy powinny być sprzedawane od 18. roku życia. Druga połowa uważa, że tego typu wyroby powinny być sprzedawane od 21. roku życia.

Od jakiego wieku powinno się sprzedawać papierosy/wyroby tytoniowe?

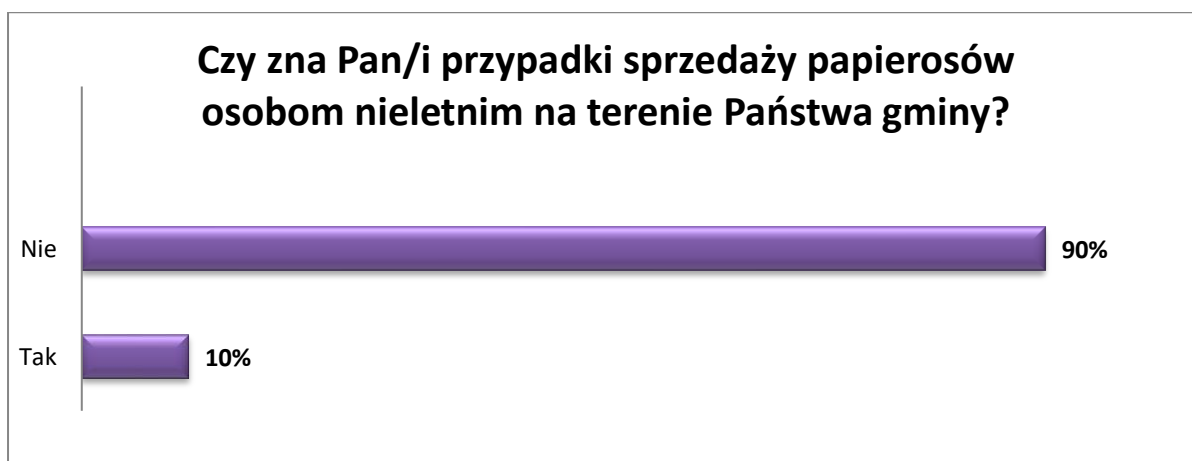
Wyk. 5.B.7. Sprzedaż wyrobów tytoniowych a wiek

Kolejne pytanie, jakie znalazło się w ankiecie wypełnianej przez sprzedawców, to pytanie dotyczące tego, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się sprzedawać alkohol. Wyniki, jakie zostały otrzymane po zsumowaniu odpowiedzi są takie zbliżone, jak w przypadku pytania o papierosy i wyroby tytoniowe. Niemal 60% ankietowanych uważa, że alkohol powinien być sprzedawany od 18. roku życia, pozostałe 40%, że od 21. roku życia.

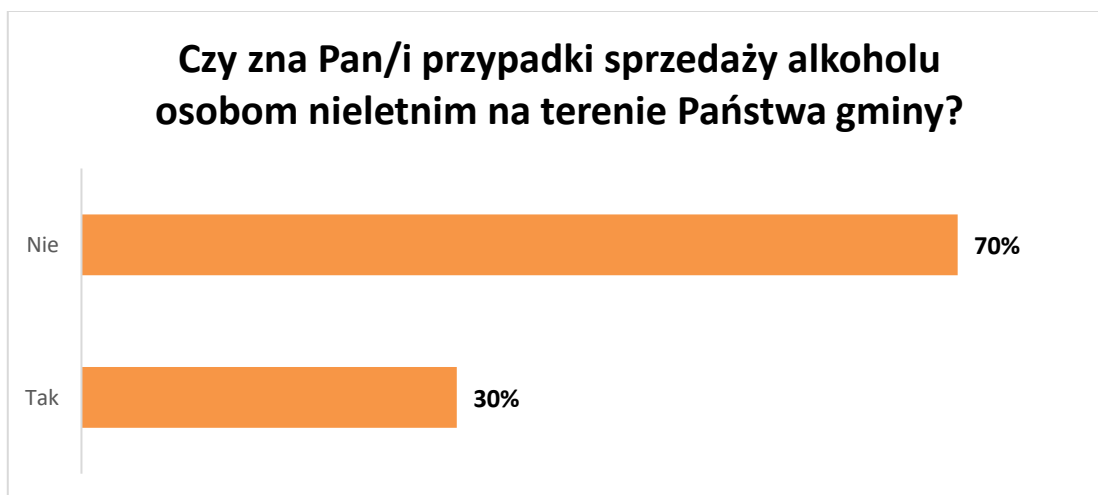
Wyk. 5.B.8. Sprzedaż alkoholu a wiek

W dalszej części ankiety przeznaczonej dla sprzedawców pytania dotyczyły sprzedaży papierosów osobom nieletnim. Sprzedawcy zostali zapytani, czy znają przypadki sprzedaży papierosów właśnie takim osobom. Zdecydowana większość, bo aż 90% badanej grupy sprzedawców stwierdziło, że nie zna takich przypadków, natomiast pozostałe 10% ankietowanych zadeklarowało, iż wie o tym, że takie zdarzenia mają miejsce.

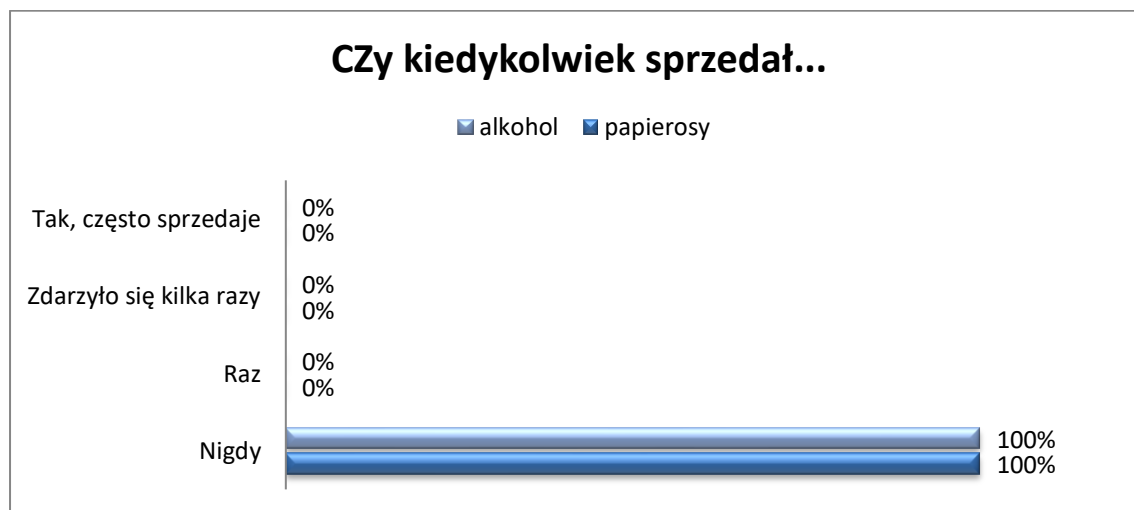
Wyk. 5.B.9. Przypadki sprzedaży papierosów nieletnim

Zapytaliśmy także o przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Również większość sprzedawców, bo 70% twierdzi, że nigdy nie spotkało się z sytuacją, aby ktoś podał alkohol osobie nieletniej, ale aż 30% zna takie przypadki.

Wyk. 6.5.10. przypadki sprzedaż alkoholu nieletnim

Wszyscy sprzedawcy stwierdzili, że nigdy nie sprzedali papierosów oraz alkoholu osobie niepełnoletniej.

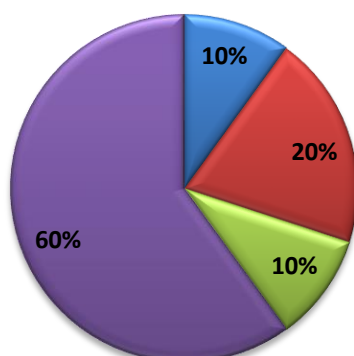

Wyk.5.B.11. Sprzedaż papierosów i alkoholu osobom nieletnim

Zainteresowaliśmy się również kwestią, jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić papierosy. Na to pytanie 60% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się to bardzo rzadko, 20% twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce, co najmniej raz w tygodniu. Tylko 10% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie spotkali się z takim przypadkiem, a pozostałe 10% sprzedawców stwierdziło, że sytuacja taka ma miejsce codziennie w jego sklepie lub lokalu.

Jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić papierosy?

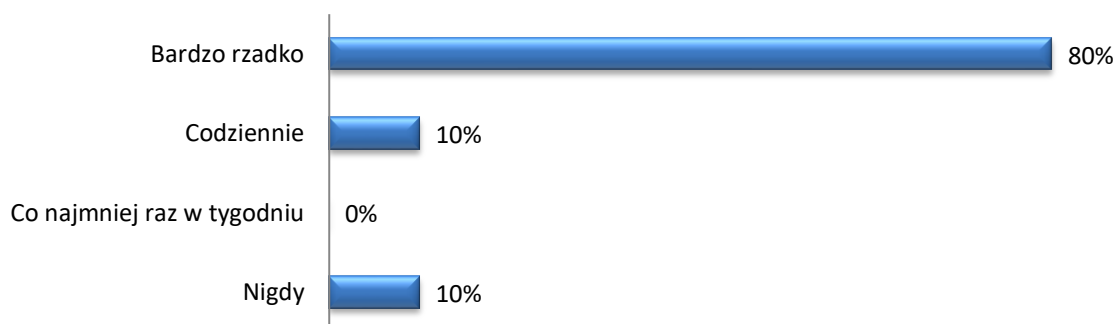
■ Nigdy ■ Co najmniej raz w tygodniu ■ Codziennie ■ Bardzo rzadko

Wyk. 5.B.12. Próby zakupu papierosów przez nieletnich

Kolejne pytanie brzmiało bardzo podobnie, ale dotyczyło próby zakupu przez osoby niepełnoletnie alkoholu. Również 10% sprzedawców nigdy nie spotkało się z taką sytuacją. Tyle samo ankietowanych spotyka się z tym na co dzień. Jednak zdecydowana większość, bo 80% twierdzi, że bardzo rzadko osoby niepełnoletnie próbują kupić alkohol w ich sklepie/lokalu.

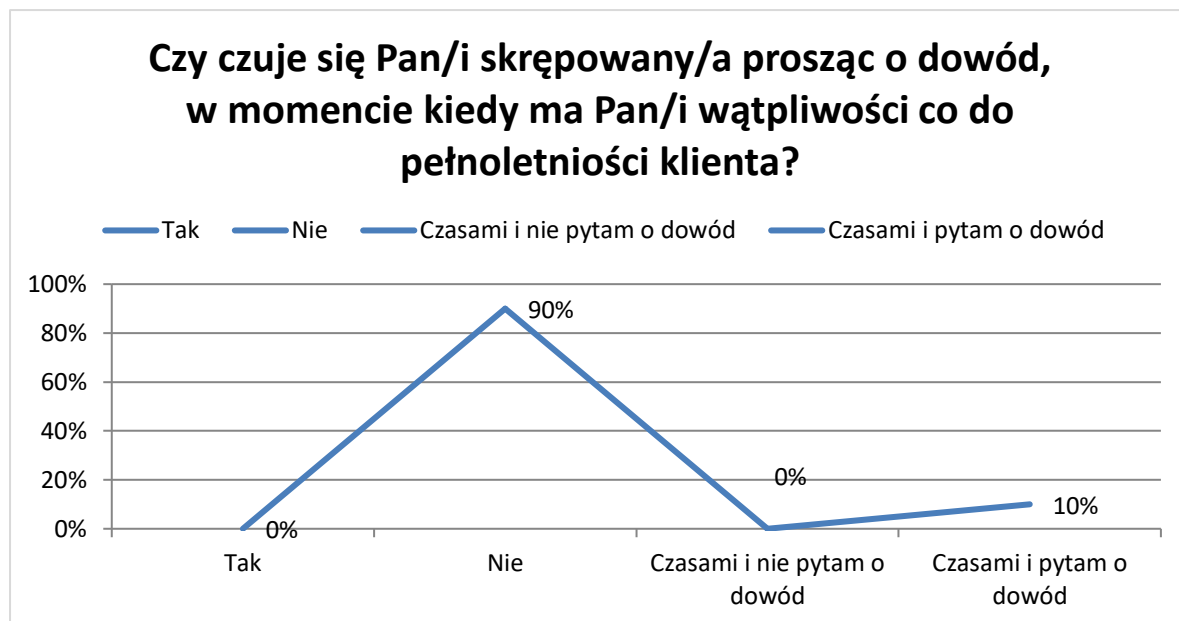
Jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić napoje alkoholowe w Pana sklepie/lokalu?

Wyk. 5.B.13. Próby zakupu alkoholu przez nieletnich

Dalej zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrupowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. Niemal wszyscy, bo 90% twierdzi, nie ma z tym problemu i bez skrupowania prosi o okazanie

dowodu osobistego, jednak, 10% sprzedawców przyznało, że mimo odczuwanego wstydu pytają o dowód.

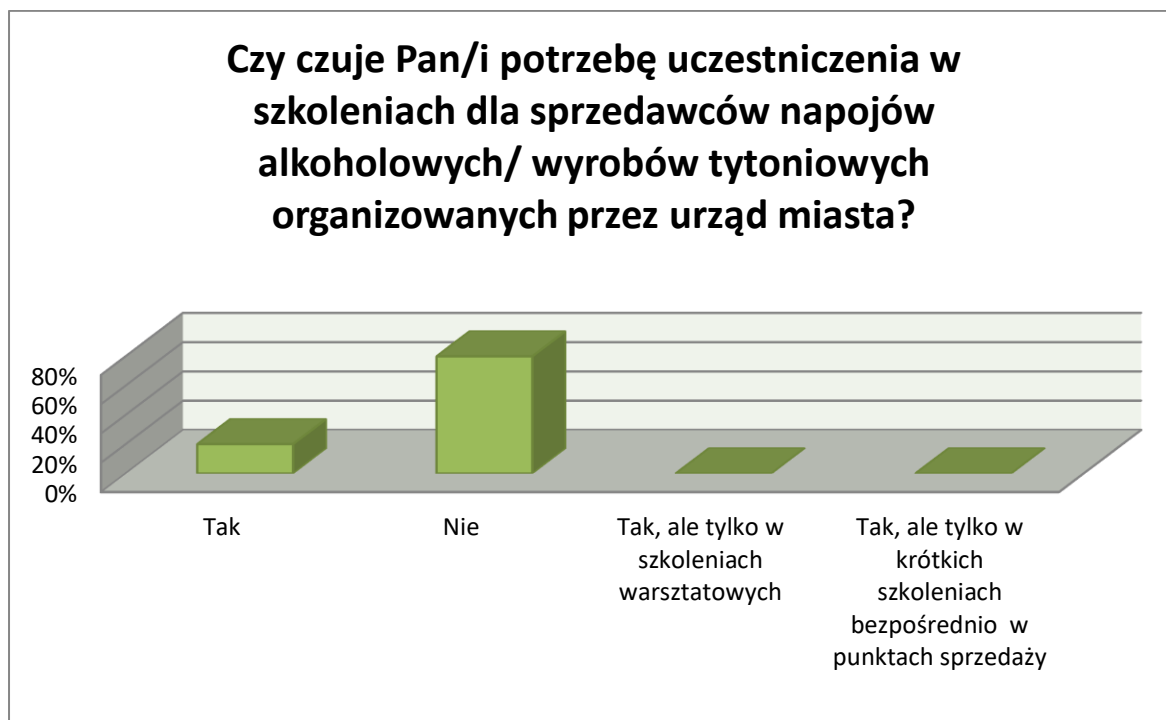
Wyk.5.B.14. Zapytania sprzedawców o dowód osobisty

Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych – 40% sprzedawców dobrze ocenia jej skuteczność 10% na bardzo dobrze, 30% uważa, że jest ona przeprowadzana na średnio zadawalającym poziomie, natomiast 10% ocenia ją słabo. Pozostałe 10% nie słyszało w ogóle o tego typu kontrolach.

Wyk.5.B.15. Skuteczność kontroli sprzedaży napojów alkoholowych

Kolejne zagadnienie poruszone w ankiecie, to stosunek sprzedawców do szkoleń organizowanych przez Urząd Miasta. Zdecydowana większość, ponieważ aż 80% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w tego typu szkoleniach. Tylko 20% sprzedawców zdaje sobie sprawę, jak są one ważne i twierdzi, że chciałoby w nich uczestniczyć.

Wyk.5.B.16. Stosunek sprzedawców do szkoleń

C. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując badanie sprzedawców należy stwierdzić, że:

- Wszyscy sprzedawcy, odpowiedzieli, że alkohol zawarty w piwie lub winie nie jest mniej szkodliwy, niż ten zawarty w wódce.
- Również 100% ankietowanych nie zgadza się na spożywanie w punktach sprzedaży, ale 20% sprzedawców stwierdziło, że zdarza się to prawie codziennie.
- Niemal 70% sprzedawców odpowiedziało, że osoby spożywające alkohol w jakiś sposób zagrażają innym osobom w ich otoczeniu, a 20% ankietowanych było odmiennego zdania.
- Aż 20% ankietowanych odpowiedziało, że doświadczyło nieprzyjemnej sytuacji w obrębie sklepu. Pozostali nie mają takich doświadczeń.

- Większość, bo aż 90% sprzedawców uważa za niestosowne sprzedaż alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej.
- Połowa ankietowanych odpowiedziała, że papierosy powinny być sprzedawane od 18 roku życia, ale 10% sprzedawców odpowiedziało, że zna przypadki sprzedaży papierosów nieletnim,
- Tylko 70% sprzedawców twierdzi, że nigdy nie spotkało się z sytuacją, aby ktoś sprzedał alkohol osobie nieletniej.
- 100% sprzedawców stwierdziło, że nigdy nie sprzedało papierosów osobie niepełnoletniej. Również 100% ankietowanych potwierdziło, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie, o której wiedzą, że jest niepełnoletnia.
- Niemal 60% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się bardzo rzadko, by osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy, 20% sprzedawców deklaruje, że taka sytuacja zdarza się co najmniej raz w tygodniu.
- Zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrupowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. Niemal wszyscy, bo aż 90% z nich stwierdziło, że nie ma z tym problemu i bez skrupowania prosi o okazanie dowodu osobistego, jednak 10% sprzedawców przyznaje, że wstydzi się poprosić o dowód, ale mimo to prosi o dowód.
- Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych – 40% ocenia dobrze jej skuteczność, 10% ocenia ją bardzo dobrze, 30% ankietowanych twierdzi, że jest ona średnia, a 10% że słaba.
- Aż 80% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w szkoleniach z profilaktyki, z kolei 20% sprzedawców zdaje sobie sprawę, jak są one ważne i twierdzi, że chciałoby w nich uczestniczyć.

Zalecenia dla Miasta Gorlice:

- 10% sprzedawców zna przypadki sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom nieletnim oraz 30% zna przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Dane te są niepokojące, dlatego potwierdzają konieczność prowadzenia szkoleń dla sprzedawców, i uświadamiania im prawnych oraz moralnych skutków sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.
- Należy pouczać sprzedawców odnośnie tego, jakie są ich prawa i obowiązki. Powinni oni wiedzieć o tym, jak wygląda sprzedaż napojów alkoholowych w świetle aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Muszą

również mieć świadomość tego, jakie konsekwencje mogą ponieść osoby sprzedające alkohol osobom nieletnim.

- Powinno się położyć większy nacisk na wypracowanie w sprzedawcach umiejętności asertywnej odmowy podczas próby zakupu alkoholu przez osobę nieletnią.

6. Dzieci i młodzież

Podstawowym celem ankiety, która została przeprowadzona wśród uczniów z Miasta Gorlice była analiza określonych problemów społecznych, do których należy:

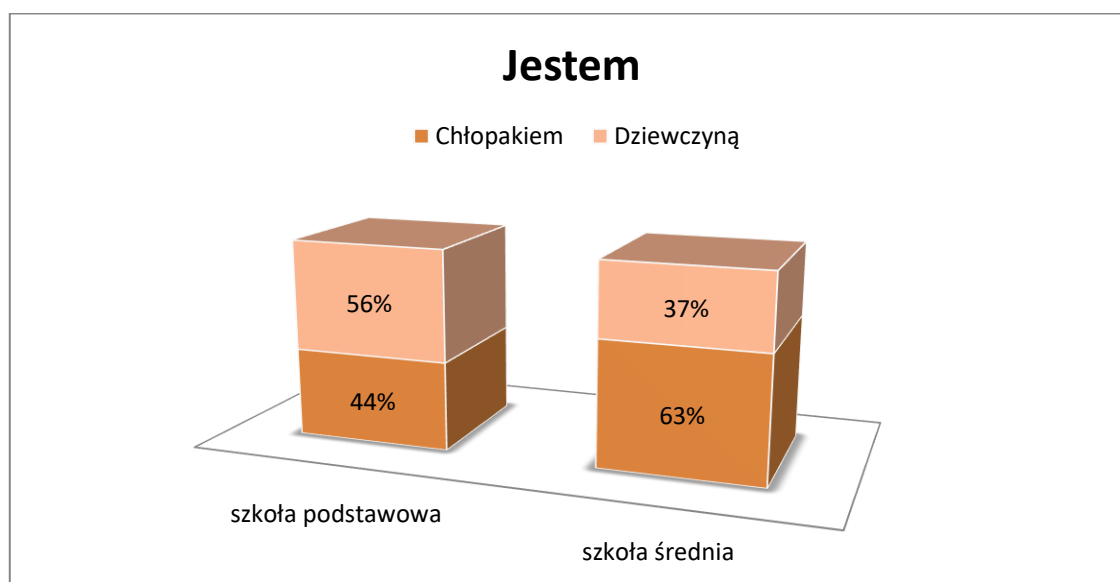
- używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze, leki oraz napoje energetyczne),
- zagrożenia płynące z użytkowania komputera i Internetu (cyberprzemoc),
- problemy związane z przemocą i agresją w środowisku szkolnym oraz domowym.

A. Opis badanej próby

W ramach diagnozy poddano badaniu młodzież uczącą się w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie Miasta Gorlice.

Anonimowe ankiety wypełniło 895 uczniów.

Pierwsze pytania, jakie zadano badanej młodzieży mało na celu lepsze scharakteryzowanie badanej populacji.

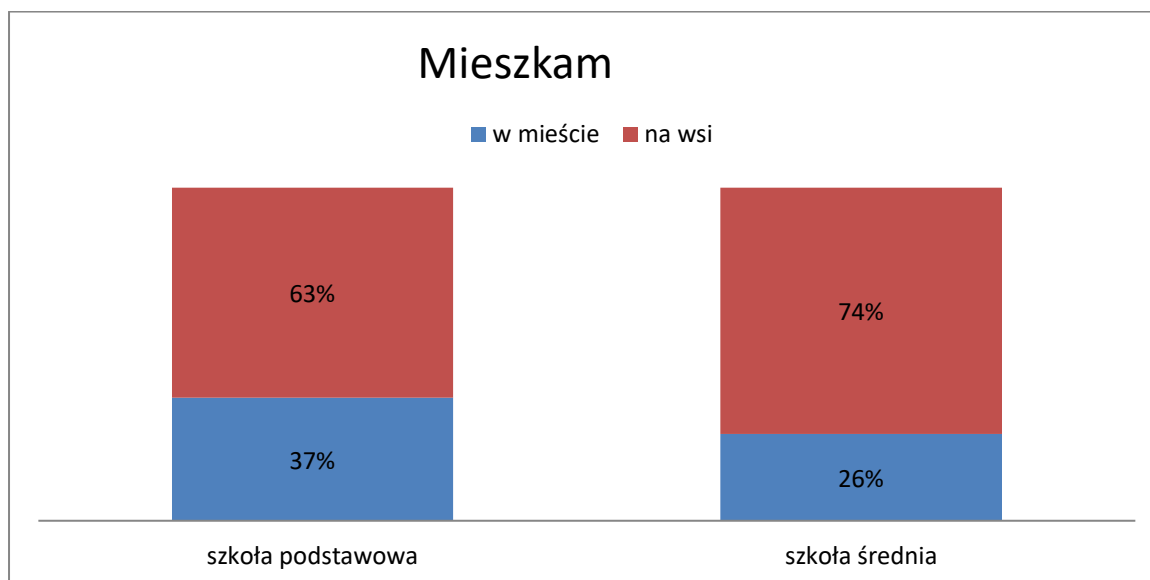

Wyk. 6.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

Z pytania o płeć wynika, iż wśród uczniów szkół podstawowych ankietę wypełniło więcej dziewcząt (56%) niż chłopców (44%). Natomiast wśród uczniów szkół średnich większość

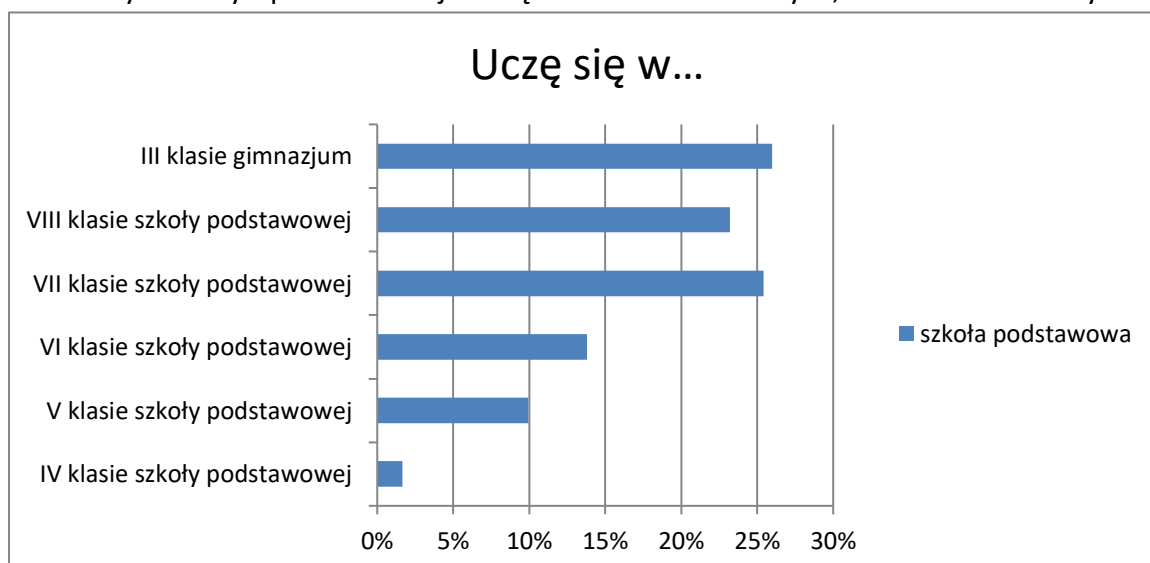
ankietowanych stanowią chłopcy (63%), a dziewczęta 37%. Jednak taka różnica nie powinna mieć znaczącego wpływu na otrzymane wyniki.

Następne pytanie dotyczyło miejsca zamieszkania. Większość uczniów mieszka na wsi (63% z podstawówki oraz 74% z szkoły średniej). W mieście mieszka 37% uczniów szkół podstawowych oraz 26% uczniów szkół średnich.

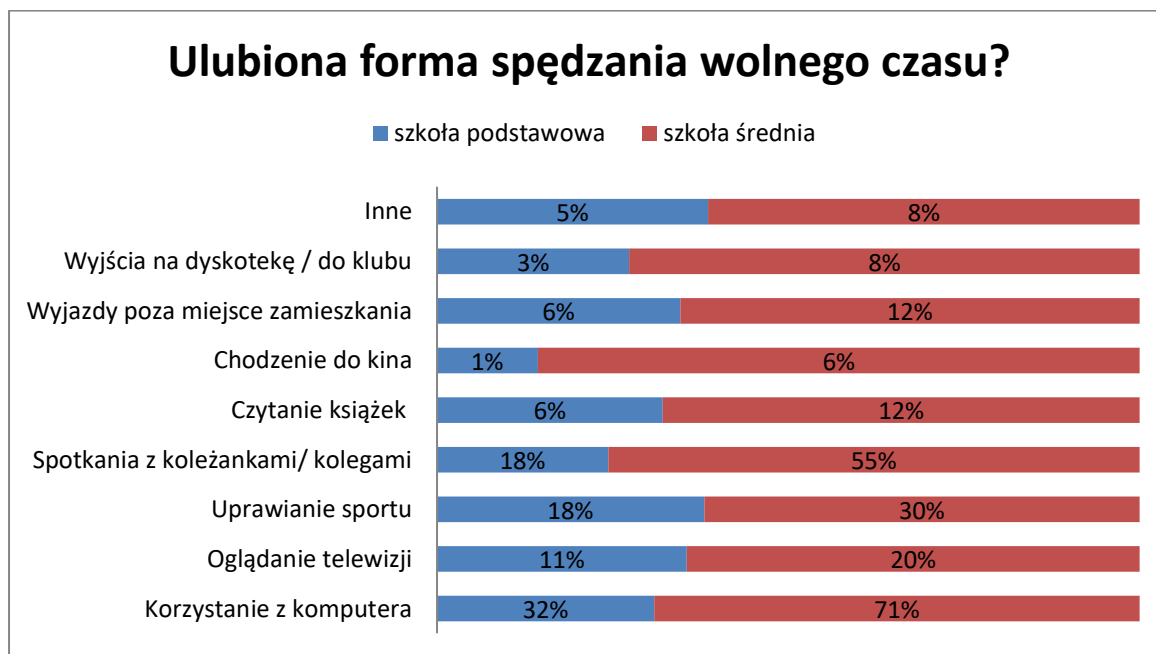
Wyk. 6.A.2. Miejsce zamieszkania

Uczniowie szkół podstawowych wskazali również do której klasy obecnie uczęszczają. Najwięcej (26%) uczy się w III klasie gimnazjum, 25% w VII klasie szkoły podstawowej. Do VIII klasy szkoły podstawowej uczęszcza 23% badanych, a 2% do klasy IV.

Wyk. 6.A.3. Klasy, do których uczęszczają uczniowie w Mieście Gorlice

Kolejna część ankiety dotyczyła preferowanych sposobów spędzania wolnego czasu a także postrzegania środowiska w jakim żyją i uczą się respondenci.

Wyk. 6.A.4. Ulubiona forma spędzania wolnego czasu

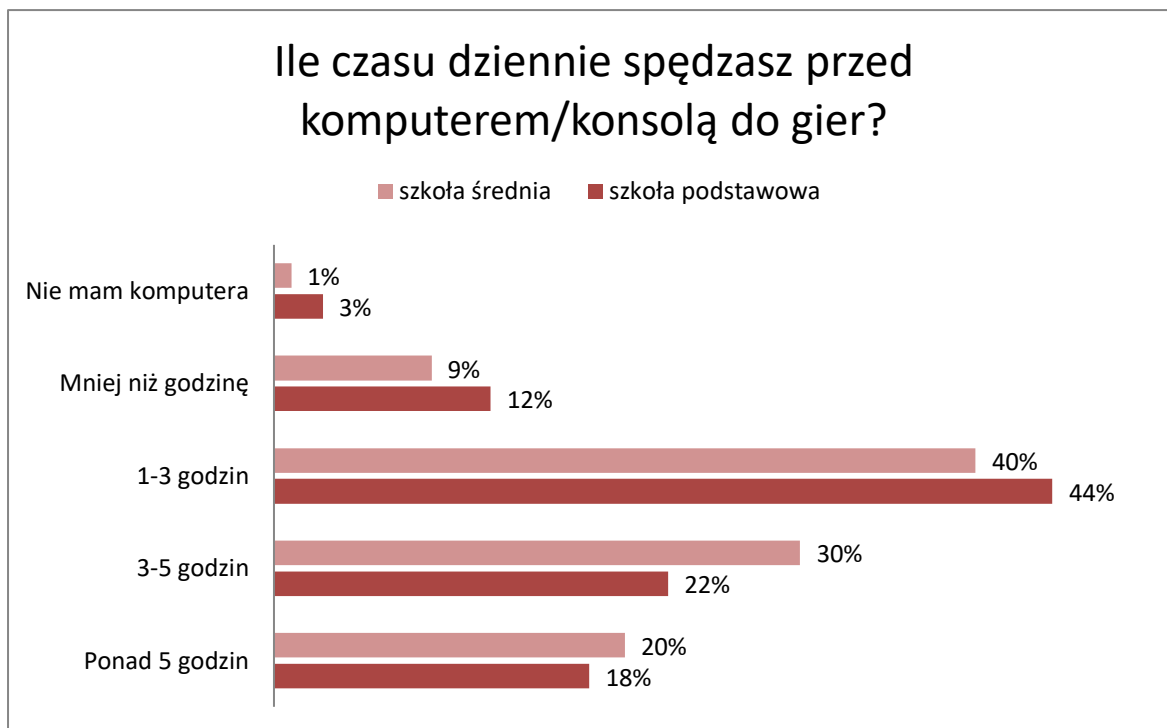
Wśród młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych w Mieście Gorlice zdecydowanie preferowanym sposobem spędzania wolnego czasu, korzystanie z komputera, spotkania z rówieśnikami oraz sport. Korzystanie z komputera w wolnym czasie wybiera 32% badanych uczniów. Na drugiej pozycji plasują się spotkania z rówieśnikami (odpowiedź ta została wybrana przez 18% badanej młodzieży) oraz uprawianie sportu – tę odpowiedź wskazało również 18% ankietowanych. Następnie młodzież również często wskazywała na oglądanie telewizji i czytanie książek. Najrzadziej wybieraną formą spędzania wolnego czasu były natomiast wyjścia na dyskotekę oraz chodzenie do kina.

Wśród uczniów szkół średnich również najwięcej ankietowanych wybrało korzystanie z komputera - 71%. Spotkania z rówieśnikami wybrało 55% uczniów szkół średnich, natomiast uprawianie sportu 30%. Jako dalsze odpowiedzi ankietowani wskazali oglądanie telewizji, czytanie książek oraz wyjazdy poza miejsce zamieszkania.

Wskazywane przez młodzież formy aktywności wydają się zrównoważone, jednak tak **częste wskazywanie na korzystanie z komputera, jako ulubionej formy spędzania wolnego czasu może być nieco niepokojące**. Komputery, tablety i funkcjonowanie młodzieży w sieci jest tematem dalszej części ankiety.

Na początku spyaliśmy młodzież ile czasu każdego dnia spędzają przed takimi urządzeniami jak komputer czy tablet. Okazuje się, że najczęściej są to od 1 do 3 godzin dziennie (44% z podstawówki, 40% z szkoły średnia). Powyżej 3 godzin, ale mniej niż 5, korzysta z komputera 22% uczniów szkół podstawowych oraz 30% uczniów szkół średnich objętych badaniem. Dość duża grupa ankietowanych stwierdziła, że jest to mniej niż godzina dziennie (12% uczniów szkół podstawowych oraz 9% uczniów szkół średnich).

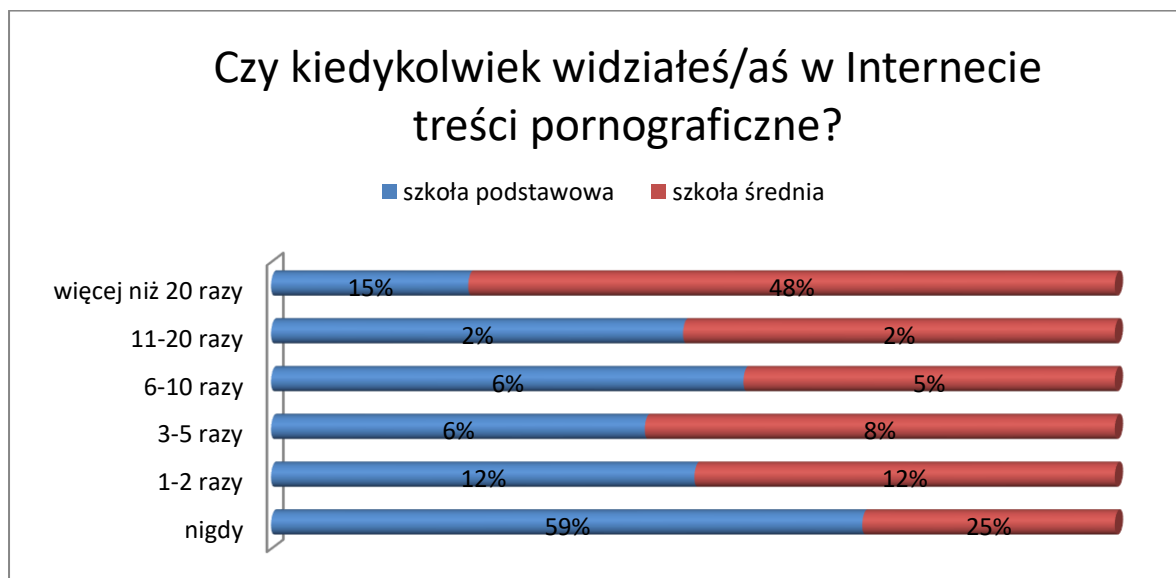
Ponad 5 godzin spędza przed komputerem aż 18% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 20% uczniów szkół średnich.

Wyk. 6.A.5. Ilość czasu spędzanego przy komputerze

Tak długi czas spędzony przed komputerem czy z tabletem w ręku jest zjawiskiem niepokojącym nawet, jeśli przyznaje się do niego niewielka część badanych. Może być zwiastunem początków uzależnień, które są bardzo trudne w leczeniu. Dlatego **ważna jest profilaktyka i zachęcanie młodzieży do rozwijania raczej zdolności społecznych w świecie realnym niż w wirtualnym.**

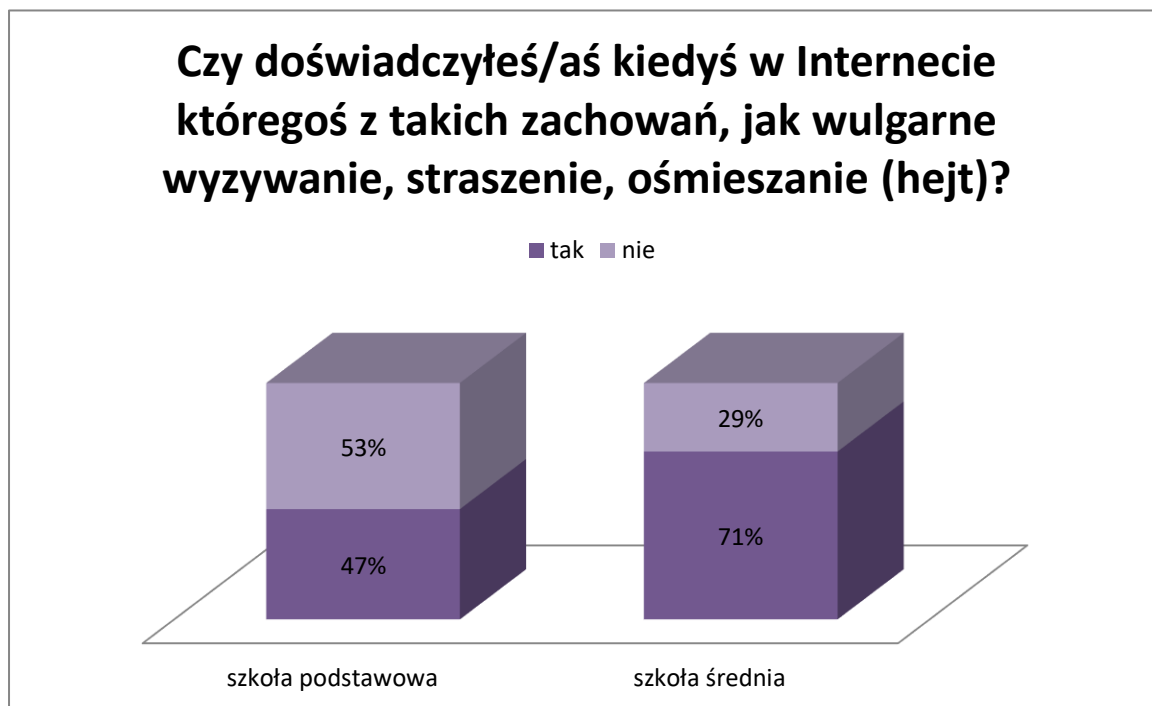
Jedno z pytań dotyczyło treści pornograficznych w Internecie i czy i jak często młodzież ma z nimi kontakt.

Wyk. 6.A.6. Treści pornograficzne w Internecie

Jak widać powyżej, aż 15% uczniów szkół podstawowych oraz 48% uczniów szkół średnich widziało takie treści więcej niż 20 razy.

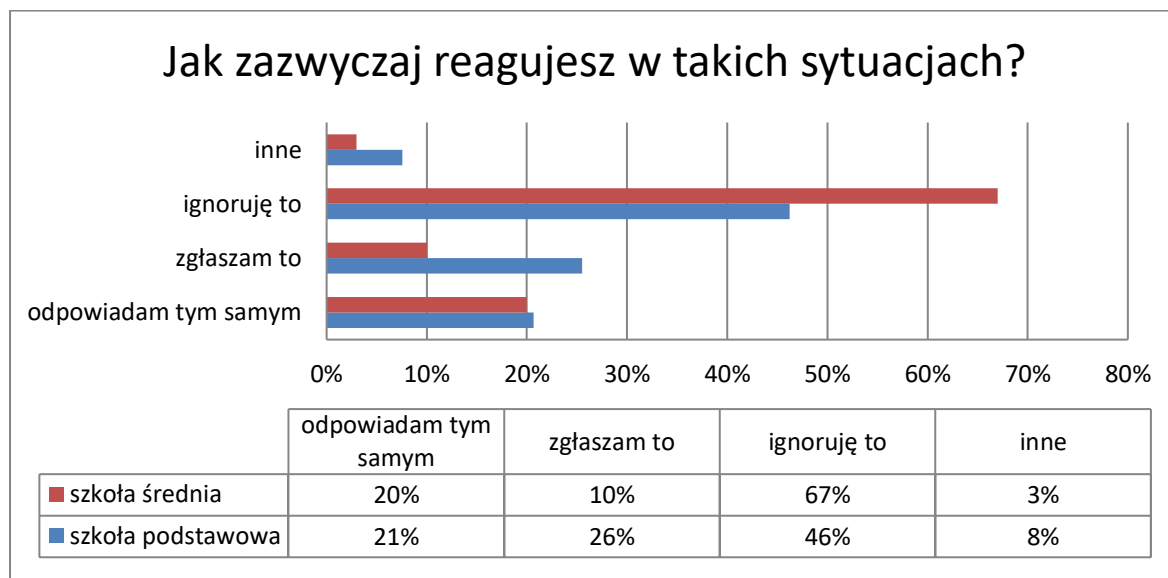
Zapomnienie o rzeczywistości, a także poczucie anonimowości w Internecie powodują bardzo często brak przestrzegania zasad, lekceważenie norm społecznych oraz dopuszczanie się zachowań, na jakie w realnym świecie większość nastolatków by sobie nie pozwoliła. Nie chodzi tu tylko o dostęp do pornografii, który dla większości rodziców wydaje się być największym zagrożeniem płynącym z sieci, ale o przemoc. Przemoc w Internecie, pomimo iż ma charakter wirtualny, ma niestety jak najbardziej rzeczywiste skutki. Internetowi „hejterzy” często nawet nie zdają sobie sprawy jak wielką krzywdę mogą komuś wyrządzić. Zjawisko cyberprzemocy istnieje i jest przedmiotem kolejnego pytania skierowanego do młodzieży.

Wyk. 6.A.7. Cyberprzemoc

Wśród uczniów szkół podstawowych, którzy brali udział w badaniu ankietowym 47%, natomiast wśród uczniów szkół średnich aż 71% doświadczyło takich zjawisk jak wyzywanie, straszenie czy ośmieszanie, za pomocą Internetu czy telefonu. Skala zjawiska jest więc spora i **należałoby podjąć stosowne działania a przede wszystkim uświadamić młodzież, że przemoc w sieci w dalszym ciągu jest przemocą i czasem może być tragiczna w skutkach.** Z pewnością należy podjąć działania, mające przygotować młodych ludzi do radzenia sobie także z tego typu wyzwaniem.

Dodatkowo uczniowie Miasta Gorlice zostali zapytani jak reagują w takich sytuacjach. Najwięcej ankietowanych ignoruje takie zachowanie (46% ze szkoły podstawowej oraz 67% ze szkoły średniej). 26% uczniów szkół podstawowych oraz 10% uczniów szkół średnich zgłasza to, a 21% i 20% odpowiada tym samym.

Wyk. 6.A.8. Reakcja na cyberprzemoc

B. Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców Miasta

Kolejnym problemem społecznym, który znalazł się w badaniu diagnozującym zagrożenia społeczne na terenie Miasta Gorlice była kwestia przemocy szkolnej oraz domowej. Proces przemocy domowej i proces przemocy rówieśniczej to jest to samo zjawisko, ten sam proces z identycznymi mechanizmami wewnętrznymi i o podobnym przebiegu, chociaż nieco inne zachowania uczestników tego procesu będziemy obserwować w szkole, a inne w domu.

Przemoc to złożony i skomplikowany proces interakcji psychologicznych pomiędzy osobami, których funkcjonowanie bardziej określa nabyty w tym procesie zespół zachowań (tzw. role) niż ich indywidualne cechy. Proces ten, z natury długotrwały, jest czymś, czego w bezpośredniej obserwacji nie zauważamy. Obserwując jednak zachowania osób w nim uczestniczących i odnosząc te zachowania oraz powtarzające się wydarzenia do wiedzy o tym zjawisku, możemy stwierdzić, czy pojawiają się jego charakterystyczne cechy.

Warunki sprzyjające powstawaniu procesu przemocy:

- Gdy pewna ilość osób przebywa ze sobą przez dłuższy czas i jest niejako „skazana na siebie” oraz wtedy, gdy występuje wyodrębnienie tej grupy z szerszego otoczenia społecznego.
- Występują dysproporcje pomiędzy osobami lub grupami – pod jednym dachem przebywają więc osoby i grupy silniejsze, bardziej „wpływowe” oraz te słabsze,

nieskore do agresji albo przestrzegające norm zachowania wykluczających agresję wobec innych osób.

- W relacjach pomiędzy jednostkami i grupami pojawia się dużo zachowań agresywnych, zarówno tych fizycznych, jak i werbalnych.
- Normy w grupie są „złe”, czyli wtedy, kiedy rzeczywiste normy grupowe dopuszczają i uznają za „normalne” używanie siły fizycznej i innych rodzajów przewagi wobec osób słabszych fizycznie i/lub mniej zaradnych psychicznie.

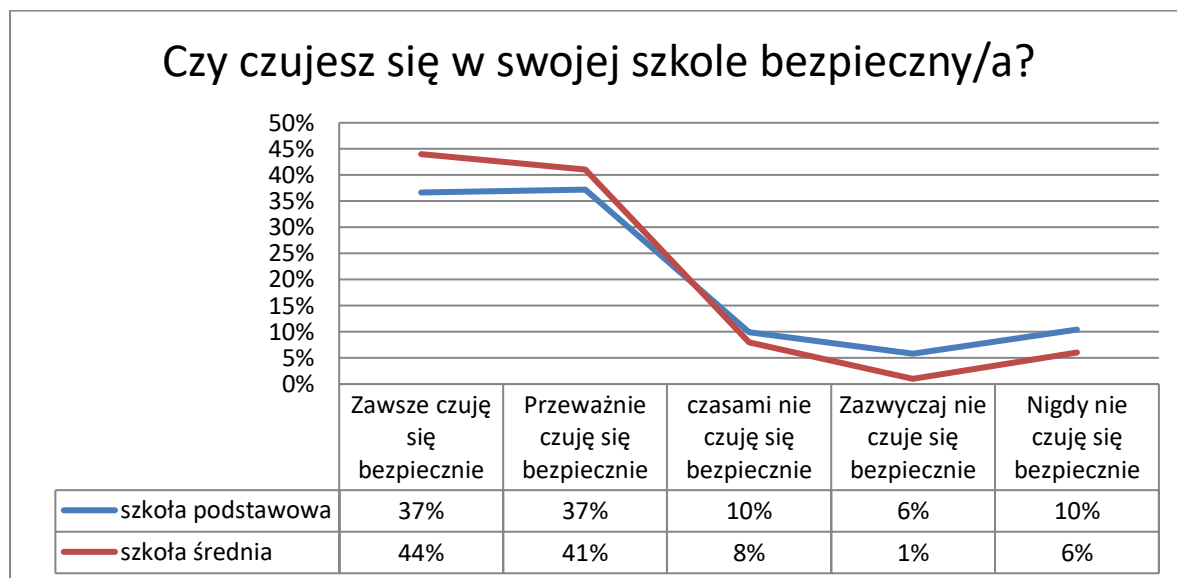
Zarówno rodzina, jak i klasa czy szkoła z natury rzeczy spełniają część tych warunków.

Przemoc, czy ta doświadczana w domu w relacjach z bliskimi, czy w środowisku rówieśniczym, to jeden z czynników w największym stopniu niszczących poczucie bezpieczeństwa i negatywnie wpływającym na samoocenę i rozwój młodego człowieka. Występowanie tego zjawiska oraz jego skala ma bardzo duże znaczenie dla kształtowania się osobowości młodych ludzi i może mieć negatywny wpływ na ich osiągnięcia życiowe. Dlatego też wszelkie sygnały o zachwianiu poczucia bezpieczeństwa, szczególnie w placówkach edukacyjno-wychowawczych powinny budzić czujność.

Zapytaliśmy ankietowanych, jak oceniają poczucie bezpieczeństwa w swoich szkołach.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż uczniowie czują się w szkołach raczej bezpiecznie. Zdecydowanie bezpiecznie lub raczej bezpiecznie czuje się w szkole 74% uczniów szkół podstawowych oraz 85% uczniów szkół średnich. **Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje 26% uczniów szkół podstawowych oraz 15% uczniów szkół średnich ankietowanych uczniów**, wybierając odpowiedź, że czasami nie czuje się bezpiecznie (odpowiednio 10% i 8%), zazwyczaj nie czuje się bezpiecznie (odpowiednio 6% i 1%) lub nigdy nie czuje się bezpiecznie (odpowiednio 10% i 6%).

Być może dla części ankietowanych szkoła jest zagrożeniem ze względu na możliwość otrzymania negatywnej oceny, jednak z pewnością wielu z nich obawia się rówieśników lub starszych uczniów tych szkół. Ze względu na istotność zagadnienia warto przyrzeć się mu z odpowiednią troską i uwagą.

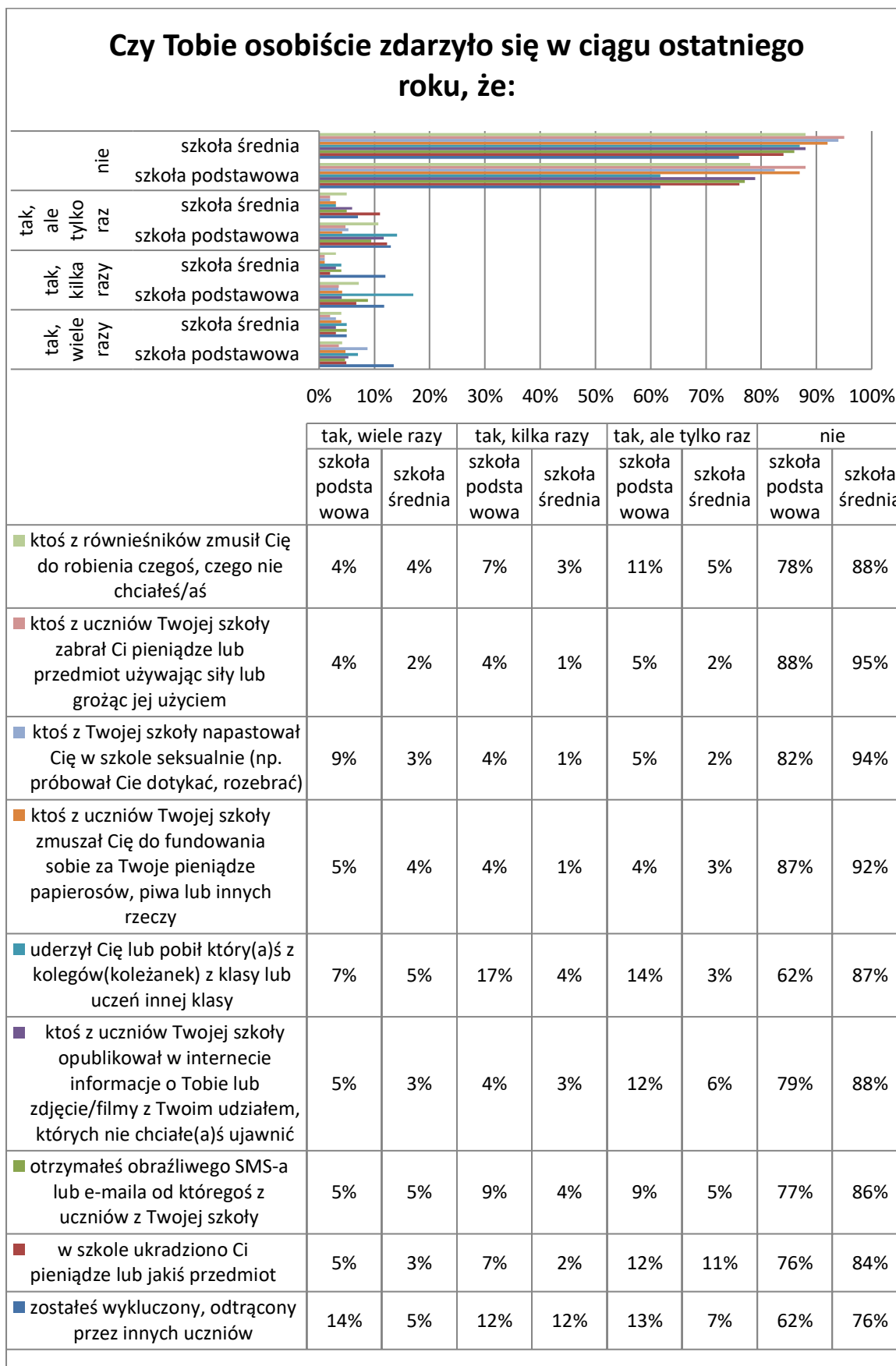

Wyk. 6.B.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole

Otrzymane wyniki mogą również świadczyć o tym, że **istnieje grupa uczniów prześladowanych, wyśmiewanych i szykanowanych przez innych**. Relatywnie do innych wyników w Polsce odsetek ten jest dosyć niski w Mieście Gorlice.

Nauczyciele powinni zwrócić szczególną uwagę na relacje, jakie panują między uczniami w klasach oraz przyglądać się ich zachowaniu na przerwach. Dzieci prześladowane bardzo często wstydzą się tego, że są obiektem kpin i nie proszą nikogo o pomoc w rozwiązaniu tego problemu. Tłumią w sobie emocje i starają się same poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Tacy uczniowie często odczuwają strach przed pójściem do szkoły i czują się w niej niekomfortowo. Ich zachowanie w szkole różni się od zachowania innych uczniów, dlatego nauczyciele powinni otoczyć takie dzieci szczególną troską i uwagą, aby pomóc im załagodzić sytuację. Dodatkowo należy też rozmawiać z dziećmi i młodzieżą szkolną, by uczulić ich na odmienność innych ludzi i nauczyć bycia tolerancyjnym.

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, jakich uczniom przydarzyły się w ostatnim roku szkolnym.

Wyk. 6.B.2. Zdarzenia jakie miały miejsce w ostatnim roku szkolnym.

Jak widać powyżej, zdecydowana większość uczniów nie doświadczyła żadnego z wyżej wymienionych problemów. Jednak wśród uczniów szkół podstawowych najczęściej przytrafiały się wykluczenia, odtrącenia przez innych uczniów (wiele razy 14%, kilka razy 12%, tylko raz 7%). Na drugim miejscu zdarzały się pobicia przez kolegów/koleżanki (wiele razy 7%, kilka razy 17%, tylko raz 14%). **Niepokojący jest fakt, iż aż 18% ankietowanych wiele razy doświadczyła napastowania seksualnego**, 9% zadeklarowało, że zdarzyło się to wiele razy. Również 4% i 7% badanych uczniów przyznało, iż wiele razy lub kilka razy zostało przymuszone do zrobienia czegoś, czego nie chcieli zrobić.

Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych sytuacja wygląda bardzo podobnie. Wykluczenia, odtrącenia przez innych uczniów (wiele razy 5%, kilka razy 12%, tylko raz 7%). Na drugim miejscu zdarzały się pobicia przez kolegów/koleżanki (wiele razy 5%, kilka razy 4%, tylko raz 3%). **Niepokojący jest fakt, iż aż 6% ankietowanych wiele razy doświadczyła napastowania seksualnego**, 3% zadeklarowało, że zdarzyło się to wiele razy. Również 4% i 3% badanych uczniów przyznało, iż wiele razy lub kilka razy zostało przymuszone do zrobienia czegoś, czego nie chcieli zrobić.

Powyższe zestawienie pokazuje jak wiele rodzajów przemocy jest stosowanych wśród uczniów.

Następnie zapytaliśmy ankietowanych, w jaki sposób zachowują się, będąc świadkiem przemocy, czy agresywnego zachowania.

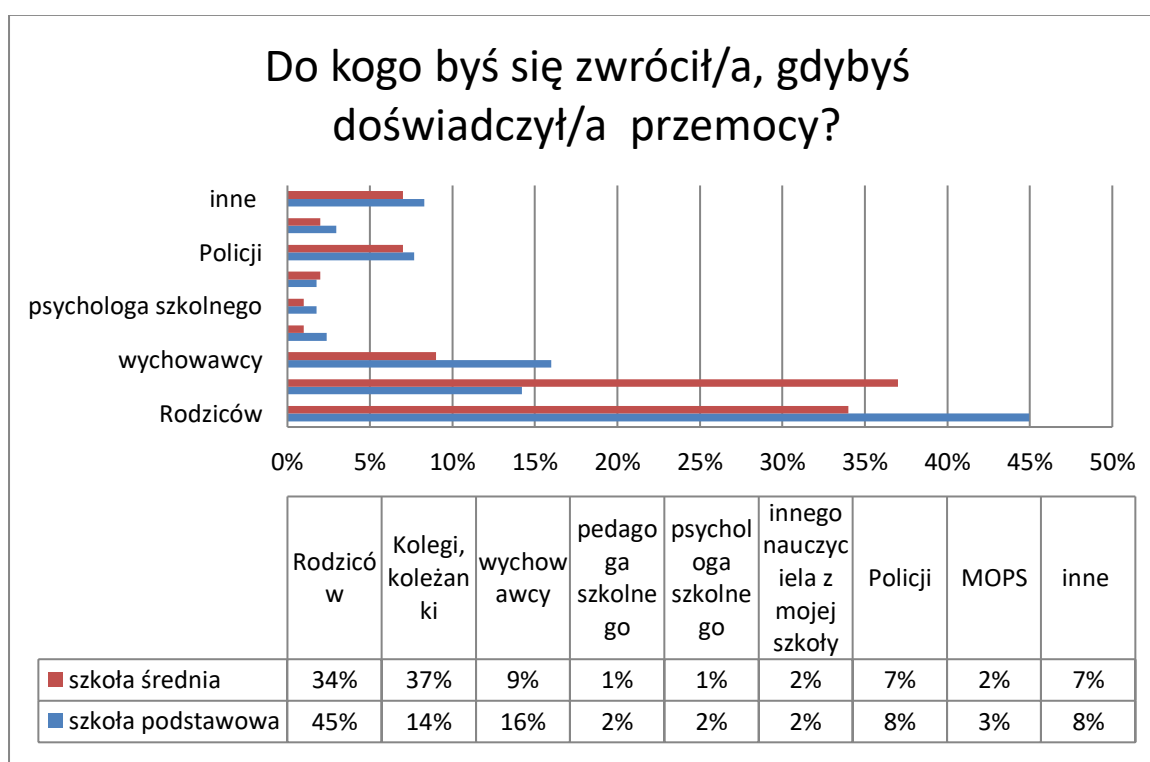

Wyk. 6.B.3. Reakcje na przemoc

Największa część badanych uczniów uznała, że w sytuacji, kiedy byłiby świadkami agresywnych zachowań podejmą próbę załagodzenia konfliktu. Takiej odpowiedzi udzieliło 28% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 49% uczniów szkół średnich.

Kolejne 44% uczniów szkół podstawowych oraz 18% uczniów szkół ponadpodstawowych poinformowałaby kogoś dorosłego. Ankietowani często też decydują się na to, aby włączyć się w konflikt. Taki rozwój sytuacji przewiduje aż 19% z badanych uczniów szkół podstawowych oraz 16% uczniów szkół średnich. Grozi to staniem się współuczestnikiem sytuacji w której przemoc stosowana jest jako narzędzie rozwiązywania sporów. Smutny jest również fakt, że odpowiednio 7% oraz 16% badanych oświadczyło, iż nie zareagowałoby na taką sytuację.

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji w przypadku osobistego doświadczenia przemocy ze strony innych osób. Tutaj większość uczniów szkół podstawowych zwróciłaby się o pomoc do rodziców – takiej odpowiedzi udzieliło aż 45% uczniów. Wśród uczniów szkół średnich najwięcej, bo aż 37% uczniów zwróciłoby się do rówieśników, a 34% badanych zwróciłoby się do rodziców. Na kolejnym miejscu uczniowie szkół podstawowych wskazywali wychowawcę – 16%.

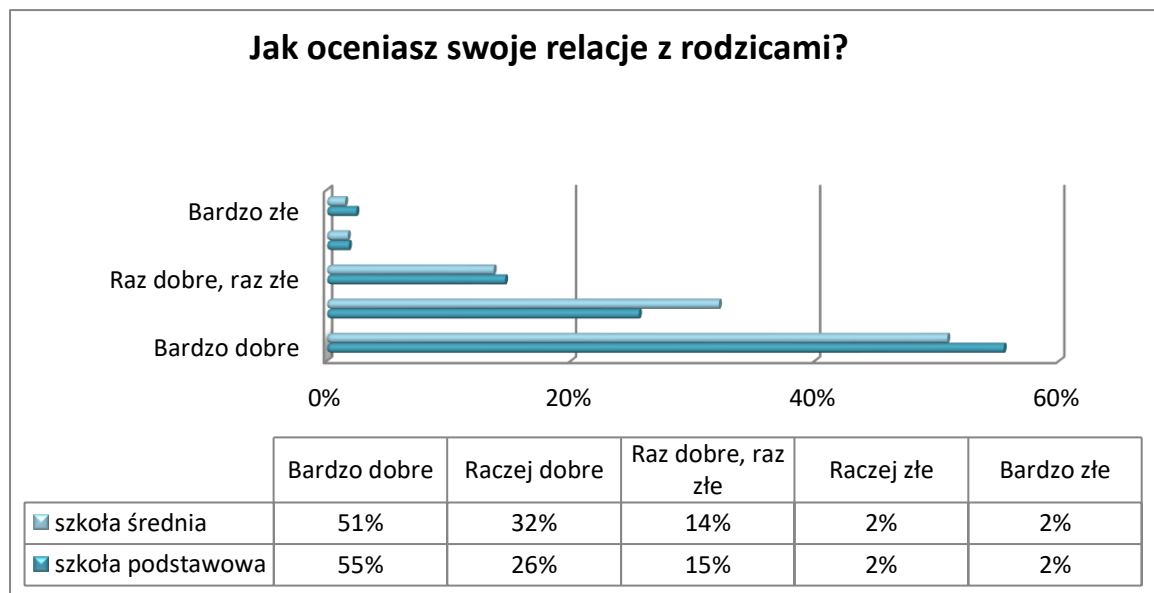

Wyk. 6.B.4. Gdzie szukać pomocy

C. Przemoc a relacje w rodzinie

Zgodnie z uzyskanymi za pomocą ankiet danymi rodzice są osobami, które mogą poszczycić się największym zaufaniem młodych ludzi. Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu

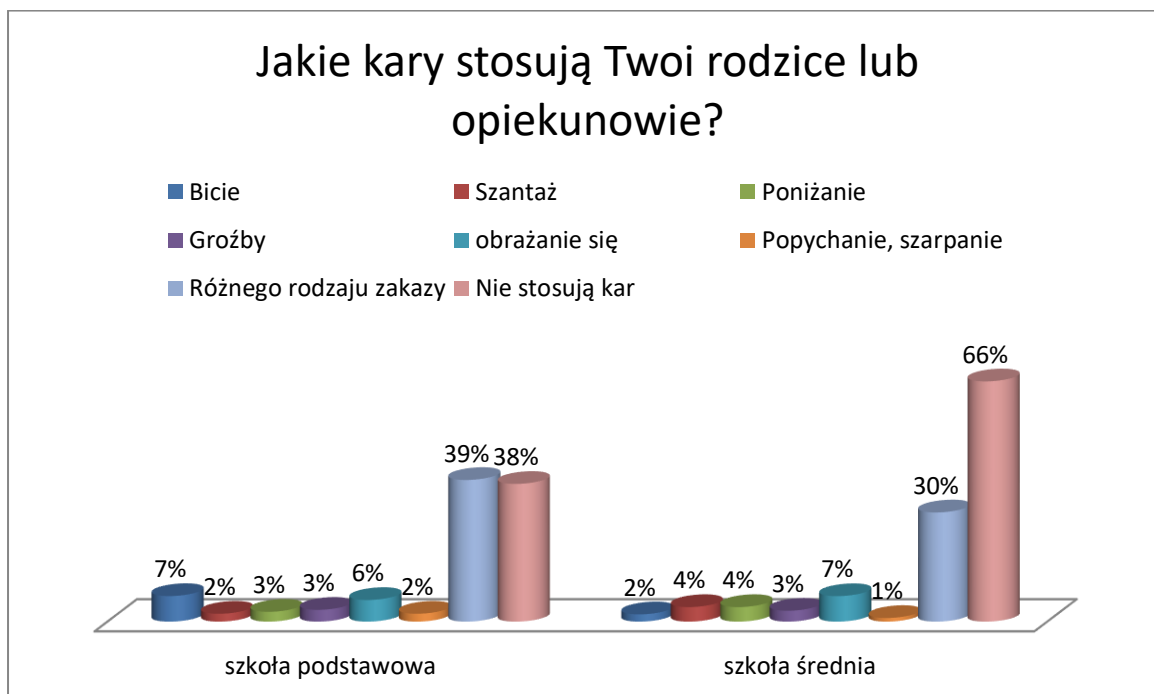
bezpieczeństwa i zaufaniu. Kolejne pytanie jakie zadane zostało ankietowanym dotyczyło ich relacji z rodzicami.

Wyk. 6.C.1. Relacje z rodzicami

Większość ankietowanych ocenia swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, w ten sposób odpowiedziało 55% uczniów szkół podstawowych oraz 51% uczniów szkół ponadpodstawowych lub raczej dobre (odpowiednio 26% oraz 32%). Jako raz dobre raz złe ocenia je 15% uczniów szkół podstawowych oraz 16% uczniów szkół średnich. Jako raczej złe, swoje relacje z rodzicami opisało po 2% ankietowanych.

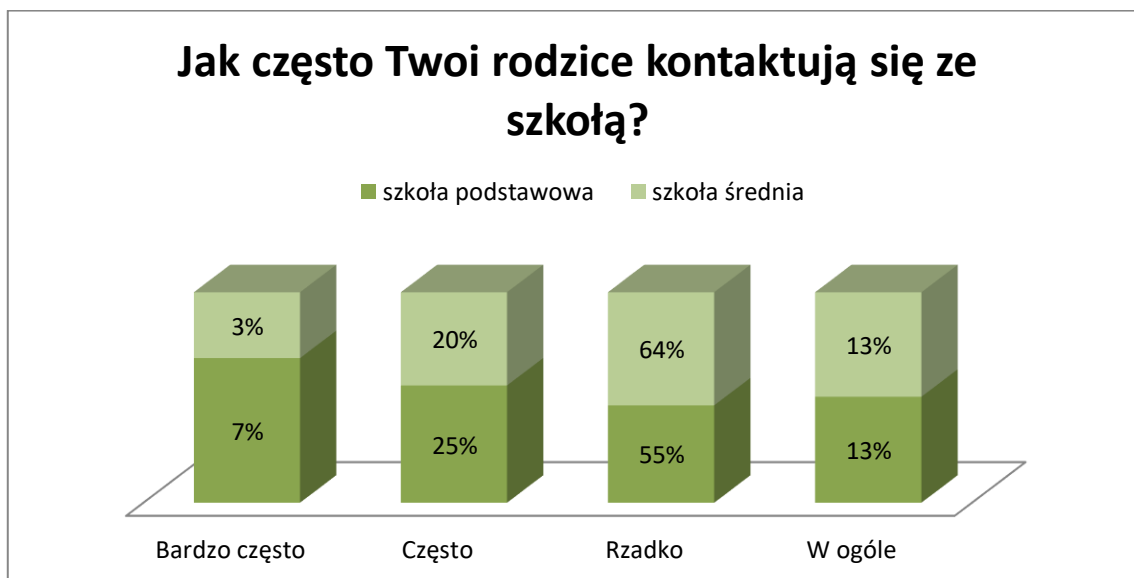
Następne pytanie dotyczyło środków dyscyplinujących, jakie rodzice stosują wobec młodzieży. Niemal wszystkie odpowiedzi wskazywały na różnego rodzaju zakazy jako formy kary, lub na ich brak w ogóle. Nie jest jednak jasne, czy ostatecznie wynika z szeroko pojętego liberalizmu w wychowaniu czy raczej różnic w pojęciu kary.

Wyk. 6.C.2. Rodzaje kar

Niemniej jednak **w przypadku przynajmniej 7% uczniów szkół podstawowych oraz 2% uczniów szkół średnich stosowane jest bicie, 2% i 4% szantaże, a nawet u 3% i 4% poniżanie. 3% ankietowanych uczniów szkół podstawowych oraz 7% uczniów szkół średnich przyznało, że ich rodzice lub opiekunowie obrażają się, a 3% i 3% stosuje groźby.** Najwięcej uczniów wskazało na różnego rodzaju zakazy – 39% oraz 30%.

Młodzi ludzie spędzają w szkole bardzo dużo czasu. W pewnym sensie staje się ona ich drugim domem. We wzajemnych relacjach z rówieśnikami uczą się prawidłowych zachowań społecznych, a nauczyciele oprócz wiedzy wpajają im także zasady, jakimi powinni się kierować. Pełnią rolę wychowawcy, czasem na równi z rodzicem. Dlatego właśnie kontakty rodziców z instytucją wychowawczą, jaką jest szkoła, są takie ważne. Ich częstotliwość według uczniów ukazuje poniższy wykres.

Wyk. 6.C.3. Kontakt rodziców ze szkołą

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, iż **rodzice młodzieży uczącej się w szkołach w Mieście Gorlice kontaktują się ze szkołą raczej rzadko**. Taką odpowiedź uzyskaliśmy od 55% oraz 64% z nich. Odpowiedź „często” wskazało 25% uczniów szkół podstawowych oraz 20% uczniów szkół średnich, natomiast po 13% młodzieży uznało, że ich rodzice nie kontaktują się ze szkołą w ogóle. 7% oraz 3% uczniów stwierdziło, że rodzice kontaktują się ze szkołą bardzo często.

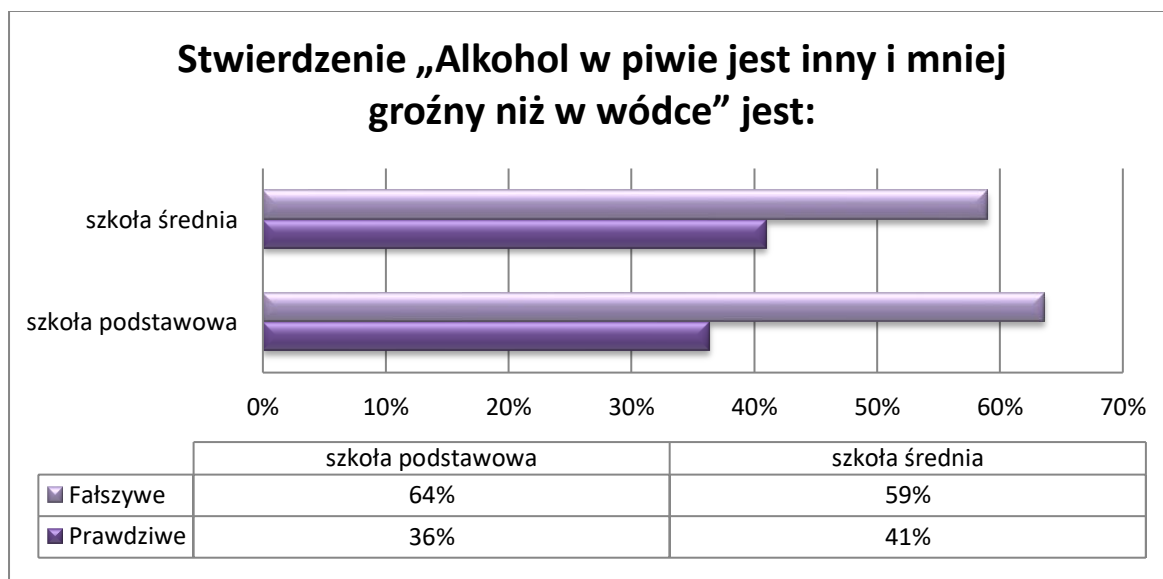
Otrzymane wyniki pozwalają przypuszczać, że w obszarze tym można szukać pewnych powodów do niepokoju. **Kłopoty w kontaktach między szkołą a domem powinny być przyczyną bliższego zainteresowania nauczycieli.**

D. Alkohol a młodzi mieszkańcy Miasta Gorlice

Kolejnym blokiem tematycznym w kwestionariuszu skierowanym do młodzieży szkolnej były pytania związane z problemem alkoholowym. Niestety młodzi ludzie zaczynają coraz wcześniej eksperymenty w tej dziedzinie. Respondentom zadano kilka pytań sprawdzających ich świadomość i wiedzę o problemie alkoholowym. Wiedza ta jest niezbędna do przeprowadzania dalszych działań profilaktycznych w szkołach.

W pierwszym pytaniu uczniowie oceniali prawdziwość zdania „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia, w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają jedynie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący

się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania jakiegokolwiek formy napojów procentowych.

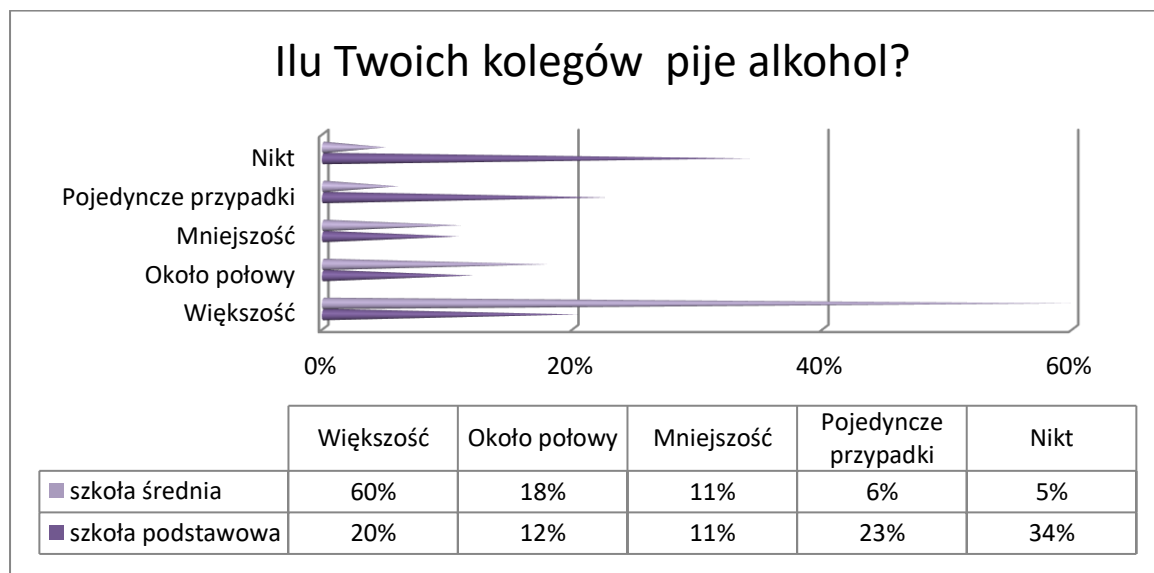

Wyk. 6.D.1. Czy alkohol to alkohol?

Uzyskane odpowiedzi wskazują na nie za dużą świadomość młodzieży odnośnie alkoholu. 64% uczniów szkół podstawowych oraz 59% uczniów szkół średnich zdaje sobie sprawę, że alkohol, bez różnicy na procent jego zawartości, jest tą samą substancją, wywołującą takie same skutki, jednak według pozostałych 36% i 41% jest zupełnie inaczej i nie uważają piwa oraz alkoholu w nim zawartego za taki sam jak na przykład w wódce.

Co interesujące, w badaniach ogólnopolskich odsetek osób uznających powyższe zdanie za prawdziwe wzrasta wraz z wiekiem. Wydaje się to być świadectwem racjonalizacji decyzji przez osoby chętnie sięgających po niskoprocentowe napoje „wyskokowe”, także w sytuacjach gdy jest to niewskazane. Może to być niestety także racjonalizacją przyzwolenia części dorosłych na sięganie po piwo przez osoby nieletnie.

Następnie zapytano młodzież o to, ilu znajomych pije alkohol, który jest najczęściej zażywaną przez nich substancją psychoaktywną.

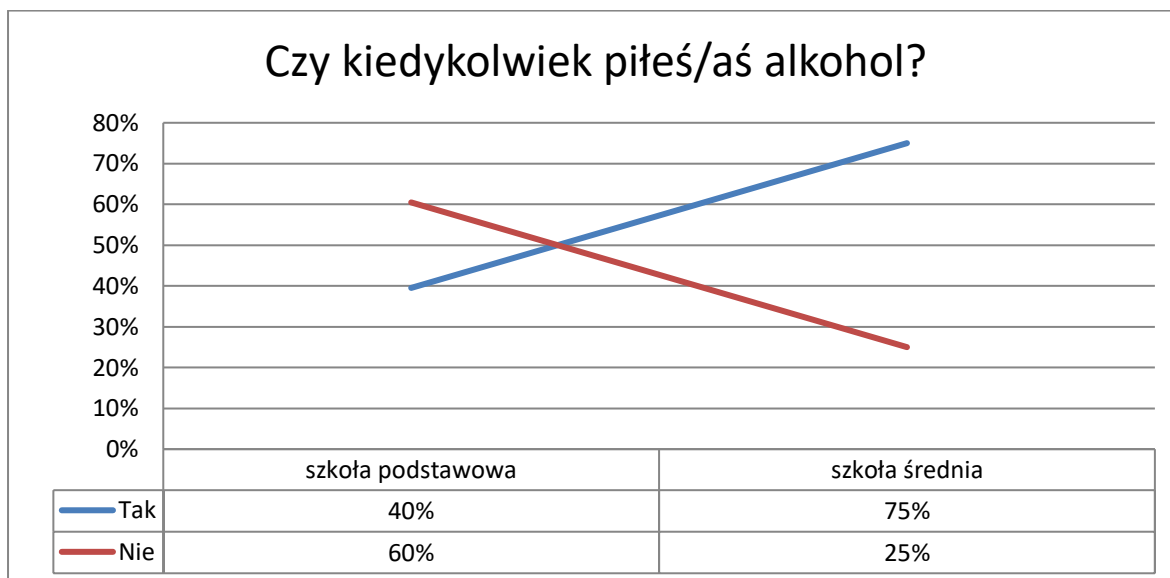
Wyk. 6.D.2. Alkohol wśród znajomych

Wśród młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych w Mieście Gorlice 66% zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije alkohol, z czego aż 20% uznało, iż jest to większość ich znajomych. 23% wskazuje, że to pojedyncze przypadki, 11% wybrało odpowiedź, że mniejsza część z ich kolegów raczy się wysokoprocentowymi trunkami. 12% wskazuje, że około połowa znajomych pije alkohol.

Zdecydowana większość uczniów szkół średnich zna kogoś ze swoich rówieśników która pije alkohol. 60% uważa, że jest to większość, 18% twierdzi, że jest to około połowa. Na mniejszość wskazuje 11% ankietowanych, 6% że są to pojedyncze przypadki. Tylko 5% ankietowanych nie zna nikogo takiego.

Świadczy to o dość dużym kontakcie młodzieży z napojami alkoholowymi. **Spożywanie alkoholu wśród tak młodych osób z pewnością wymaga podjęcia odpowiednich działań.**

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.

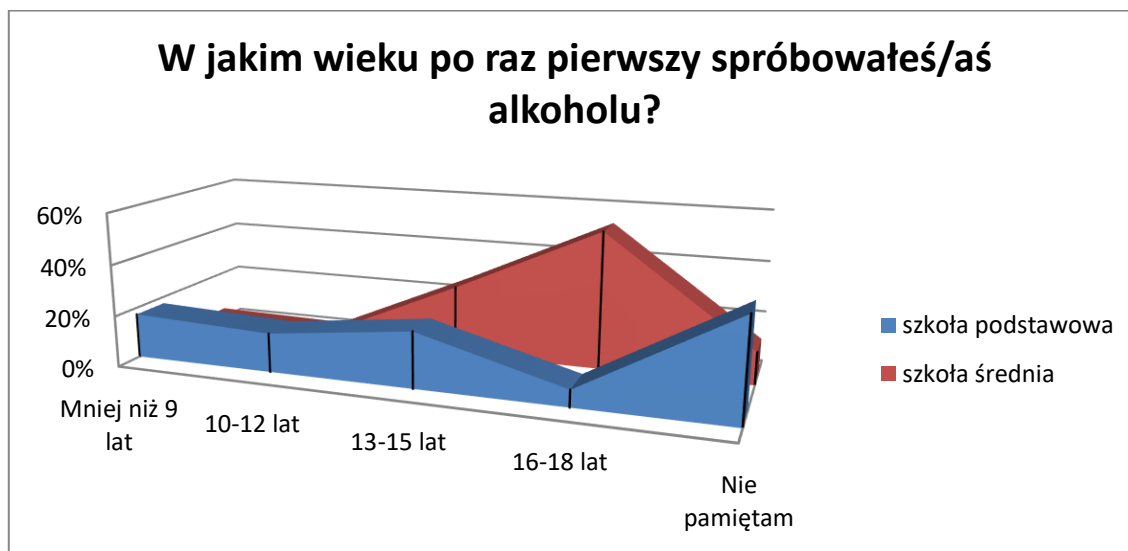
Wyk. 6.D.3. Osobiste doświadczenia z alkoholem

Jak widać na wykresie powyżej zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie piła nigdy alkoholu (60%), natomiast zdecydowana większość uczniów szkół średnich piła już alkohol (72%)

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy przyznali, że zdarzyło im się już pić alkohol.

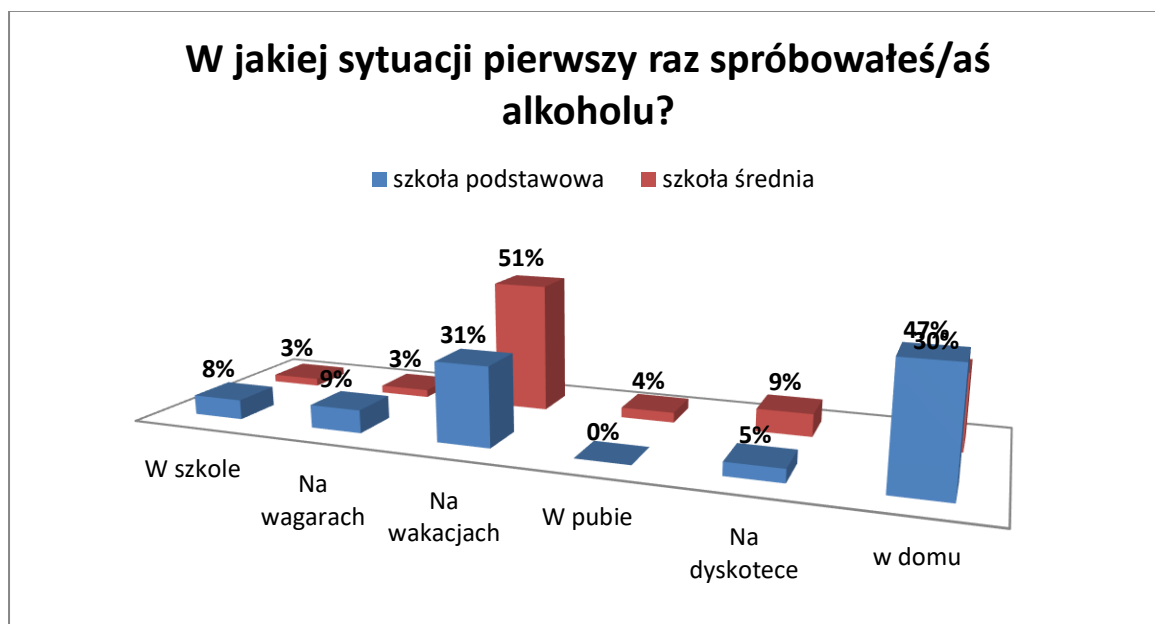
Zapytaliśmy badaną młodzież o wiek inicjacji alkoholowej. Dla 22% młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych miało to miejsce w wieku od 13 do 15 lat. Inicjację alkoholową w wieku 10-12 lat deklaruje 15% badanych, natomiast mniej niż 9 lat miało 17% badanych uczniów. Pozostałe 39% stwierdziło, iż nie pamięta w jakim było wtedy wieku. Wśród młodzieży uczącej się w szkołach średnich najwięcej uczniów (54%) przyznało, że pierwszy raz spróbowało alkoholu mając 16-18 lat. 27% po raz pierwszy piło alkohol w wieku 13-15 lat, 4% badanych miało mniej niż 9 lat, a 3% spróbowało alkoholu w wieku 10-12 lat. Pozostałe 13% nie pamięta ile miało lat.

Wczesny wiek inicjacji alkoholowej jest poważnym czynnikiem ryzyka dla problemów natury zarówno zdrowotnej jak i rozwojowej młodych ludzi.

Wyk. 6.D.4. Wiek inicjacji alkoholowej

Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród uczniów szkół podstawowych miała miejsce w domu, takiej odpowiedzi udzieliło 47% ankietowanych natomiast wśród uczniów szkół średnich najczęściej ankietowanych wskazało, że pierwszy raz próbowało alkoholu na wakacjach (51%). Wśród uczniów szkół podstawowych spora część, bo aż 31% próbowało alkoholu na wakacjach, 8% w szkole, 5% na dyskotecie, a po 9% na wagarach. 30% uczniów szkół średnich pierwszy raz spróbowało alkoholu w domu.

Wyk. 6.D.5. Pierwszy kontakt młodzieży z alkoholem

W dalszej kolejności młodzież odpowiadała na pytanie dotyczące tego, jak często spożywają alkohol. Prawie połowa uczniów szkół podstawowych zadeklarowała, że już nie

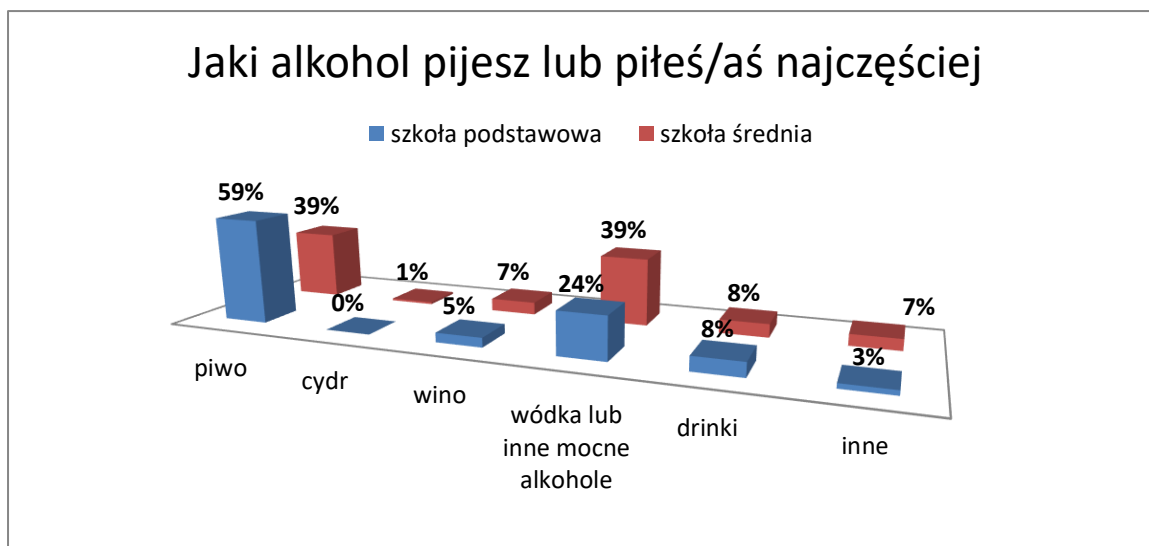
pije (42%), 20% że parę razy w roku. Codziennie pije 14% uczniów, a 2% kilka razy w tygodniu.

Wśród uczniów szkół średnich codziennie pije 4% ankietowanych, 7% kilka razy w tygodniu. 10% raz na tydzień, 22% kilka razy w miesiącu, 16% raz na miesiąc, a 21% parę razy w roku. Pozostałe 19% zadeklarowało, że już nie pije alkoholu.

Wyk. 6.D.6. Częstotliwość picia alkoholu.

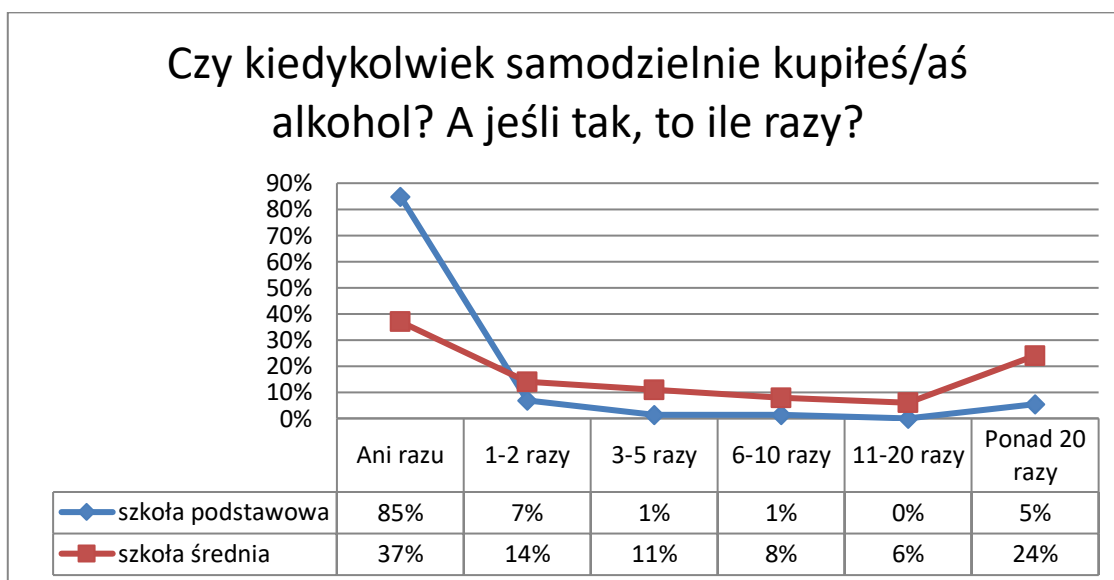
Uczniowie Miasta Gorlice zostali poproszeni o wskazanie jaki alkohol piją najczęściej. 59% uczniów szkół podstawowych oraz 39% uczniów szkół średnich wskazało na piwo, wódkę lub inne mocne alkohole wybrało 24% oraz 39%. 5% i 7% ankietowanych wybiera wino, a po 8% badanych wskazało na drinki.

Wyk. 6.D.7. Preferowany rodzaj alkoholu

Ankietowanym zadano też pytanie o to, czy kupowali kiedykolwiek alkohol samodzielnie. W grupie uczniów szkół podstawowych objętych badaniem 7% stwierdziło, że było to 1-2 razy, 1% badanych - od 3 do 5. 5% ankietowanych kupił samodzielnie alkohol ponad 20 razy. 24% uczniów szkół średnich kupiło samodzielnie alkohol ponad 20 razy, 14% badanych kupiło 1-2 razy, a 11% 3-5 razy.

Są to liczby niepokojące zważywszy na to, że badanie było przeprowadzone m.in. wśród uczniów podstawówek.

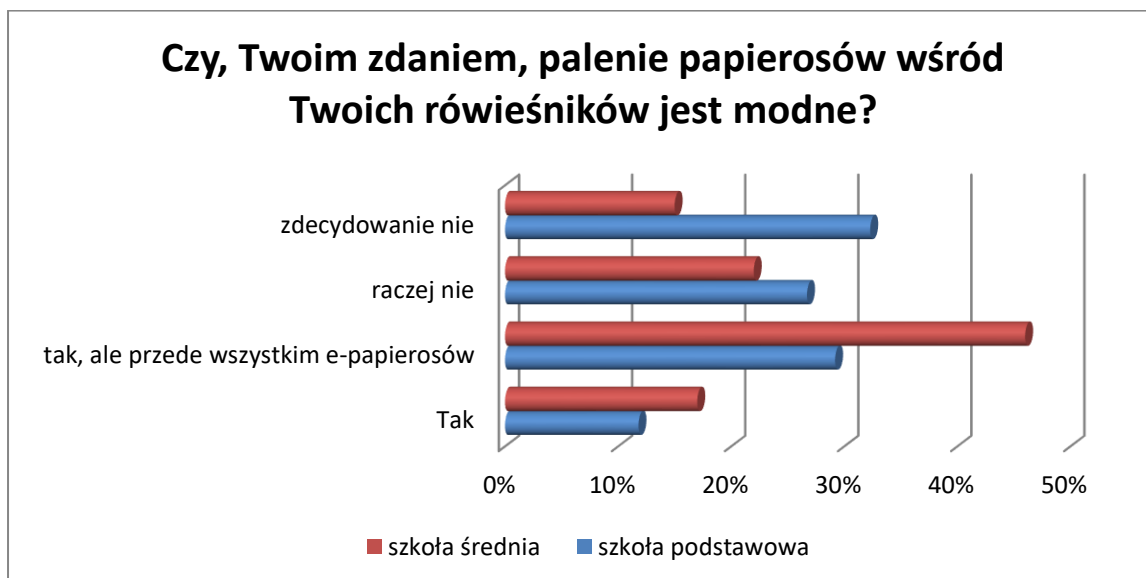

Wyk. 6.D.8. Samodzielne kupno alkoholu

E. Problem nikotynowy z perspektywy młodych mieszkańców Miasta Gorlice

Mimo coraz większej świadomości oraz wiedzy na temat szkodliwości tytoniu na zdrowie i rozwój dzieci oraz młodzieży, nie zawsze jesteśmy w stanie uchronić młodych ludzi przed sięganiem po tę używkę. Paleniu papierosów w młodym wieku sprzyja wiele okoliczności, np. spotkania towarzyskie, wagary, chęć zaimponowania innym, udowadnianie na siłę swojej dorosłości, presja rówieśników. Poznając okoliczności, w których dzieci i młodzież palą papierosy jesteśmy w stanie zapobiec zjawisku sięgania po tę używkę lub je zminimalizować. Wiemy jak ukierunkować działania profilaktyczne.

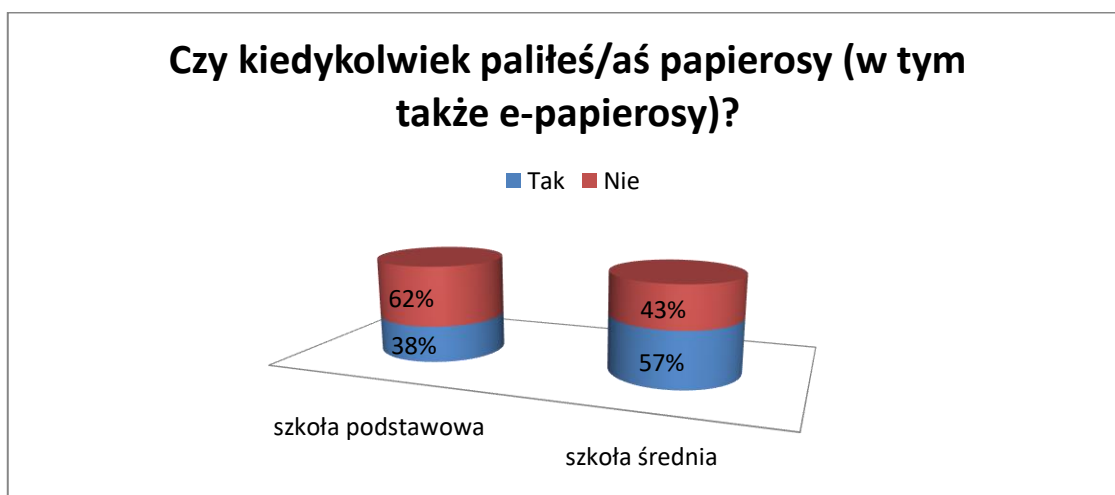
W tym celu zadaliśmy ankietowanym kilka pytań odnośnie okoliczności związanych z paleniem papierosów. Kiedyś palenie papierosów było bardzo modne, obecnie nawet wśród młodzieży nie jest wiodącym trendem. Zapytaliśmy badaną grupę o to, jak jest ich zdaniem.

Wyk. 6.E.1. Moda na palenie

Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych w Mieście Gorlice potwierdza, że palenie nie jest już modne. Niestety nadal **aż 41% uczniów tych szkół podstawowych oraz 63% uczniów szkół średnich uważa, że palenie papierosów i e-papierosów wciąż pozostaje wartością cenioną i mogącą służyć za element zdobywania popularności w środowisku**. Jest to niepokojące zjawisko, jak wiadomo nikotyna należy bowiem do jednej z najbardziej uzależniających substancji.

Kolejnym pytaniem było, czy ankietowana młodzież kiedykolwiek sięgnęła po wyroby tytoniowe.

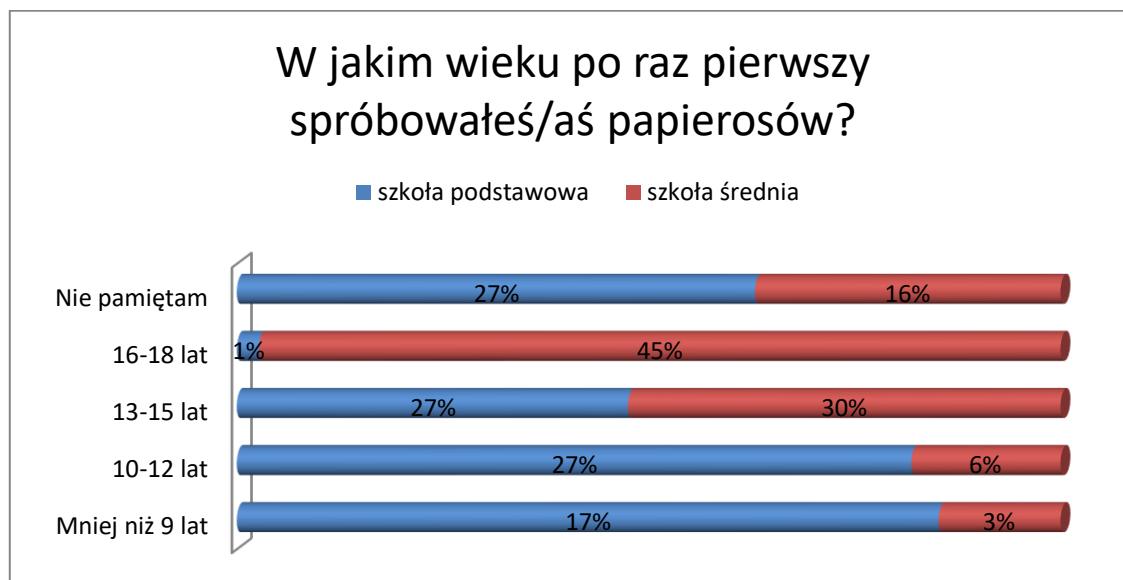
Wyk. 6.E.2. Kontakt z papierosami

Jak widać na wykresie powyżej, zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie paliła jeszcze papierosów (62%), jednak aż 38% miała już z nimi kontakt. Odwrotna

sytuacja miała miejsce wśród uczniów szkół średnich, aż 57% miała już kontakt z papierosami, a 43% nigdy ich nie spróbowała.

Zastanawiające jest to, w jakim wieku respondenci po raz pierwszy „delektowali się” dymem tytoniowym. Uczniowie, którzy palili kiedyś papierosy zostali zapytani o okoliczności, w których po raz pierwszy sięgnęli po tę używkę.

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielały jedynie te osoby, których odpowiedź na poprzednie pytanie była twierdząca.

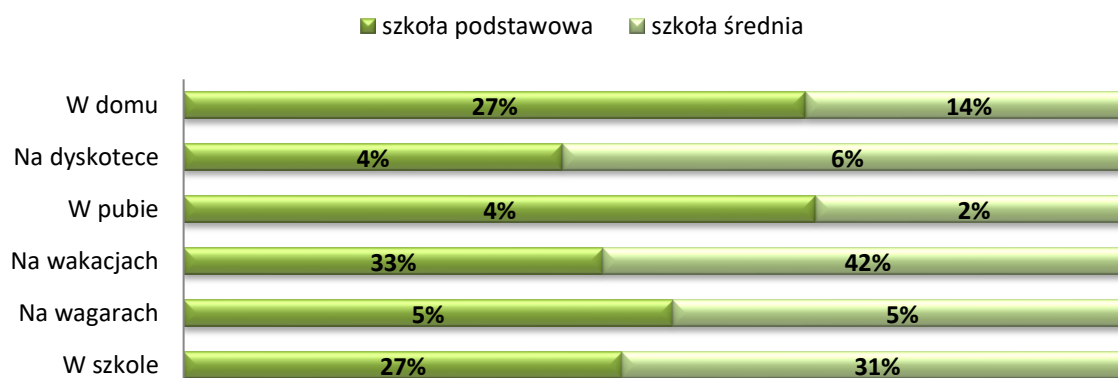
Wyk. 6.E.3. Wiek inicjacji nikotynowej

Wśród uczniów szkół podstawowych po 27% ankietowanych jako wiek, w którym spróbowało papierosów wskazało 10-12 lat, 13-15. Tyle samo wskazało, że nie pamięta ile miało lat. Mniej niż 9 lat miało 17% uczniów szkół podstawowych. Wśród uczniów szkół średnich 45% pierwszy raz zapaliło papierosa w wieku 16-18 lat, 30% wskazało na 13-15 lat. 16% nie pamięta kiedy spróbowało papierosów.

Należałoby więc wprowadzić programy profilaktyczne odpowiednie do wieku, już w czwartej-piątej klasie szkoły podstawowej, aby dzieci odpowiednio wcześnie dowiedziały się jakie szkodliwe dla zdrowia konsekwencje niesie za sobą palenie.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o wskazanie sytuacji, w jakiej mieli oni swój pierwszy kontakt z wyrobami nikotynowymi.

W jakiej sytuacji po raz pierwszy miałeś/aś kontakt z papierosami?

Wyk. 6.E.4. Kontekst sytuacyjny inicjacji nikotynowej

Większość młodzieży przyznała, że pierwszy kontakt z papierosami miała na wakacjach (33% uczniów szkół podstawowych oraz 42% uczniów szkół średnich). 27% ze szkół podstawowych oraz 31% ze szkół średnich spróbowała papierosów w szkole, po 5% na wagarach, a 27% oraz 14% w domu.

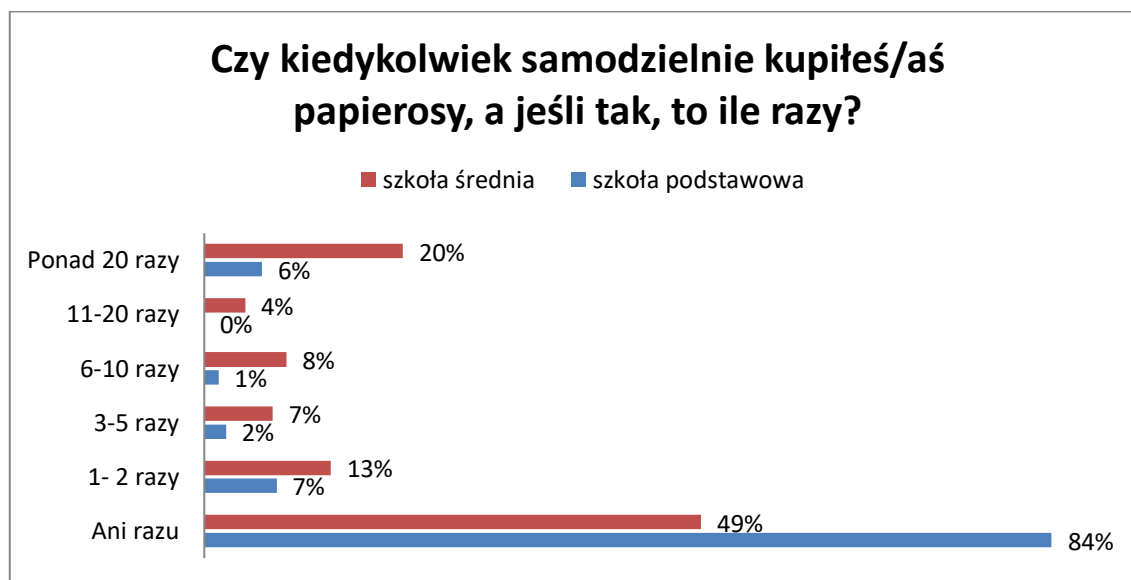
Kolejnym pytaniem z zakresu zagrożenia młodzieży nałogiem nikotynowym było pytanie od jakiego czasu młodzi ludzie palą papierosy.

Wyk. 6.E.5. Czas palenia papierosów

Większość uczniów stwierdziła, że obecnie nie pali papierosów, było to 46% uczniów szkół podstawowych oraz 59% uczniów szkół średnich. 14% oraz 10% oświadczyło, że pali dłużej niż 3 lata, po 7% pali więcej niż 2 lata. Pozostałe 17% uczniów szkół podstawowych oraz 13% uczniów szkół średnich pali mniej niż pół roku.

Kolejnym pytaniem z zakresu zagrożenia młodzieży nałogiem nikotynowym było pytanie o samodzielny zakup wyrobów tytoniowych.

Wyk. 6.E.6. Dostępność zakupu papierosów przez nieletnich

Choć większość młodzieży samodzielnie nie kupowała papierosów, to jednak zdarzają się przypadki, w których są one sprzedawane młodym ludziom i to nawet częściej niż raz. 7% uczniów szkół podstawowych oraz 13% uczniów szkół średnich deklaruje, że zrobiło to 1-2 razy, więc były to przypadki incydentalne, ale **7% uczniów szkół podstawowych oraz 32% uczniów szkół średnich stwierdziło, że zdarzyło im się kupić papierosy ponad 6 razy.**

Na podstawie zebranych danych widać, że zakaz sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku często nie jest respektowany. Nawet jeśli przyjmiemy, że zakupy te w większości realizowane mogły być poza terenem Miasta (np. podczas wyjazdów wakacyjnych, szczególnie sprzyjających zarówno inicjacji jak i dalszym uleganiem tego typu słabościom), to zapewne zakaz przywołany wcześniej nie jest całkowicie przestrzegany również na terenie miasta. Warto więc uwrażliwić sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży, tak by zmniejszyć dostępność wyrobów tytoniowych dla nieletnich, a ich samych uchronić przed konsekwencjami łamania prawa.

F. Problem narkotykowy i inne środki odurzające

Następne zagadnienie badania dotyczyło styczności młodych ludzi z narkotykami. Jest to jedna z najgroźniejszych używek, z jaką mogą mieć kontakt. Narkotyki to nie tylko substancje nielegalne, do których dostęp jest utrudniony a posiadanie nielegalne, ale też wiele leków czy substancji typu kleje i rozpuszczalniki, które można kupić w wielu

sklepach. Problem związany z narkotykami może rozpoczynać się w szkole średniej a nawet w podstawówkach.

Narkomania jako problem społeczny pojawiła się w Polsce na przełomie 70 i 80 lat XX wieku. Jednak już pod koniec XIX wieku dotyczyła grup społecznych mających dostęp do tego typu środków, a więc: farmaceutów, lekarzy, pielęgniarek czy artystów. Dynamiczny wzrost narkomanii przypadł na 90-te lata XX wieku i miał niewątpliwie związek z otwarciem się Polaków na nowe kulturowe trendy oraz wzmożonym ruchem turystycznym. w okresie tym nastąpił też znaczny wzrost domowej produkcji środków odurzających, próby nielegalnych upraw na lokalny terenie, wzrosło także zużycie uzależniających leków psychotropowych oraz rozpowszechniła się moda na halucynogeny.

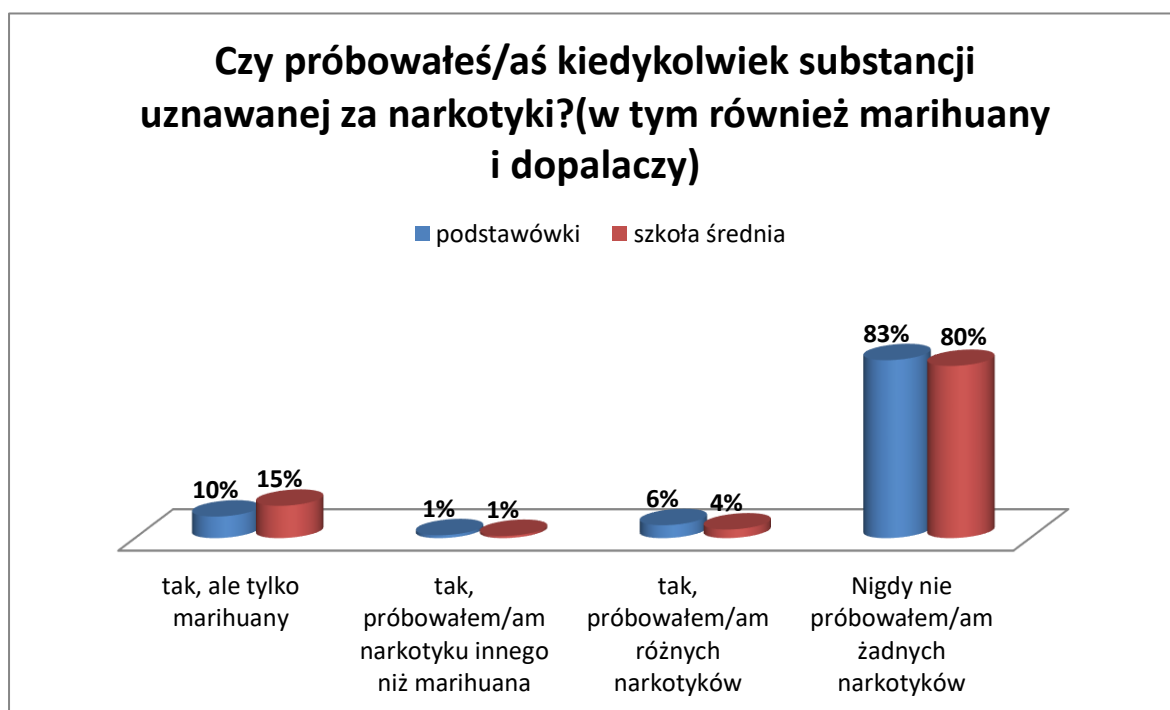
Dzisiejszy wymiar narkomanii jest więc niejako pochodną bezkrytycznego przyjmowania mody z innych krajów, a także wynikiem nieskutecznego i nieumiejętnego programu zapobiegania jej. Najszerszą grupę narkomanów stanowi obecnie ta, która zaczęła się kształtować na początku XXI wieku. Należą do niej osoby przyjmujące inne niż heroina narkotyki, a zwłaszcza marihuanę, amfetaminę i kokainę. Zmienił się także obraz typowego narkomana, jego wygląd zewnętrzny już nie koniecznie zdradzał nałóg na pierwszy rzut oka.

W dalszej części diagnozy zapytaliśmy o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. Zarówno w szkole podstawowej jak i w szkole średniej zdecydowana większość ankietowanych nie miała okazji nigdy spotkać takich osób (takiej odpowiedzi udzieliło odpowiednio 81% oraz 67% respondentów). 6% uczniów szkół podstawowych oraz 7% szkół średnich twierdzi, że zna takie osoby w szkole, a aż 11% i 15% poza nią. Te dane są bardzo niepokojące. **Spora część ankietowanych zarówno w szkole jak i poza nią może podjąć potencjalny kontakt z kimś, kto może ją zaopatrzyć w narkotyki.** W przypadku wprowadzenia działań profilaktycznych należy wziąć pod uwagę skalę tej dostępności i dostosować programy wiedząc, że zagrożenie narkotykami nie jest czysto teoretyczne.

Wyk. 6.F.1. Dostępność narkotyków

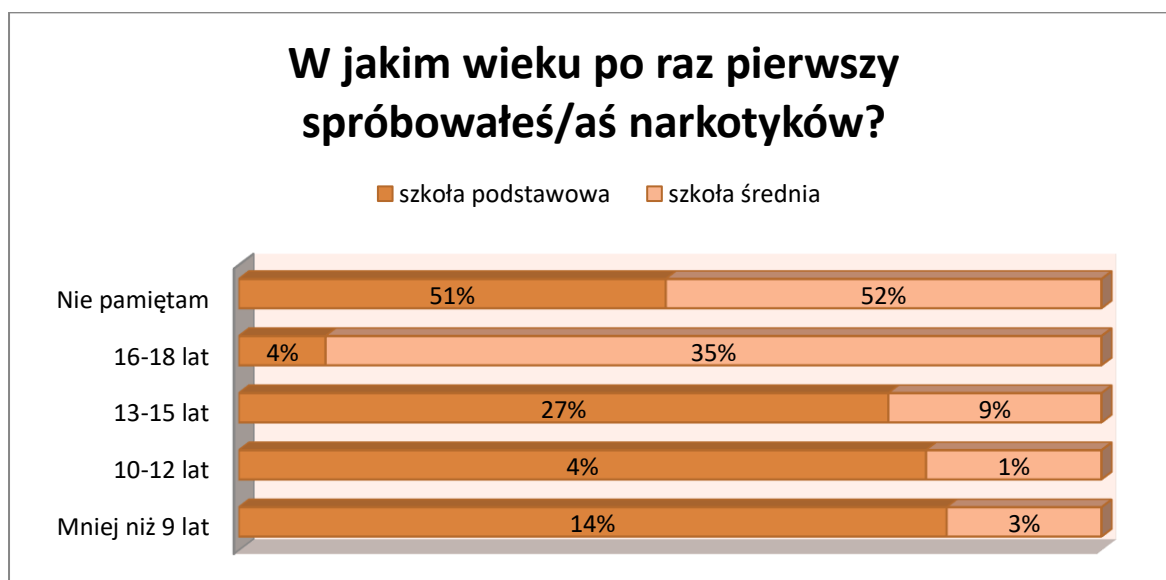
Kolejne pytanie dotyczyło osobistego kontaktu młodzieży z narkotykami. 83% ankietowanych uczniów ze szkół podstawowych oraz 80% ze szkół średnich przyznaje, że nigdy nie mieli bezpośredniej styczności z tego rodzaju substancjami. Jednak **6% oraz 4% ankietowanych przyznało się, że próbowało różnych narkotyków, po 1% uczniów próbowało narkotyku innego niż marihuana, a 10% uczniów szkół podstawowych oraz 15% uczniów szkół średnich tylko marihuany.**

Wyk. 6.F.2. Zazywanie narkotyków

Ponieważ narkotyki są substancjami o mniejszej dostępności niż alkohol czy wyroby tytoniowe, mniejsza jest też liczba ich konsumentów. Taki wynik nie jest jednak optymistyczny, bo pomimo rozpowszechnienia programów profilaktycznych okazuje się, że młodzież sięga jednak po narkotyki, zakładając, że doskonale zna konsekwencje ich zażywania.

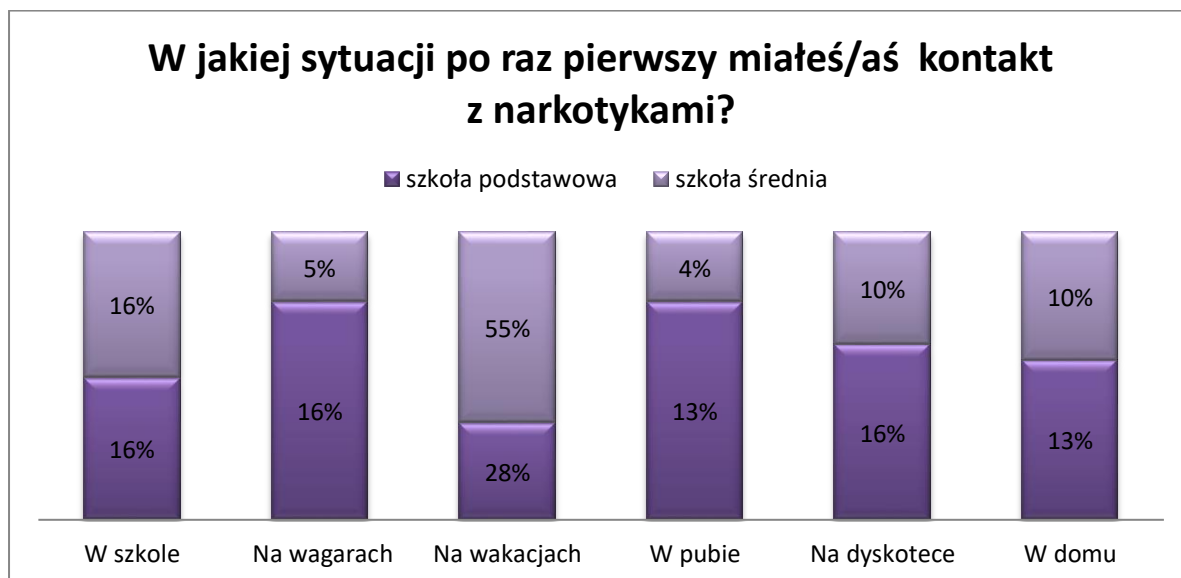
Na kolejne pytania odpowiedzieli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu przyznali się do tego, że zdarzyło im się zażyć substancji uznawanych za narkotyki.

Wyk. 6.F.3. Wiek inicjacji narkotykowej

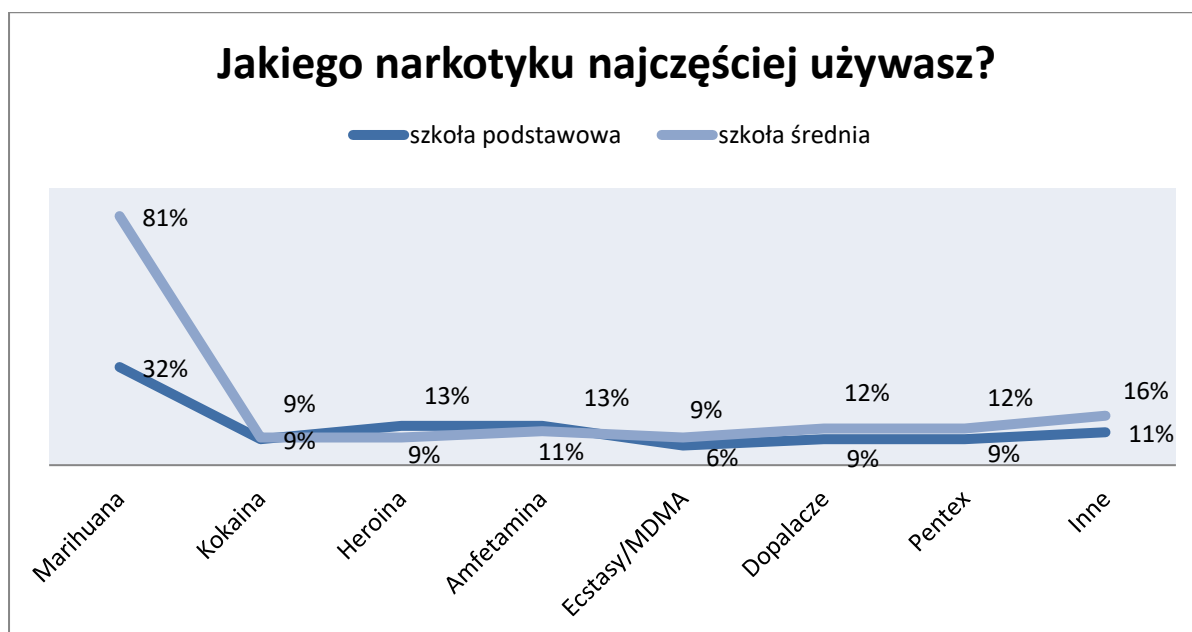
W kolejnym pytaniu większość badanej młodzieży (51% uczniów szkół podstawowych oraz 52% uczniów szkół średnich) oświadczyła, iż nie pamięta wieku, w którym rozpoczęli zażywanie substancji psychoaktywnych, a 4% oraz 35% spróbowało narkotyków mając 16-18 lat. Aż 14% uczniów szkół podstawowych oraz 3% uczniów szkół średnich przyznało, że pierwszy kontakt z narkotykami miało w wieku mniejszym niż 9 lat.

Następne pytanie w wypełnianej przez uczniów ankiecie dotyczyło sytuacji, w jakiej po raz pierwszy zażywali oni narkotyki. **Większa część ankietowanych przyznała, że kontakt z narkotykami miała po raz pierwszy na wakacjach (28% uczniów szkół podstawowych oraz 55% uczniów szkół średnich).** Po 16% uczniów szkół podstawowych próbowało narkotyków w szkole, na wagarach lub na dyskotece, a po 13% w domu lub w pubie. Wśród uczniów szkół średnich 16% uczniów próbowało narkotyków pierwszy raz w szkole, po 1-% na dyskotece lub w domu, 5% na wagarach, a 4% w pubie.

Wyk. 6.F.4. Kontekst sytuacyjny inicjacji narkotykowej

Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, jakie narkotyki są zazwyczaj zażywane przez uczniów z Miasta Gorlice.

Wyk. 6.F.5. Zażywane narkotyki

Największa grupa uczniów przyznaje się do zażywania marihuany, niezależnie od wieku stanowi ona 32% oraz 81% wszystkich badanych, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki. 9% uczniów szkół podstawowych oraz 12% uczniów szkół średnich ma doświadczenia z dopalaczami.

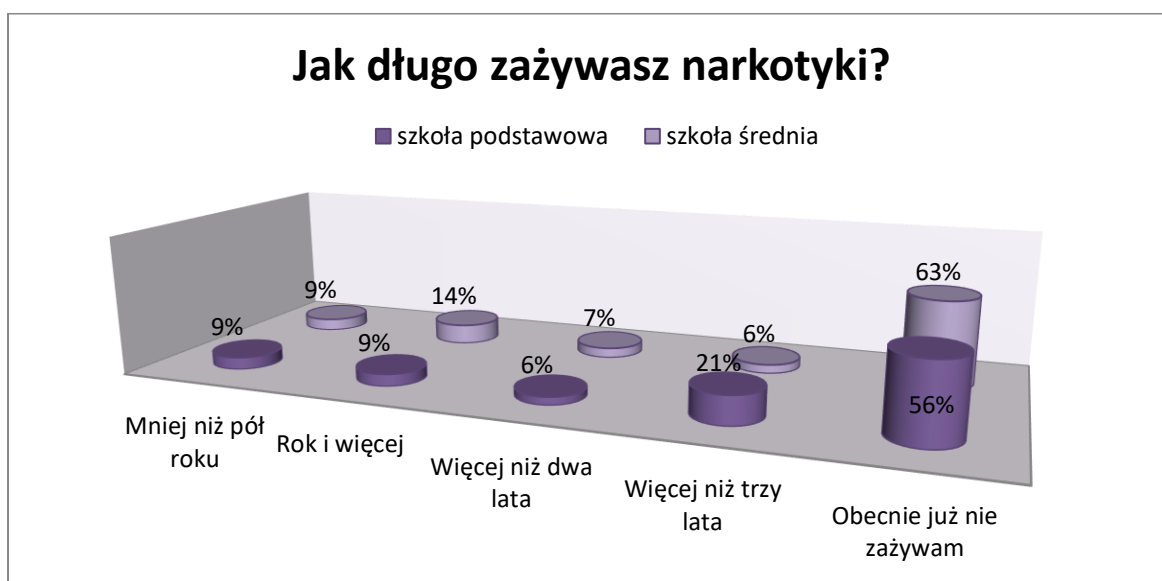
Następnie zapytano te osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak często to robią.

Wyk. 6.F.6. Częstotliwość kontaktów z narkotykami

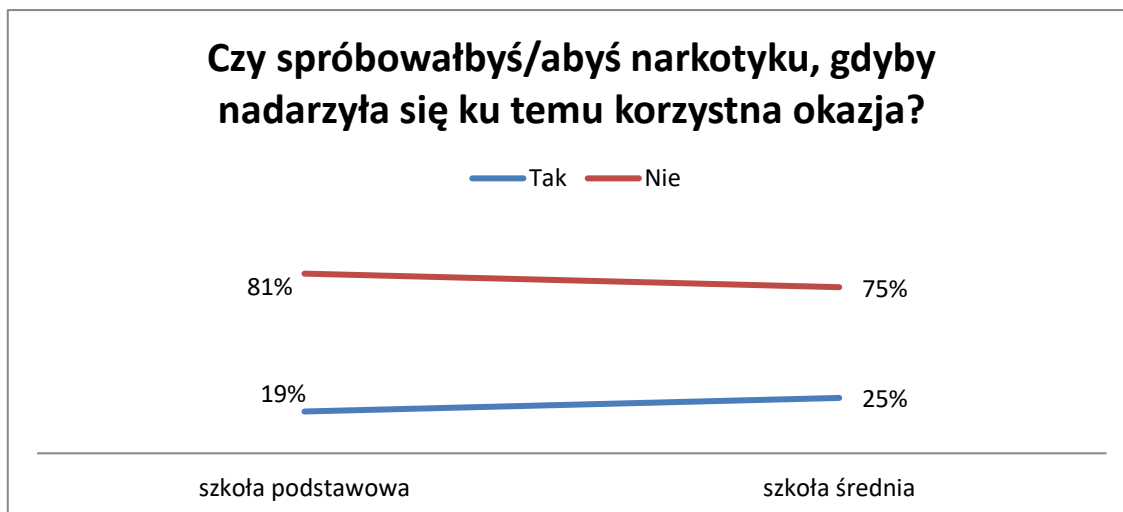
Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny, na tę odpowiedź wskazało 33% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 48% uczniów szkół średnich. **22% uczniów szkół podstawowych oraz 12% uczniów szkół średnich uznało, że zdarza się to codziennie.**

Następne pytanie dotyczyło okresu zażywania narkotyków. 56% oraz 63% wskazało, że już nie zażywa, ale aż 21% uczniów szkół podstawowych oraz 6% uczniów szkół średnich zażywa dłużej niż 3 lata. 6% oraz 7% więcej niż 2 lata, 9% oraz 14% rok i więcej. Mniej niż pół roku wskazało po 9% wszystkich uczniów.

Wyk. 6.F.7. Czas zażywania narkotyków

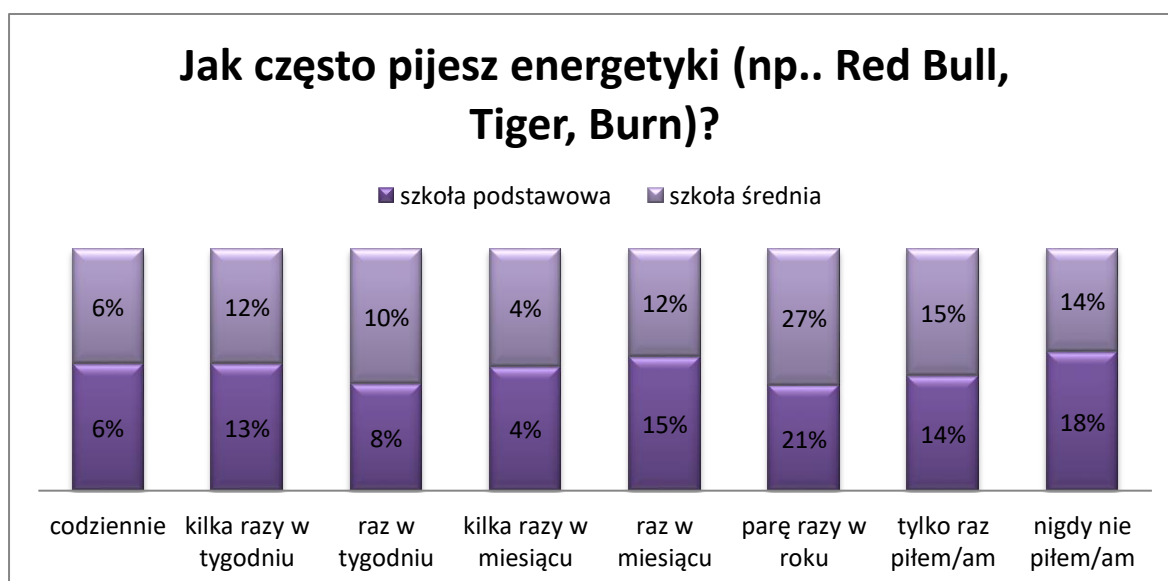
Kolejne pytanie dotyczyło gotowości młodzieży i ich chęci do spróbowania narkotyków i odpowiedzi na nie udzielili wszyscy badani uczniowie.

Wyk. 6.F.8. Osoby potencjalnie zagrożone

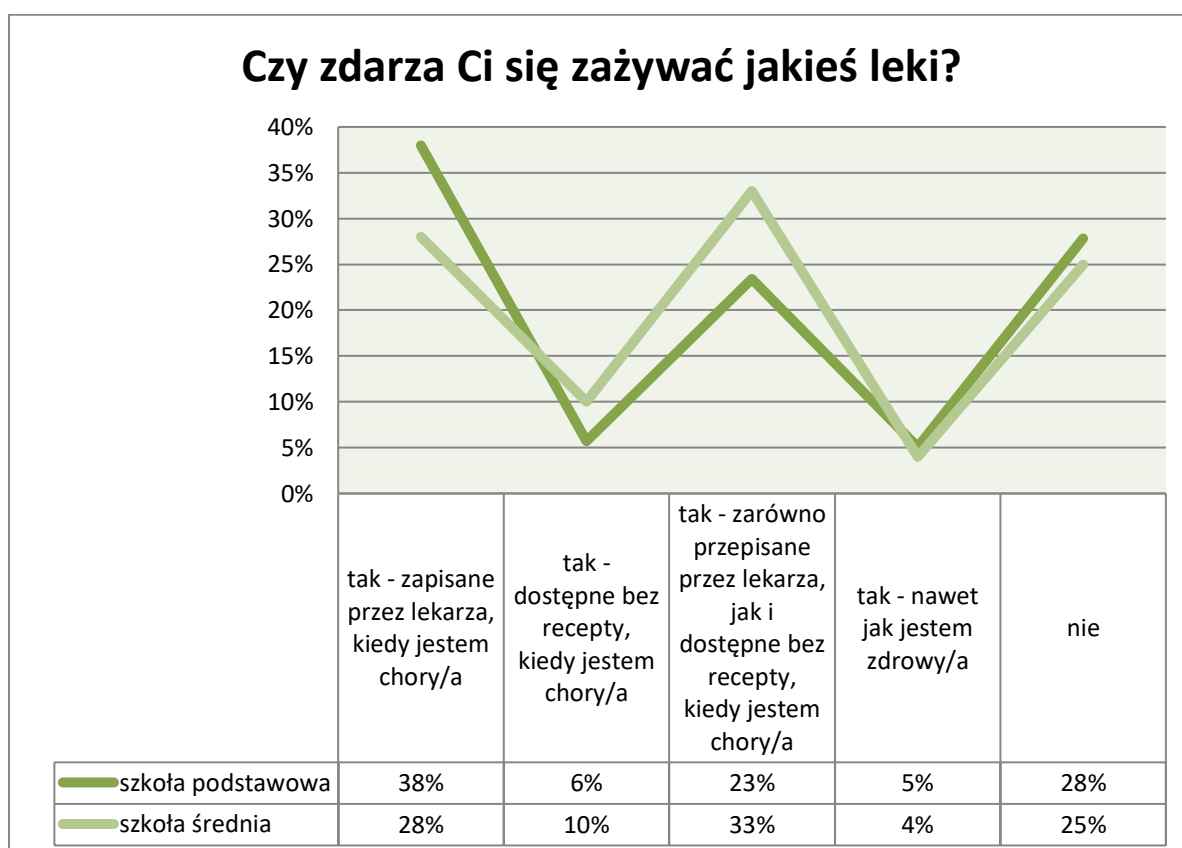
Zdecydowana większość, bo aż 81% uczniów szkół podstawowych oraz 75% uczniów szkół średnich nie spróbowałaby narkotyku, jeśli miało by okazję. Niestety aż 19% oraz 25% spróbowałaby.

Dodatkowo młodzież została zapytana, czy i jak często pije energetyki typu Red Bull, Tiger, Burn. Tylko 18% uczniów szkół podstawowych i 14% uczniów szkół średnich nigdy nie próbowała, a po 6% pije je codziennie. 14% uczniów szkół podstawowych oraz 15% uczniów szkół średnich spróbowała ich tylko raz.

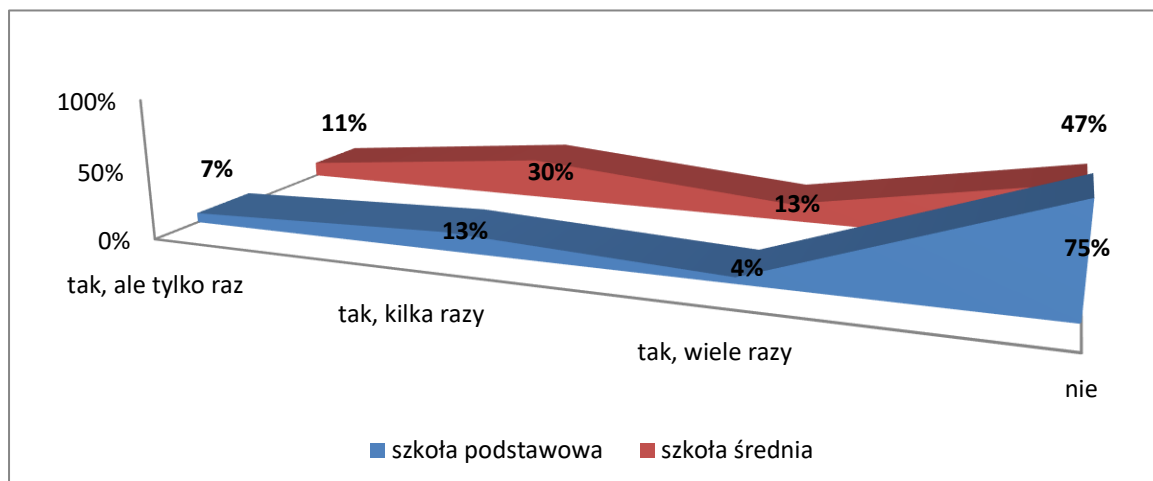
Wyk. 6.F.9. Częstotliwość picia energetyków

Większość uczniów szkół podstawowych Miasta Gorlice zadeklarowało, że zażywa leki tylko przepisane przez lekarza, kiedy są chorzy (38%), 23% zażywa leki zarówno przepisane przez lekarza jak i dostępne bez recepty ale tylko jak jest chora. 5% zażywa leki niezależnie od stanu zdrowia. Uczniowie szkół średnich w większości korzystają z leków zarówno przepisanych przez lekarza jak i tych dostępnych bez recepty kiedy są chorzy (33%). 28% zażywa tylko leki przepisane przez lekarza kiedy są chorzy, a 10% zażywa leki dostępne bez recepty. 4% zażywa leki nawet, jeśli nie są chorzy.

Wyk. 6.F.10. Zażywanie leków

Kolejnym rodzajem uzależnienia mogą być gry, w których można wygrać pieniądze. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie grała nigdy w takie gry, 7% spróbowało tylko raz, 13% grało kilka razy, a 4% wiele razy. Wśród uczniów szkół średnich 47% nigdy nie grała, 11% tylko raz, 30% grało kilka razy, a 13% grało wiele razy.

Wyk. 6.F.11. Granie na pieniądze

G. Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych

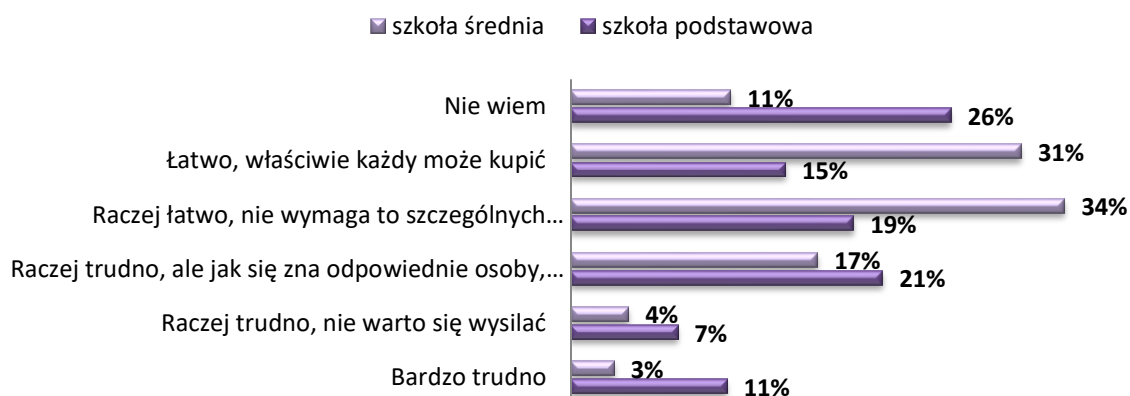
Na obszarze Miasta Gorlice zdecydowanie najpoważniejszym wyzwaniem w obszarze problemów społecznych jest alkohol. 40% uczniów szkół podstawowych oraz 75% uczniów szkół średnich ma za sobą inicjację alkoholową. Nie mniejszym problemem są papierosy, do których palenia przynajmniej raz przyznało się 38% oraz 57% badanych uczniów. Obie używki są dostępne dla nieletnich, choć powinny pozostawać niedostępne.

Skoro tyle z badanych osób próbowało już alkoholu i papierosów wydaje się, że dostęp do nich nie jest dla nich specjalnym utrudnieniem. Dlatego też zapytaliśmy młodzież, czy ich zdaniem łatwo jest kupić poszczególne używki.

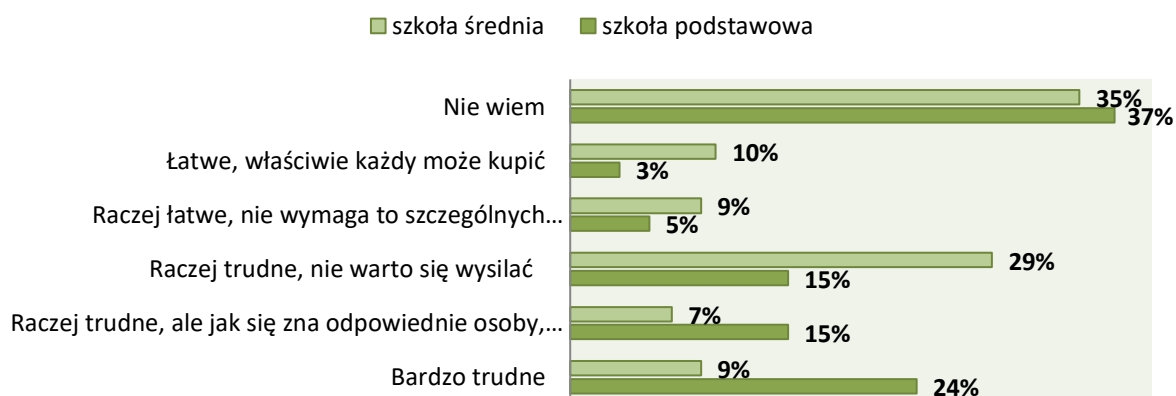
Wyk. 6.G.1. Dostępność alkoholu dla młodzieży

Twoim zdaniem, kupić papierosy przez osobę nieletnią w Twoim otoczeniu jest:

Wyk. 6.G.2. Dostępność papierosów dla młodzieży

Twoim zdaniem, zdobycie narkotyków jest w Twoim otoczeniu:

Wyk. 6.G.3. Dostępność narkotyków dla młodzieży

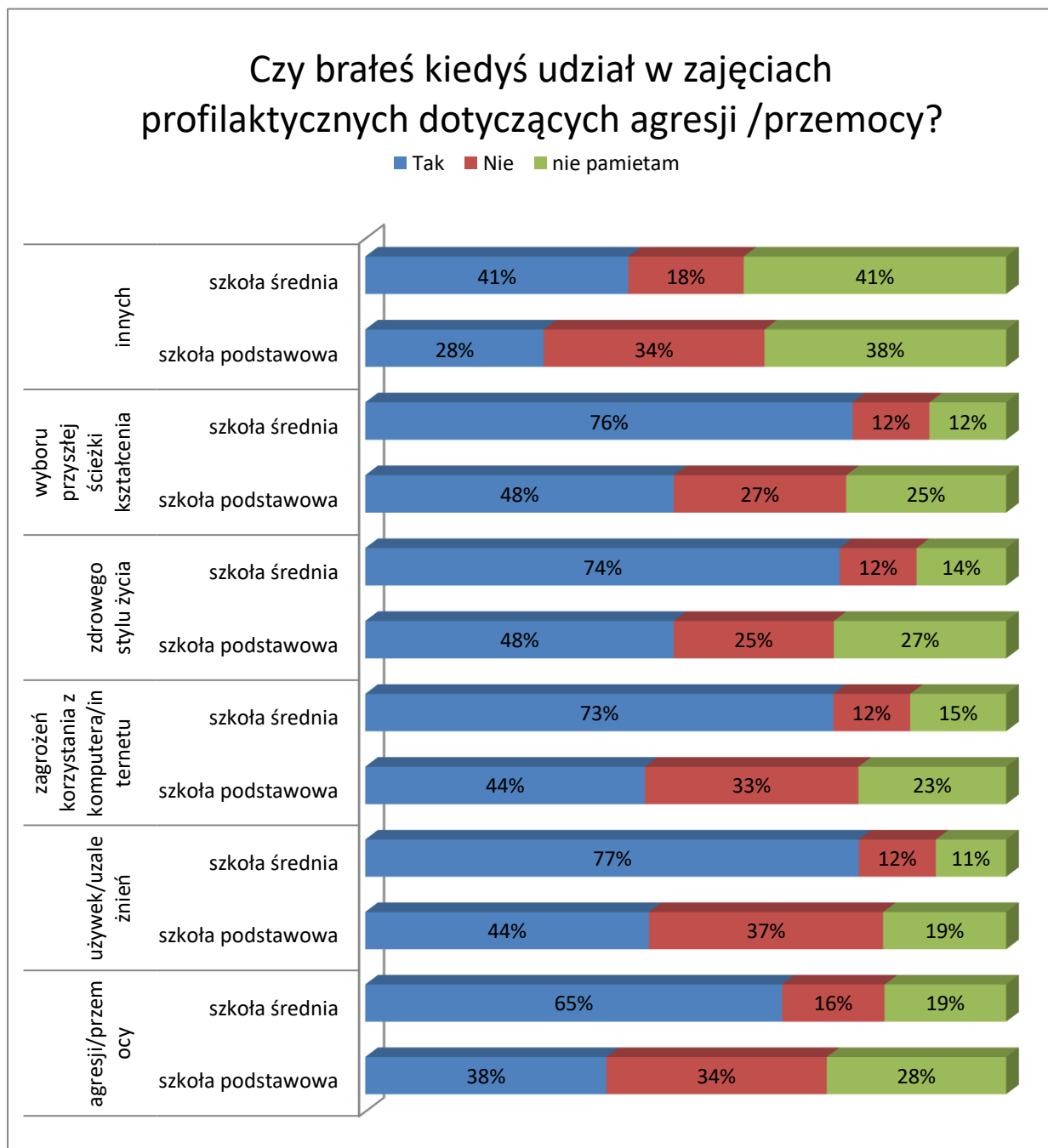
Zgodnie z opiniami badanej młodzieży w Mieście Gorlice najłatwiej kupić papierosy – sumując odpowiedzi łatwo i raczej łatwo uzyskujemy informację, że dla 34% uczniów szkół podstawowych oraz 65% uczniów szkół średnich zakupy takie nie stanowią potencjalnie większego problemu, gdy zaś uzupełnimy tę wartość o osoby uznające, że mając odpowiednie „znajomości” również można się w papierosy zaopatrzyć okazuje się, że zakup papierosów jest możliwy dla 56% oraz 82% tych, którzy wzięli udział w badaniu.

Zakup alkoholu jest dla młodzieży równie łatwy – 20% uczniów szkół podstawowych oraz 61% uczniów szkół średnich uznaje, że nie powinno mieć z tym problemu, dodatkowe 28% oraz 20% w przypadku chęci zakupu musiałyby się odwołać do odpowiednich znajomości.

Są to wyniki bardzo niepokojące, każące bliżej przyrzeć się przestrzeganiu procedur sprzedaży w punktach, gdzie alkohol i papierosy są dostępne.

Warto zwrócić uwagę, że pomimo braku jakiegokolwiek legalnej dostępności oraz znacząco mniejszego zainteresowania, nadal spora część ankietowanej młodzieży uważa, że zakup narkotyków jest dosyć łatwy – 8% uczniów szkół podstawowych oraz 19% uczniów szkół średnich. 15% oraz 29% badanych uważa, że jest na tyle trudny, że nie warto się wysilać, a 24% oraz 9%, że bardzo trudno.

Ograniczanie dostępności (podaży) to jednak tylko jeden z czynników jakie mogą przyczynić się do ograniczenia problemów społecznych. Kolejnym jest ograniczanie popytu. Dlatego też zapytaliśmy o udział w zajęciach profilaktycznych, prowadzące je osoby oraz zadowolenie z udziału w tych zajęciach.

Wyk. 6.G.4. Uczestnictwo w zajęciach profilaktycznych

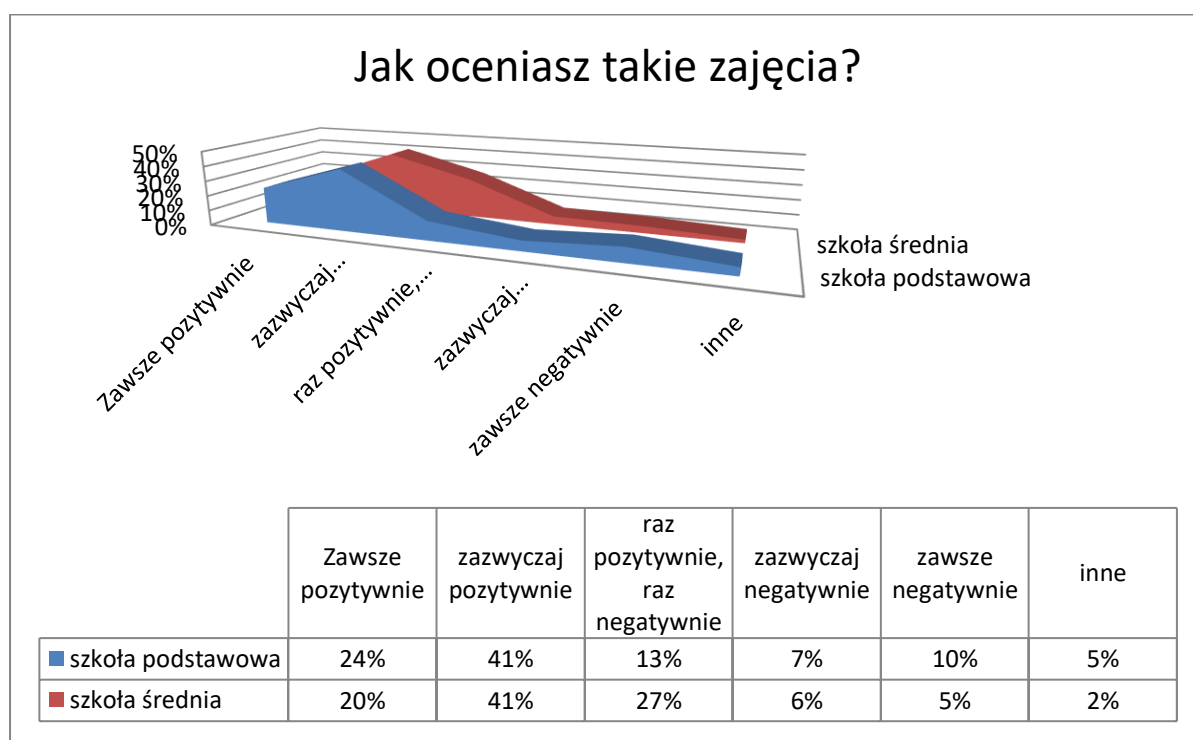
Z odpowiedzi można wnioskować, że **znaczna część uczniów szkół podstawowych uczestniczyła w zajęciach profilaktycznych – najwięcej w obszarze zdrowego stylu życia oraz wyboru przyszłej ścieżki kształcenia** (po 48% uczniów) oraz zagrożeń korzystania z komputera/internetu i używek/uzależnień (po 44%). Wśród uczniów szkół średnich po 77% badanych uczestniczyło w zajęciach na temat używek/uzależnień. 76% uczestniczyło w zajęciach na temat wyboru przyszłej ścieżki kształcenia, a 74% zdrowego stylu życia.

73% uczniów uczestniczyła w zajęciach na temat zagrożeń korzystania z komputera/internetu.

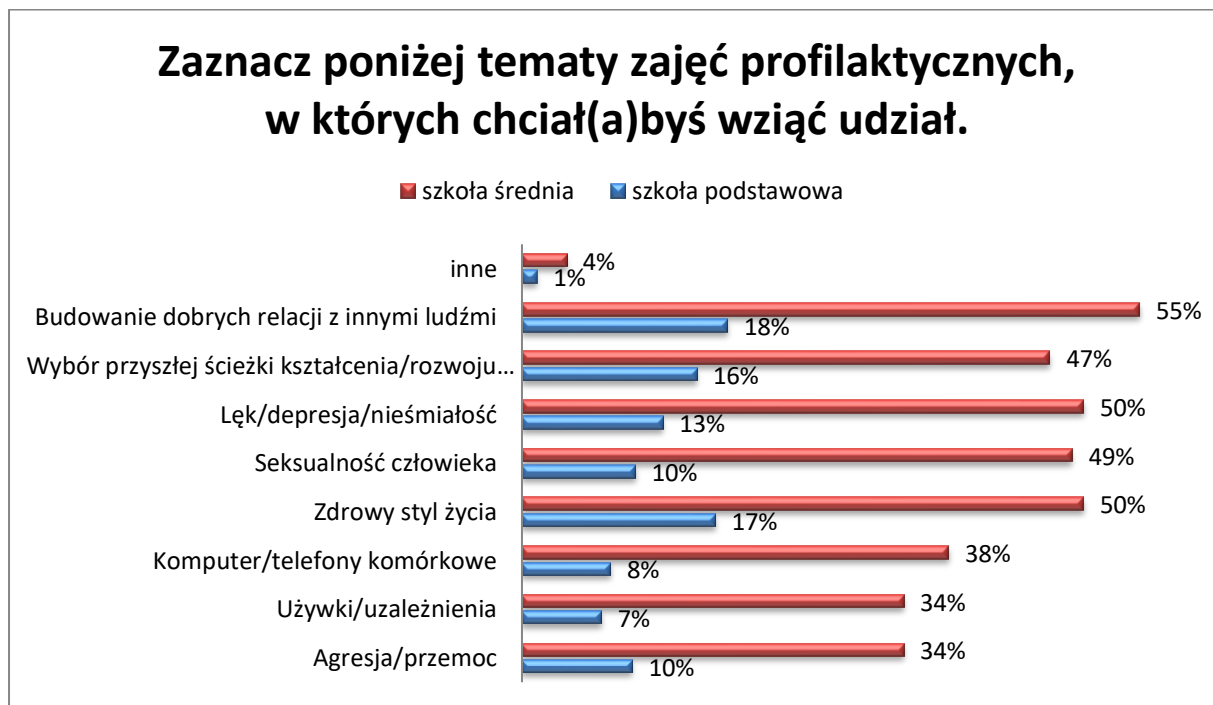
Wyk. 6.G.5. Prowadzący zajęcia profilaktyczne

Największa liczba badanych uczniów szkół podstawowych stwierdziła, że zajęcia prowadziły osoby ze szkoły respondentów (39% uczniów). Zajęcia prowadzone łącznie przez osoby spoza szkoły w której uczą się respondenci oraz osoby z niej stanowiły 35%, zaś 27% osoby spoza tych placówek. Większość uczniów szkół średnich uznała, że zajęcia było prowadzone zarówno przez osoby ze szkoły jak i spoza niej (47%). Według 13% zajęcia prowadziły osoby ze szkoły ankietowanych, a 41% uważa, że były to osoby spoza szkoły.

Wyk. 6.G.6. Ocena zajęć profilaktycznych realizowanych na terenie Miasta

Zajęcia profilaktyczne były oceniane przez uczniów pozytywnie, niezależnie od szkoły – po 41% uczniów uznało je za ciekawe, a zawsze ciekawe 24% uczniów szkół podstawowych oraz 20% uczniów szkół średnich. Z kolei 7% i 6% badanych oceniło zajęcia na zazwyczaj negatywne, a zawsze negatywne 10% oraz 5%.

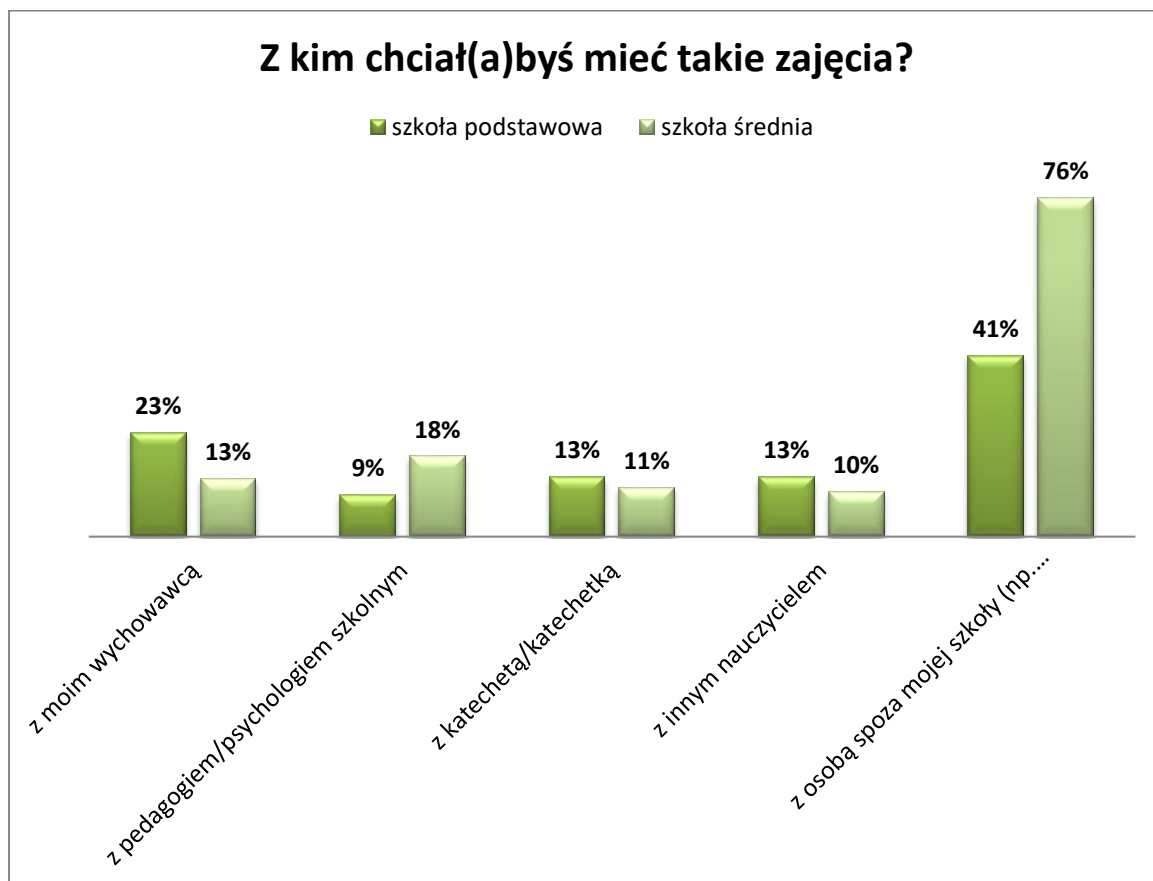

Wyk. 6.G.7. Preferencje tematyczne dotyczące przyszłych działań profilaktycznych

Jako najbardziej oczekiwane tematy uczniowie uznali: budowanie dobrych relacji z innymi ludźmi (18% uczniów szkół podstawowych oraz 55% uczniów szkół średnich), zdrowy styl życia (17% oraz 50%) i lęk/depresja/nieśmiałość (13% oraz 50%). Są to więc tematy, które poruszają bieżące problemy, z jakimi w życiu mierzą się młodzi ludzie.

Zainteresowania uczniów wydają się być świadome i właściwie ukierunkowane. Najmniej uczniów było zainteresowanych zajęciami z zakresu używek, agresji i przemocy oraz seksualności człowieka. Może to być wynikiem przesytu tymi tematami.

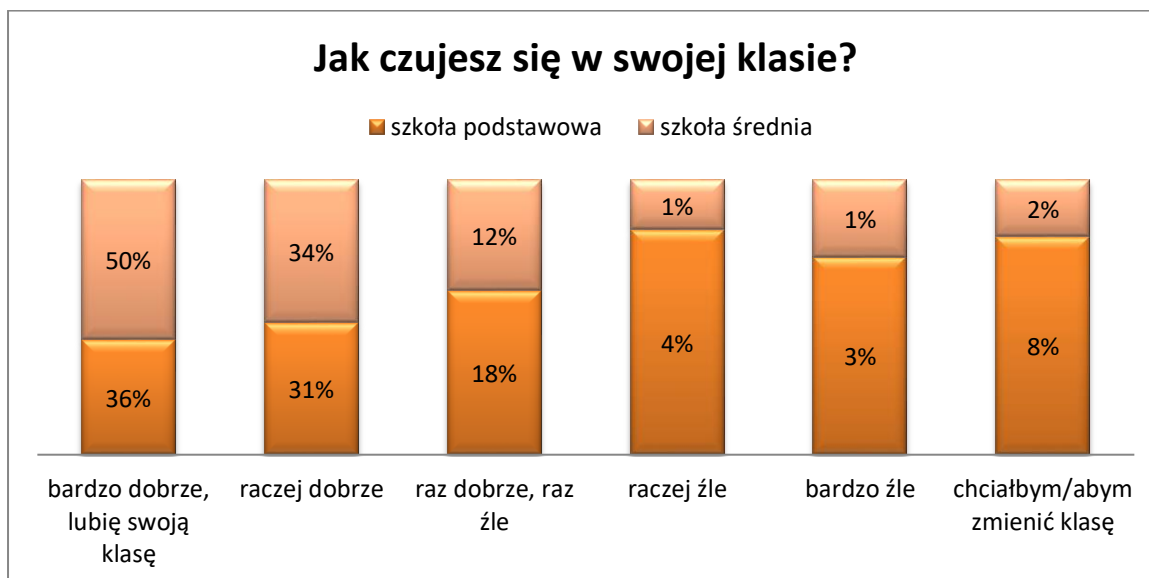
Na pytanie z kim ankietowani chcieliby mieć takie zajęcia, większość odpowiedziała, że z osobą spoza szkoły – 41% uczniów szkół podstawowych oraz 76% uczniów szkół średnich. 23% oraz 13% chciałoby mieć zajęcia ze swoim wychowawcą, 9% oraz 18% z pedagogiem/psychologiem, a 13% uczniów szkół podstawowych oraz 10% uczniów szkół podstawowych z innym nauczycielem.

Wyk. 6.G.8. Osoba prowadząca zajęcia profilaktyczne

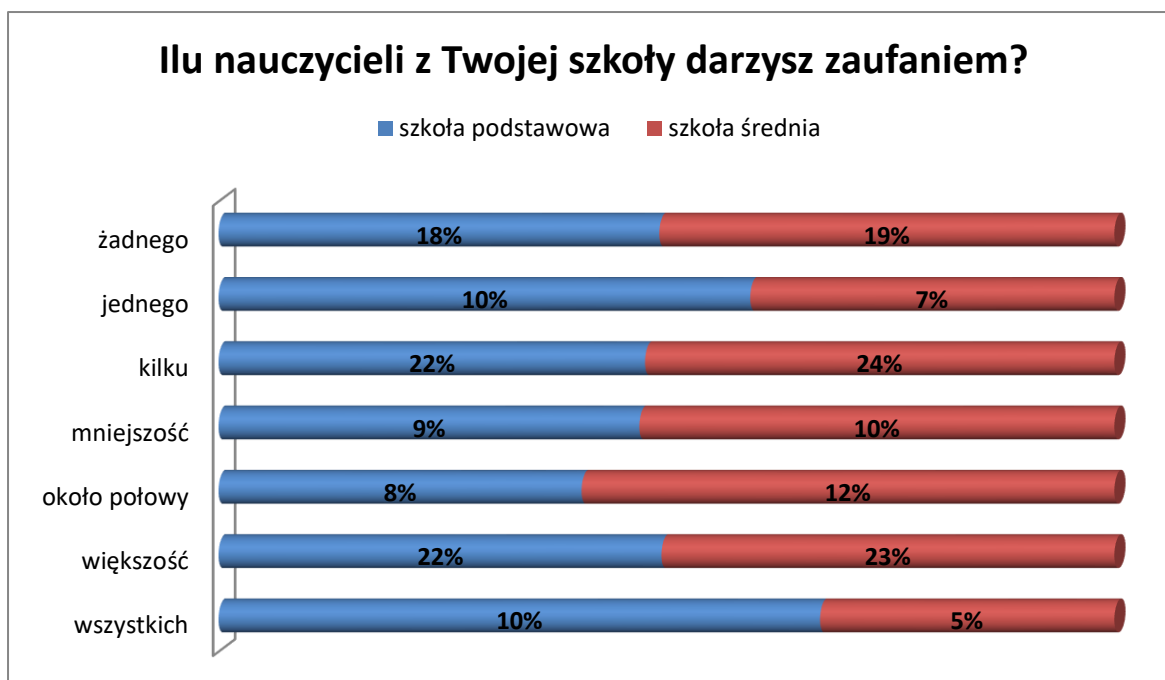
H. Samopoczucie w szkole oraz kontakty z innymi ludźmi.

W ostatniej części uczniowie zostali zapytani jak się czują w swojej klasie. Prawie połowa czuje się bardzo dobrze i lubi swoją klasę (36% uczniów szkoły podstawowej oraz 50% uczniów szkoły średniej), 31% oraz 34% czuje się raczej dobrze. Raczej źle czuje się 1% oraz 3% badanych, a bardzo źle 3% oraz 1%. Aż 8% uczniów szkół podstawowych oraz 2% uczniów szkół średnich chciałaby zmienić klasę.

Wyk. 6.H.1. Samopoczucie w klasie

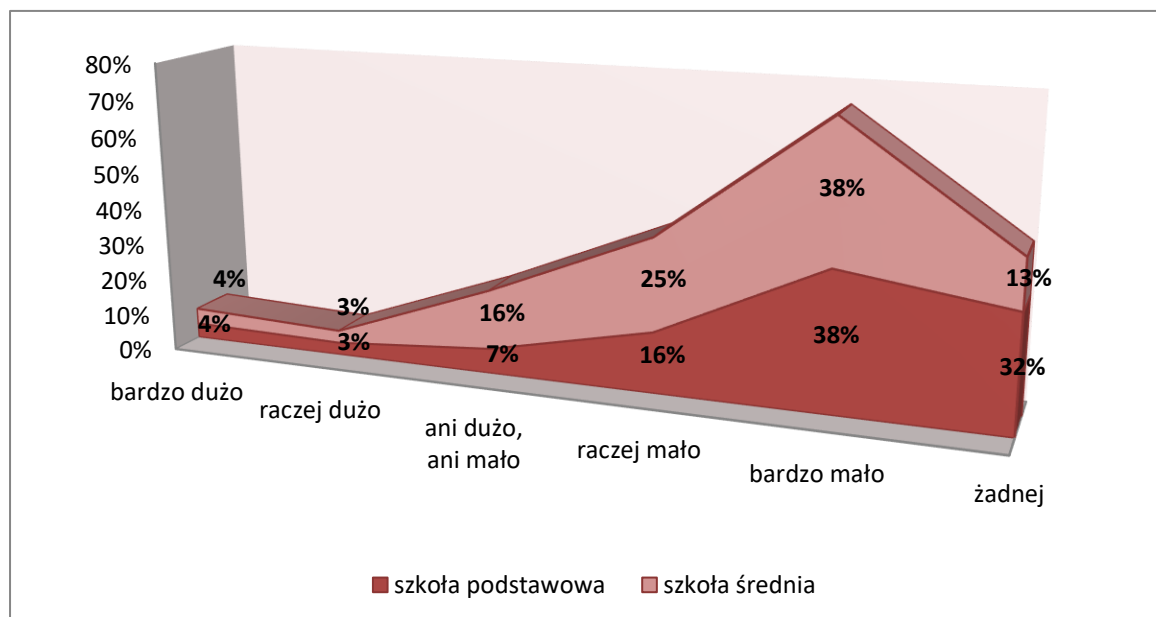
Spora część uczniów ma zaufanie do kilku swoich nauczycieli (22% uczniów szkół podstawowych oraz 24% uczniów szkół średnich), 22% oraz 23% do większości. 18% uczniów szkół podstawowych oraz 19% uczniów szkół średnich nie ufa żadnemu nauczycielowi, 10% oraz 7% ma zaufanie do jednego. Tylko 10% uczniów szkół podstawowych oraz 5% uczniów szkół średnich darzy zaufaniem wszystkich nauczycieli.

Wyk. 6.H.2. Samopoczucie w klasie

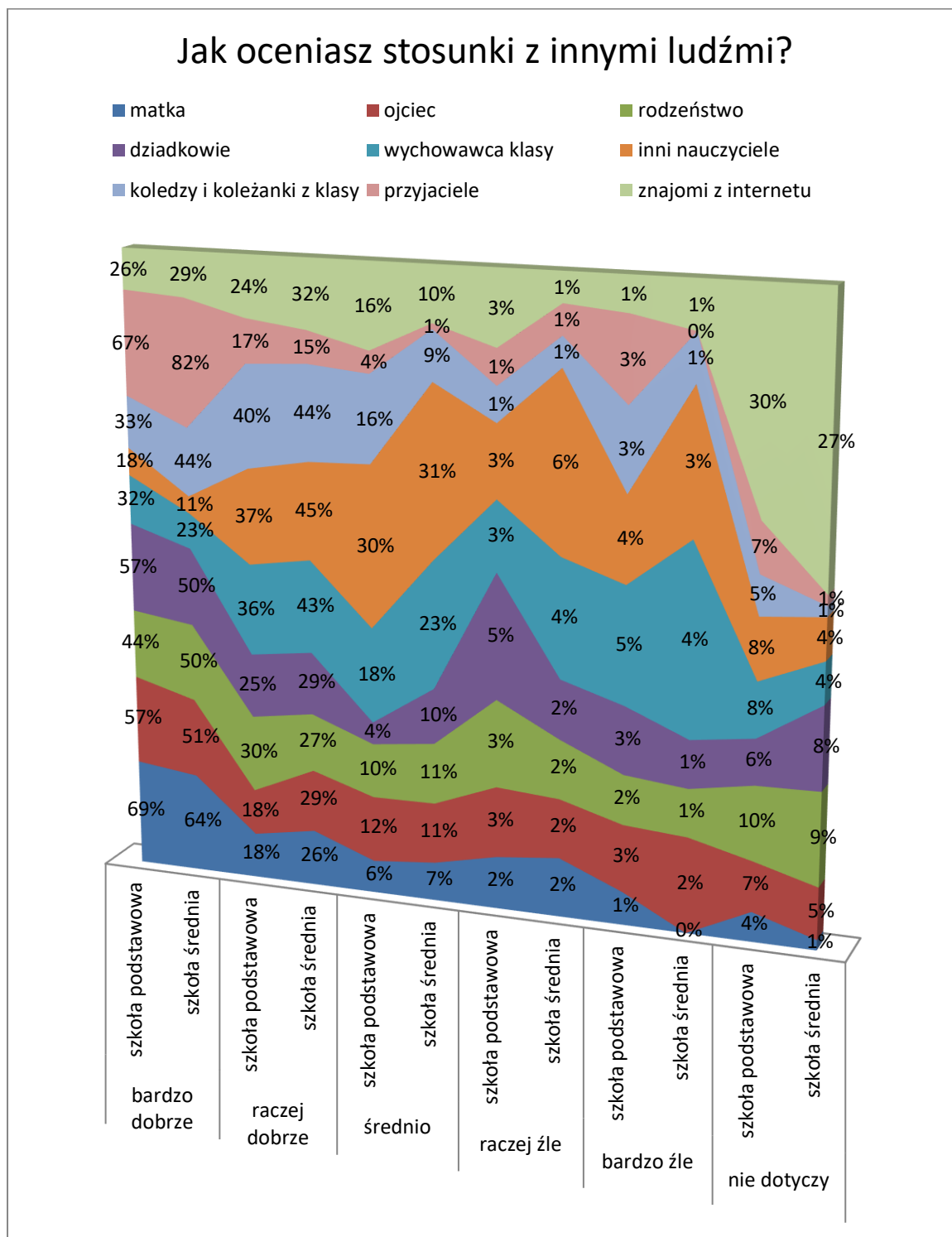
Kolejne pytanie dotyczyło nieobecności w tym roku szkolnym. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych ma ich mało (32% nie ma żadnej, 38% bardzo mało, a 16% raczej mało). 7% umiarkowanie, a 3% ma raczej dużo i 4% bardzo dużo. Wśród uczniów

szkół średnich tylko 13% nie ma żadnej nieobecności. 38% ma bardzo mało, 25% ma raczej mało. Ani dużo, ani mało ma 16% ankietowanych, 3% raczej dużo, a 4% ma ich bardzo dużo.

Wyk. 6.H.3. Nieobecności w tym roku szkolnym

Ostatnie pytanie dotyczyło oceny stosunków z innymi ludźmi.

Wyk. 6.H.4. Ocena kontaktów międzyludzkich

Najlepszy kontakt uczniowie mają ze swoimi Mamami – bardzo dobry 69% uczniów szkół podstawowych, a 64% uczniów szkół średnich, raczej dobry 18% oraz 26%. Na drugim miejscu jest Ojciec – bardzo dobry kontakt utrzymuje z nim 57% oraz 51% badanych, a 18% oraz 29% raczej dobry. Z dziadkami oraz rodzeństwem jak widać również ankietowani

nie mają większego problemu. Raczej dobry kontakt uczniowie mają z wychowawcami, innymi nauczycielami oraz kolegami z klasy.

I. Podsumowanie i wnioski

Młodzi mieszkańcy Miasta Gorlice postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób:

- Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na korzystanie z komputera. Wysoko plasują się również spotkania z rówieśnikami i uprawianie sportu.
- 44% uczniów szkół podstawowych oraz 40% uczniów szkół średnich spędza przy komputerze 1-3 godzin dziennie, a 22% oraz 30% spędza przed komputerem 3-5 godzin, co może być przyczyną do niepokoju. Wskazuje to, że warto wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystywaniu komputerów i Internetu. Wskazane jest również podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze. Szczególnie, że spora część badanych (47% uczniów szkół podstawowych oraz 71% uczniów szkół średnich) deklaruje doświadczenia przemocy w Internecie. To dodatkowo wzmacnia rekomendację o prowadzeniu działań na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci.
- Problem przemocy jest obecny nie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jednak 84% uczniów szkół podstawowych oraz 93% uczniów szkół średnich czuje się w niej bezpiecznie.
- Badana młodzież darzy dorosłych zaufaniem, w tym nauczycieli, o czym świadczy fakt, że w przypadku zaobserwowania negatywnych, agresywnych zachowań, spory odsetek zwróciłby się właśnie do nich o pomoc. Niepokojącym może być jednak fakt, że 7% uczniów szkół podstawowych oraz 16% uczniów szkół średnich nie zrobi nic w przypadku wystąpienia konfliktu.
- Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre i dobre, większa część rodziców badanych uczniów radzi sobie z wychowaniem dzieci bez uciekania się do stosowania kar. 39% uczniów szkół podstawowych oraz 30% uczniów szkół średnich rodziców ogranicza się do różnego rodzaju zakazów, jednak wśród badanej próby zdarzają się również osoby, które zostały pobite przez rodziców.
- Pod względem teoretycznej znajomości alkoholu oraz skutków jego nadużywania młodzi mieszkańcy wykazują sporą wiedzę, co może wynikać z ilości zajęć profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach. Mimo to jednak aż 36% uczniów

szkół podstawowych oraz 41% uczniów szkół średnich określiło jako prawdziwe zdanie: „alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”.

- Mimo wiedzy teoretycznej alkohol jest obecny w środowisku młodzieży. 66% uczniów szkół podstawowych oraz 95% uczniów szkół średnich zna takie osoby, które spożywają alkohol, a 20% oraz 60% badanych twierdzi, że pije niemal większość ich znajomych.
- 40% młodych ludzi uczących w szkołach podstawowych oraz 75% uczniów szkół średnich próbowało już osobiście alkoholu. 33% oraz 7% z tej liczby to osoby, które pierwszy kontakt z alkoholem deklarują przed 12 rokiem życia. Pomimo rozpowszechnionej profilaktyki, wielu zajęć teoretycznych czy kontroli, jakiej zwykle poddawane są młode osoby przez rodziców i opiekunów, bardzo duży odsetek badanej młodzieży nie zachowuje abstynencji do pełnoletności. Spora część badanych doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego. w dodatku część z nich deklaruje łatwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należałoby więc przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Największa liczba uczniów szkół podstawowych pierwszy raz napiła się alkoholu w domu, tak twierdzi 47% badanych, natomiast wśród uczniów szkół średnich 51% ankietowanych pierwszy raz alkoholu spróbowało na wakacjach.
- 38% uczniów szkół podstawowych oraz 57% uczniów szkół średnich biorących udział w badaniu paliło papierosy, a 41% oraz 63% uważa że jest to modne (w tym palenie e-papierosów). Podobnie jak w przypadku alkoholu, młodzież wskazuje na łatwość samodzielnego zakupu wyrobów tytoniowych oraz sama wykazuje zainteresowanie spróbowaniem papierosów.
- Tak wysokie wartości spożytego alkoholu czy papierosów nakazują czujność pod kątem przestrzegania zasad związanych z niesprzedawaniem obu tych kategorii produktów nieletnim.
- 81% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 67% uczniów szkół średnich oświadczyło, że nie zna osób, które rozprowadzają narkotyki. 6% oraz 7% deklaruje, że takie osoby znajdują się w ich szkolnym środowisku. 17% oraz 20% badanych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami. Najpopularniejszym narkotykiem podobnie jak w całym kraju a nawet Europie jest marihuana. Jej używanie deklaruje 32% uczniów szkół podstawowych oraz 81% uczniów szkół średnich (która kiedykolwiek próbowała używek).

- Dostęp do narkotyków, zmniejszony zakres kontroli a także panujące wśród młodzieży przekonanie o braku szkodliwości używania marihuany są największymi czynnikami ryzyka.
- Młodzież wskazywała na łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków. Konieczne są więc działania, które ją ograniczą.
- Pomimo działań Miasta w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.
- Większość uczniów ma zaufanie do nauczycieli ze swojej szkoły, a w swojej klasie czuje się dobrze. Niestety, 8% uczniów szkół podstawowych oraz 2% uczniów szkół średnich chciałoby zmienić swoją klasę.
- Stosunki z innymi ludźmi młodzież ocenia na dobre, najlepsze kontakty mają z Rodzicami, Dziadkami i przyjaciółmi.

Zalecenia dla Miasta Gorlice:

- Należy ograniczyć dostęp młodych ludzi do substancji takich jak alkohol czy papierosy i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych.
- Konieczne jest zwiększenie zaangażowania rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Ponieważ młodzi ludzie spędzają znaczną część wolnego czasu korzystając z komputera i Internetu, należy zwrócić szczególną uwagę na uświadomienie im jakie zagrożenia są z nimi związane.
- Konieczne jest prowadzenie wśród rodziców i dorosłych mieszkańców Miasta akcji przeciwko stosowaniu przemocy wobec dzieci. Ponieważ problem ten na terenie Miasta występuje, powinno się również uczyć na niego nauczycieli,

którzy w momencie, kiedy mają podejrzenia, że w stosunku do uczniów może być stosowana przemoc, powinni w odpowiedni sposób reagować.

- Pomimo działań w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.